

MEDZINÁRODNE AKCEPTOVANÉ VÝSKUMNÉ TÍMY

UNIVERZITY MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

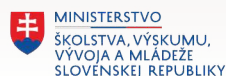
INTERNATIONALLY RECOGNIZED RESEARCH TEAMS

OF MATEJ BEL UNIVERSITY IN BANSKÁ BYSTRICA

BANSKÁ BYSTRICA **2025**

PLÁN [OBNOVY]

**Medzinárodne akceptované výskumné tímy
Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici**

***Internationally recognized research teams
of Matej Bel University in Banská Bystrica***

VÝSKUMNÉ TÍMY
EKONOMICKEJ FAKULTY
UMB V BANSKEJ BYSTRICI

RESEARCH TEAMS
OF FACULTY OF ECONOMICS
UMB IN BANSKÁ BYSTRICA

EKONOMICKÁ
FAKULTA UNIVERZITY
MATEJKA BELA

Obsah / Content

- 8** Udržateľný, zodpovedný a inteligentný rozvoj cestovného ruchu v dynamicky sa meniacom prostredí
Sustainable, responsible and smart tourism development in the dynamicaly changing environment
- 13** Neplatená práca a manažment domácností
Unpaid work and Household Management
- 17** Zelené verejné obstarávanie ako nástroj inovatívnych environmentálnych riešení
Green public procurement as the tool for innovative environmental solutions
- 21** Inovácie v zabezpečovaní verejných služieb
Public service delivery innovations
- 26** Miestny rozvoj, podnikateľské zámery mladých
Local development, entrepreneurial intentions of youth
- 28** Trendy v mestskom a regionálnom rozvoji
Trends in urban and regional development
- 32** Zodpovednosť a udržateľnosť trhových subjektov v kontexte ESG agendy a princípov cirkulárnej ekonomiky
Responsibility and sustainability of market entities in the context of ESG (environmental, social and governance) and CE (circular economy) principles
- 37** Kultúra a kreativita v územnom rozvoji
Culture and creativity in spatial development
- 41** Výzvy pre demokraciu v 21. storočí: Výzvy 21. storočia pre demokraciu pri vytváraní poznatkov pre zlepšenie spoločnosti
21st Challenges to Democracy: 21st-century challenges to democracy while generating knowledge for the betterment of society

Udržateľný, zodpovedný a inteligentný rozvoj cestovného ruchu v dynamicky sa meniacom prostredí

~

Sustainable, responsible and smart tourism development in the dynamicaly changing environment

Študijný odbor:

Ekonomía a manažment

Study programme:

Economy and management

Výskumná špecializácia:

Udržateľný, zodpovedný a inteligentný rozvoj, konkurencieschopnosť podnikov a cieľových miest

Research specialization:

Sustainable, responsible and smart development, competitiveness of business and tourism destinations

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. Ing. Vanda Maráková, PhD.

Katedra cestovného ruchu / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: vanda.marakova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAX 9759-2021

SCOPUS Author ID: 56291020500

Členovia / *Other members:*

prof. Ing. Kristína Pompurová, PhD.

Katedra cestovného ruchu / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: kristina.pompurova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAI-2074-2020

SCOPUS Author ID: 41461815000

doc. Ing. Radka Marčeková, PhD.

Katedra cestovného ruchu / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: radka.marcekova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAC-2014-2022

SCOPUS Author ID: 36682777500

doc. Ing. Andrej Malachovský, PhD.

Katedra cestovného ruchu / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: andrej.malachovsky@umb.sk

WOS Researcher ID: DYQ-1944-2022

SCOPUS Author ID: 56580303200

doc. Ing. Tomáš Gajdošík, PhD.

Katedra cestovného ruchu / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: tomas.gajdosik@umb.sk

WOS Researcher ID: M-1850-2019

SCOPUS Author ID: 57194875975

doc. Ing. Ľubica Šebová, PhD.

Katedra cestovného ruchu / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: lubica.sebova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAU-5705-2021

SCOPUS Author ID: 22136012500

Mgr. Ivana Šimocková, PhD.

Katedra cestovného ruchu / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: ivana.simockova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAO-7767-2021

SCOPUS Author ID: 56582387500

Ing. Matúš Marciš, PhD.

Katedra cestovného ruchu / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: matus.marcis@umb.sk

WOS Researcher ID: AAA-5059-2020

SCOPUS Author ID: 57208837239

Ing. Zuzana Gajdošíková, PhD.

Katedra cestovného ruchu / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: zuzana.gajdosikova@umb.sk

WOS Researcher ID: AFS-0481-2022

SCOPUS Author ID: 57194867998

Ing. Diana Kvasnová, PhD.

Katedra cestovného ruchu / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: diana.kvasnova@umb.sk

WOS Researcher ID: HKV-4876-2023

SCOPUS Author ID: 57210816826

Mgr. Kristína Medeková, PhD.

Katedra cestovného ruchu / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: kristina.medekova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 5854231000

Anotácia výskumu:

Východiskom výskumných aktivít je nová paradigma udržateľného rozvoja cestovného ruchu v širšom kontexte. Výskum sa orientuje na udržateľný a zodpovedný rozvoj cestovného ruchu ako základný princíp jeho rozvoja a formuláciu vhodnej politiky cestovného ruchu na miestnej, regionálnej aj národnej úrovni v rýchlo sa meniacom konkurenčnom prostredí. Táto politika rešpektuje dodržiavanie princípov a hodnôt udržateľného rozvoja. Zmeny v externom prostredí sú hybnou silou k uplatneniu inteligentného rozvoja cestovného ruchu. Preto je výskum zameraný na problematiku ekonómie a manažmentu podnikov a cieľových miest cestovného ruchu ako predpokladu ich udržateľného a zodpovedného rozvoja, na tvorbu stratégií rozvoja cestovného ruchu na úrovni cieľových miest ako predpokladu pre tvorbu politiky udržateľného

rozvoja cestovného ruchu, na inteligentné cieľové miesta ako stimul získania konkurenčnej výhody v dynamicky sa meniacom prostredí. Interdisciplinárne smerovanie výskumu je orientované nielen na prvky ekonomického, environmentálneho a sociálneho prostredia v cestovnom ruchu, ale aj na stimuly zodpovedného cestovného ruchu, návštevníkov a kvalitu ich zážitku, kvalitu života miestnych obyvateľov a rôznorodosť príležitostí pre podnikateľský sektor.

Research annotation:

The framework of the research agenda is a broader (new) understanding of the sustainable tourism paradigm. The research is focused on sustainable and responsible tourism development as the basic principle of its development and creation of the tourism policy on the local, regional and macro level in the highly competitive environment. This policy should respect the basic principles and values of sustainable tourism development. The dynamics of environmental changes is a driving force of smart tourism development. The research is oriented on the economy and management in the context of tourism businesses and tourism destinations as the precondition of sustainable and responsible tourism development, on the creation of tourism development strategies in destinations as the precondition for the development of sound tourism sustainable tourism policy, on smart destinations as a stimulus of gaining competitive advantage. Interdisciplinary approach is oriented on researching traditional triple P environment, but as well reflects responsibility triggers: visitors and their quality of experience, quality of life of residents, quality of opportunities within tourism industry.

Kľúčové slová:

nová paradigma udržateľného rozvoja cestovného ruchu, podniky cestovného ruchu, cieľové miesta cestovného ruchu, stratégie rozvoja cestovného ruchu, politika udržateľného rozvoja cestovného ruchu

Key words:

new sustainable tourism development paradigm, tourism businesses, tourism destinations, tourism development strategies, sustainable tourism policies

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

3D tlačiareň, VR sety, analýza sentimentu a iné softvéry kvalitatívneho výskumu, softvéry kvantitatívneho výskumu, veľké a malé údaje

Technologies used and/or research infrastructure:

3D printer, VR sets, sentiment analysis and other software used in qualitative research, quantitative research softwars, big and small data

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

V prehľade uvádzané publikačné výstupy s kvartilom Q1:

- Defining domestic destination attractiveness: Gen-Y and Gen-Z perceptions / Kristína Pompurová ... [et al.]. In: Current issues in tourism. - Abingdon : Taylor & Francis Group, 2024. - ISSN 1368-3500. - Vol. 27, no. 12 (2024), pp. 2004-2022. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13683500.2023.2220953> [POMPUROVÁ, Kristína - ŠIMOČKOVÁ, Ivana - RIALTI, Riccardo] typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: Current Contents

Connect, WOS Social Sciences Citation Index, SCOPUS; oblasť výskumu: ekonómia a manažment; študijný odbor: ekonómia a manažment;

- Bridging the gap between the country and the factors of competitiveness of enterprises / Vanda Maráková ... [et al.].
In: Journal of Competitiveness : scientific journal from the field of management and economics. - Zlín : Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2023. - ISSN 1804-171X. - Roč. 15, č. 4 (2023), s. 214-232.
(2023: CCC - A, JIF - 4.4, JIF kvartil - Q1, JCI - 1.42, JCI kvartil - Q1, AIS - 0.496, AIS kvartil - Q3, CiteScore - 11.3, SJR - 0.934, SJR kvartil - Q1, SNIP - 1.48, Nordic List: Level 1).
Dostupné na: [https://www.cjournal.cz/index.php?hid=clanek&bid=archiv&cid=513&cp=\[MARÁKOVÁ, Vanda - WOLAK-TUZIMEK, Anna - LAMENT, Marzanna - TUČKOVÁ, Zuzana\]](https://www.cjournal.cz/index.php?hid=clanek&bid=archiv&cid=513&cp=[MARÁKOVÁ, Vanda - WOLAK-TUZIMEK, Anna - LAMENT, Marzanna - TUČKOVÁ, Zuzana])
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: Current Contents Connect, WOS Social Sciences Citation Index, SCOPUS; oblasť výskumu: ekonómia a manažment; študijný odbor: ekonómia a manažment;
- From mass tourists to smart tourists: a perspective article / Tomáš Gajdošík, Vanda Maráková, Jana Kučerová.
In: Tourism Review. - Bingley : Emerald Group Publishing, 2021. - ISSN 1660-5373. - Vol. 76, no. 1 (2021), pp. 47-50.
(2021: CCC - A, JIF - 7.689, JIF kvartil - Q1, JCI - 1.58, JCI kvartil - Q1, AIS - 0.885, AIS kvartil - Q2, CiteScore - 8.2, SJR - 1.484, SJR kvartil - Q1, SNIP - 1.51, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/TR-07-2019-0285/full/html>
[GAJDOŠÍK, Tomáš - MARÁKOVÁ, Vanda - KUČEROVÁ, Jana]
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: Current Contents Connect, WOS Social Sciences Citation Index, SCOPUS; oblasť výskumu: ekonómia a manažment;
- Corporate social responsibility as a source of competitive advantage in large enterprises / Vanda Maráková, Anna Wolak-Tuzimek, Zuzana Tučková.
In: Journal of Competitiveness : scientific journal from the field of management and economics. - Zlín : Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2021. - ISSN 1804-171X. - Vol. 13, no. 1 (2021), pp. 113-128.
(2021: CCC - A, JIF - 3.850, JIF kvartil - Q1, JCI - 1.36, JCI kvartil - Q1, AIS - 0.442, AIS kvartil - Q3, CiteScore - 4.7, SJR - 0.930, SJR kvartil - Q1, SNIP - 1.53, Nordic List: Level 1). Dostupné na: [https://www.cjournal.cz/index.php?hid=clanek&bid=aktualni&cid=398&cp=\[MARÁKOVÁ, Vanda - WOLAK-TUZIMEK, Anna - TUČKOVÁ, Zuzana\]](https://www.cjournal.cz/index.php?hid=clanek&bid=aktualni&cid=398&cp=[MARÁKOVÁ, Vanda - WOLAK-TUZIMEK, Anna - TUČKOVÁ, Zuzana])
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: Current Contents Connect, WOS Social Sciences Citation Index, SCOPUS; oblasť výskumu: ekonómia a manažment;
- Smart tourists as a profiling market segment: Implications for DMOs / Tomáš Gajdošík.
In: Tourism Economics. - London : SAGE Publications, 2020. - ISSN 1354-8166. - Vol. 26, no. 6 (2020), pp. 1042-1062.
(2020: CCC - A, JIF - 4.438, JIF kvartil - Q1, JCI - 1.04, JCI kvartil - Q1, AIS - 0.440, AIS kvartil - Q3, CiteScore - 4.2, SJR - 0.812, SJR kvartil - Q1, SNIP - 1.04, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://library.sk/arl-umb/sk/csg/?repo=umbrepo&key=59114659281>
[GAJDOŠÍK, Tomáš]
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: Current Contents Connect, WOS Social Sciences Citation Index, SCOPUS; oblasť výskumu: ekonómia a manažment

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Erasmus+
Názov / Project name: Erasmus+ project no: 2023-1-CZ01-KA220-HED-000157759
- Application of virtual reality to the European hospitality and tourism educational programmes
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Vanda Maráková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01. 09. 2023 - 31. 08. 2026
- Schéma / Scheme: Erasmus+
Názov / Project name: Erasmus+ project no.2021-1-SK01-KA220-HED-000023160
- Smart Business Skills of Tourism University Students Applicable on International Labour Market
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Tomáš Gajdošík, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01. 06. 2022 - 31. 08. 2024
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0360/23 - Tourism of the New generation – responsible and competitive development of tourism destinations in Slovakia in the post-COVID era
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Vanda Maráková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01. 01. 2023 - 31. 12. 2025
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0136/23 - From resilience to sustainability. The impact of data on sustainable and competitive development of tourism
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Ing. Matúš Marciš, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01. 01. 2023 - 31. 12. 2025
- Schéma / Scheme: Medzinárodný vyšehradský fond / International Visegrad Fund
Názov / Project name: project no: 22230227 - Past, present and future challenges of HRM in V4 countries
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. Ing. Lukáš Smerek, PhD.; Mgr. Ivana Šimočková, PhD. (za KCR EF UMB)
Doba riešenia / Project period: 01. 01. 2023 - 31. 12. 2025

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Catholic University in Eichstätt – Ingolstadt, Germany
- University of Girona, Spain
- University of Balearic Islands, Spain
- Escuela Superior de Turismo Iriarte, Tenerife, Spain
- University of Sassari, Italy
- University of Siena, Italy
- Jagiellonian University, Kraków, Poland
- Univerzita Tomáš Bati, Zlín, Česká republika
- University Colleague Prague, Praha, Česká republika
- Vysoká škola ekonomická, Praha, Česká republika
- University of Novi Sad, Serbia

Neplatená práca a manažment domácností

~

Unpaid work and Household Management

Študijný odbor:

Ekonómia a manažment

Study programme:

Economy and management

Výskumná špecializácia:

Ekonómia domácností

Research specialization:

Economics of household

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

Ing. Mariana Považanová, PhD.

Katedra ekonómie / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: mariana.povazanova@umb.sk

WOS Researcher ID: HTQ-3172-2023

SCOPUS Author ID: 56980022000

Členovia / *Other members:*

doc. PhDr. Miriam Martinkovičová, PhD.

Katedra ekonómie / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: miriam.martinkovicova@umb.sk

WOS Researcher ID: JNK-2529-2023

SCOPUS Author ID: 56955567600

doc. Mgr. et Mgr. Ing. Miroslava Knapková, PhD.

Katedra ekonómie / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: miroslava.knapkova@umb.sk

WOS Researcher ID: E-3963-2017

SCOPUS Author ID: 57204011045

Ing. Ján Kollár, PhD.

Katedra ekonómie / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: jan.kollar@umb.sk

WOS Researcher ID: LJA-1248-2024

SCOPUS Author ID: 57218892588

Ing. Barbora Mazúrová, PhD.

Katedra ekonómie / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: barbora.mazurova@umb.sk

WOS Researcher ID: GDH-0096-2022

SCOPUS Author ID: 37041263500

JUDr. Jana Bedlovičová, PhD.

Katedra ekonómie / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: jana.bedlovicova@umb.sk

WOS Researcher ID: LTE-2885-2024

SCOPUS Author ID: n/a

Anotácia výskumu:

Štyri na seba nadväzujúce kontinuálne grantové schémy VEGA realizované od roku 2011 a pokračujúce do súčasnosti, odhaľujú rozsiahly vedecko-výskumný potenciál skúmanej problematiky neplatennej práce. Jednotlivé výskumné projekty sa postupne zameriavali na trh práce v kontexte špecifik neplatennej práce, meranie jej rozsahu a dopadu na domácnosti, podnikateľskú sféru a ekonomiku, neplatenú prácu ako potenciálny zdroj sociálno-ekonomického rozvoja spoločnosti a determinant individuálneho blahobytu, rozhodovanie slovenských domácností o alokácii času na vykonávanie platenej a neplatennej práce a vplyv stratégií domácností na vybrané oblasti hospodárskej praxe až po aktuálne riešenú tému, ktorá reflektuje a skúma manažment slovenských domácností a rozhodovanie o neplatennej práci v post covidovej ekonomike. V rámci uvedených projektových schém sú realizované originálne primárne výskumy, ktoré prinášajú nielen nové zistenia a poznatky ale zároveň aj nové výskumné skúsenosti v oblasti nastavenia metodiky výskumu, prípravy náročného primárneho opytovania sa respondentov a realizácie samotného zberu dát. K úspechu celého výskumného projektu v nemalej miere prispievajú aj samotní študenti v úlohe zaškolených anketárov, ktorí pomáhajú oslovovať respondentov a domácností po celom Slovensku tak, aby výskumná vzorka spĺňala prísne kritériá reprezentatívnosti a aby výsledky výskumu mohli byť zovšeobecnené.

Research annotation:

Four consecutive VEGA grant schemes implemented since 2011 and continuing to the present reveal the extensive scientific and research potential of the researched topic of unpaid work. Individual research projects progressively focused on the labor market in the context of the specifics of unpaid work, measuring its volume and impact on households, the business sector and the economy, unpaid work as a potential source of socio-economic development of society and a determinant of individual well-being, decision-making of Slovak households on the allocation of time for paid and unpaid work and the impact of household strategies on selected areas of economic practice, up to the currently addressed topic, which reflects and examines the management of Slovak households and decision-making on unpaid work in the post-COVID economy. Within the framework of the above project schemes, original primary research is carried out, which brings not only new findings and knowledge but also new research experiences in the field of setting up the research methodology, preparing the primary interviewing of respondents and implementing the data collection itself. The students themselves also contribute largely to the success of the entire research project in their role of trained interviewers, who help to address respondents and households throughout Slovakia so that the research sample meets strict criteria of representativeness and so that the research results can be generalized.

Kľúčové slová:

neplatená práca, manažment domácností, alokácia času, individuálny well-being, rozhodovacie procesy domácností

Key words:

unpaid work, household management, time allocation, individual well-being, decision-making of households

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Kvalitatívny a kvantitatívny primárny empirický výskum, kognitívne testovanie, analýza a spracovanie dát využitím najnovších štatistických metód

Technologies used and/or research infrastructure:

Qualitative and quantitative primary empirical research, cognitive testing, data analysis and processing using the latest statistical methods

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Martin Boďa, Mariana Považanová, Gabriela Nedelová, Anna Vallušová: Gendered division of housework in Slovak couples: Life course and other factors. doi.org/10.1007/s10834-023-09926-8. In: Journal of Family and Economic Issues. - New York : Springer Science+Business Media, 2024. ISSN 1058-0476. - Vol. 45, no 3 (2024), pp. 649-671. citácie WoS/Scopus: 0/1, (2023: JCI - 0.85, JCI kvartil – Q2, SJR – 0,72, SJR kvartil – Q2).
Registrované v databáze: Current Contents Connect
- Andrej Kuruc, Miroslava Knapková, Mariana Považanová, Alena Kaščáková: Analýza ekonomickej hodnoty neplatennej práce vo vzťahu k HDP ako podklad pre vytvorenie nástrojov pre rodovo vyváženú deľbu práce: hodnota neplatennej práce žien a mužov v domácnosti a jej férové rozdelenie / rec. Silvia Porubánová, Anna Barwińska-Małajowicz. - 1. vyd. - Bratislava : Inštitút pre výskum práce a rodiny, 2023. - 206 s. [15,06 AH]. - ISBN 978-80-7138-186-0. Dostupné na: <https://www.totojеровnost.eu/downloads/AEHNPvVkhDP.pdf>
citácie WoS/Scopus: 0/0.
Monografia vydaná v spolupráci s Inštitútom pre výskum práce a rodiny
- Working heavier or being happier? Case of Slovakia / Miroslava Knapková, Miriam Martinkovičová, Alena Kaščáková.
In: Statistika : Statistics and Economy Journal. - Praha : Český statistický úřad, 2020. - ISSN 0322-788X. - Vol. 100, no. 4 (2020), pp. 365-378.
(2020: JCI - 0.17, JCI kvartil - Q4, AIS - 0.087, AIS kvartil - Q3, CiteScore - 0.6, SJR - 0.157, SJR kvartil - Q4, SNIP - 0.39, Nordic List: Level 1).
Dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/statistika-statistics-and-economy-journal-no-42019>
citácie WoS/Scopus: 2/2
- K niektorým otázkam rozhodovania slovenských domácností = On some issues of decision-making of Slovak households / Marián Kika, Ján Kollár.
In: Sociológia : časopis pre otázky sociológie. - Bratislava : Sociologický ústav SAV, 2020. - ISSN 0049-1225. - Roč. 52, č. 4 (2020), s. 354-373.
(2020: CCC - A, JIF - 0.537, JIF kvartil - Q4, JCI - 0.37, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.156, AIS kvartil - Q4, CiteScore - 1.1, SJR - 0.246, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.36, Nordic List: Level 1).
Registrované v databáze: Current Contents Connect,
citácie WoS/Scopus: 1/1

- Neplatená práca na Slovensku / eds. Mária Uramová, Marta Orviská ; rec. Magdaléna Přívarová, Ladislav Hájek. - 1. vyd. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2016. - 314 s. [14,16 AH]. - ISBN 978-80-557-1158-4
citácie WoS/Scopus: 0/0
Súborné dielo celého riešiteľského tímu

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0536/24 - Manažment slovenských domácností a rozhodovanie o neplatení práce v postcovidovej ekonomike
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. et Mgr. Ing. Miroslava Knapková, PhD.
Doba riešenia /Project period: 1/2024 - 12/2026
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0621/17 - Rozhodovanie slovenských domácností o alokácii času na vykonávanie platenej a neplatení práce a vplyv stratégií domácností na vybrané oblasti hospodárskej praxe
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Ing. Mariana Považanová, PhD.
Doba riešenia /Project period: 1/2017 - 3/2021
- Schéma / Scheme: n/a
Názov / Project name: Modernisation of the Harmonised European Time Use Survey Topic 7: New dimensions in diaries: subjective well-being and multitasking
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Alena Kaščáková, PhD.
Doba riešenia /Project period: 1/2018 – 12/2019
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0935/13 - Neplatená práca ako potenciálny zdroj sociálno-ekonomického rozvoja spoločnosti a determinant individuálneho blahobytu
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Mária Uramová, PhD.
Doba riešenia /Project period: 1/2013 – 12/2016
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/1141/11 - Trh práce v kontexte špecifik neplatení práce, meranie jej rozsahu a dopadu na domácnosti, podnikateľskú sféru a ekonomiku
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Mária Uramová, PhD.
Doba riešenia /Project period: 1/2011 – 12/2012

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Department of Economics and International Economic Relations, Institute of Economics and Finance, University of Rzeszów, Rzeszow, Poland
- Faculty of Economic Sciences of the University of Warmia and Mazury in Olsztyn, Poland
- Katedra ekonomie, Ekonomicko správná fakulta, Masarykova univerzita, Brno, Česká republika

Zelené verejné obstarávanie ako nástroj inovatívnych environmentálnych riešení

~

Green public procurement as the tool for innovative environmental solutions

Študijný odbor:

Financie / Bankovníctvo a investovanie / Verejná ekonomika a manažment

Study programme:

Finance / Banking and investment / Public economics and management

Výskumná špecializácia:

Verejné financie

Research specialization:

Public Finance

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. Ing. Juraj Nemec, CSc.

Katedra financií a účtovníctva / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: juraj.nemec@umb.sk

WOS Researcher ID: M-5467-2013

SCOPUS Author ID: 7101639904

Členovia / *Other members:*

prof. Ing. Beáta Mikušová Meričková, PhD.

Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: beata.merickova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAN-7235-2021

SCOPUS Author ID: 14031888900

prof. Ing. Hussam Musa, PhD.

Katedra financií a účtovníctva / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: hussam.musa@umb.sk

WOS Researcher ID: C-9944-2019

SCOPUS Author ID: 57189098824

prof. Ing. Peter Pisár, PhD.

Katedra financií a účtovníctva / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: peter.pisar@umb.sk

WOS Researcher ID: ABE-4019-2020

SCOPUS Author ID: 37049423400

Ing. Ivan Sedliačik, PhD.

Katedra financií a účtovníctva / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: ivan.sedliacik@umb.sk

WOS Researcher ID: FYK-0865-2022

SCOPUS Author ID: 57352878000

Anotácia výskumu:

Problematicke zeleného verejného obstarávania (VO) venujú zásadnú pozornosť svetové organizácie, Európska únia, ako aj samotná Slovenská republika. Slovenský zákon o VO umožňuje a odporúča používať zelené VO, avšak podiel zeleného VO na Slovensku nestúpa, naopak skôr klesá. Pokiaľ sa len do 5% z celkového počtu verejných zákaziek v SR realizuje v „zelenom“ režime, potenciál zeleného VO riešiť významné environmentálne ciele a generovať zaujímavé inovatívne riešenia prepájajúce tieto špecifické ciele VO prakticky nie je využitý. Prečo, ako tento stav zmeniť, ako stimulovať inovatívne riešenia zeleného verejného obstarávania? – cieľom nášho výskumu je hľadanie zásadných teoretických a praktických reflexií takto položených otázok. Hlavným cieľom výskumu je identifikovať druhy a mieru inovatívnych riešení, ktoré so sebou prináša realizácia zeleného VO na Slovensku a definovať hlavné faktory podporujúce a obmedzujúce (drivers and barriers) dosahovanie inovácií prostredníctvom zeleného VO na Slovensku. Takto stanovený cieľ plánuje výskumný tím dosiahnuť prostredníctvom nasledujúcich subcieľov:

1. Realizovať „update“ súčasného stavu poznania miery, spôsobov a faktorov uplatňovania zeleného VO na Slovensku, s dôrazom na obce;
2. Pokúsiť sa identifikovať druhy a mieru inovatívnych riešení, ktoré so sebou prináša realizácia zeleného VO na Slovensku, porovnať zistené údaje v medzinárodnom kontexte;
3. Definovať hlavné faktory podporujúce alebo limitujúce dosahovanie inovácií prostredníctvom zeleného VO na Slovensku, porovnať zistenia so stavom poznania v medzinárodnom kontexte;
4. Formulovať a komunikovať vedecké a praktické závery skúmania, aj s cieľom ovplyvniť spoločenskú prax. Mottom výskumu je skutočnosť, že zelené VO je plne legislatívne ukotvené a je aj prioritou vlád, v praxi sa ale uplatňuje minimálne a neprináša potrebný rozsah inovatívnych riešení.

Research annotation:

Green public procurement (PP) receives critical attention by international organizations, the EU, and Slovakia. The Slovak law on PP allows and recommends the use of green PP, however the percentage of the green PP in Slovakia does not increase. As long as only up to 5% of the total number of public contracts in Slovakia are implemented in the green mode, the potential of green PP to address important environmental objectives and to generate engaging, innovative solutions linking these specific objectives of PP is practically untapped. Why, how do we change this situation, and how do we stimulate innovative green public procurement solutions? Our project aims to search for fundamental theoretical and practical reflections on the questions raised. The project's main objective is to identify the types and extent of innovative solutions that the implementation of green PP in Slovakia entails and to define drivers and barriers of the achievement of innovation through green PP in Slovakia. We plan to achieve this objective as follows:

1. To conduct an "update" of the current state of knowledge on the extent, modalities, barriers and drivers of the application of green PP in Slovakia, emphasizing municipalities;

2. To identify the types and extent of innovative solutions that the implementation of green PP in Slovakia entails, to compare the findings in an international context;
3. To define the main factors supporting or limiting innovation achievement (drivers and barriers) through green PP in Slovakia and compare the findings with the state of knowledge in the international context;
4. To formulate and communicate the scientific and practical conclusions of the research, including with a view to influencing societal practice. The motto of the research is the fact that green PP is fully anchored in legislation and is also a priority of Slovakia, but in practice, it is applied minimally and does not bring the necessary range of innovative solutions.

Kľúčové slová:

verejné obstarávanie, udržateľné verejné obstarávanie, zelené verejné obstarávanie, inovácie,

Key words:

public procurement, sustainable public procurement, green public procurement, innovation

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

neuvedené

Technologies used and/or research infrastructure:

n/a

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / *The most important works and results/outputs:*

- Plaček, M., Nemec, J., Jahoda, R., & Malý, I. (2024). Performance funding of universities and its impacts on accountability: the case of the Czech Republic and Slovakia. *Public Management Review*, 26(9), 2630 - 2652.
- Nemec, Juraj, Hrušková, M., Šagát, V. and Shadrina, E. (2024) The Barriers to Green Public Procurement: Analysis of Four "Post-Socialist" Countries. *International Journal of Public Administration*. On-line first.
- Rodionova, Y., Nemec, J., Tkachenko, A. and Yakovlev, A. (2024). Informal practices and efficiency in public procurement. *Public Money & Management*, 44(3), 225-233.4.
- Osborne, S., Brandsen, T., Mele, V., Nemec, J., van Genugten, M., & Flemig, S. (2020). Risking innovation. Understanding risk and public service innovation-evidence from a four nation study. *Public Money & Management*, 40(1), 52-62.
- Grega, M., Orviska, M., Nemec, J., & Lawson, C. (2019). Factors determining the efficiency of Slovak public procurement. *NISPAcee Journal of Public Administration and Policy*, 12(1), 43-68.

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Horizont 2020 / HORIZON 2020
 Názov / Project name: Robust Crisis Governance in Turbulent Times – Mindset, Evidence, Strategies
 Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Juraj Nemec, CSc.
 Doba riešenia / Project period: 10/2022 - 3/2026

- Schéma / Scheme: COST - The European Cooperation in Science and Technology
Názov / Project name: Intergovernmental Coordination from Local to European Governance
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Juraj Nemec, CSc.
Doba riešenia / Project period: 6/2021- 9/2026
- Schéma / Scheme: Grantová agentúra České republiky (GAČR) / Czech Science Foundation
Názov / Project name: Impacts of the coronavirus on organizational changes and digitization in public administration
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Juraj Nemec, CSc.
Doba riešenia / Project period: 10/2021 - 9/2023
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV)/ Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Multidimensional analysis of significant determinants of public procurement efficiency with an emphasis on the application of Health Technology Assessment
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Juraj Nemec, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2018 - 2021
- Schéma / Scheme: Horizont 2020 / HORIZON 2020
Názov / Project name: SOLIDUS - Solidarity in European Societies: Empowerment, Social Justice and Citizenship
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Juraj Nemec, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2015 - 2018

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- American University, Washington, USA
- Arizona State University, USA
- Brin Indonesia, Indonesia
- University Piemonte Orientale, Vercelli, Italy
- ESF Masarykova univerzita, Brno, Česká republika
- Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova, Praha, Česká republika
- Corvinus University of Budapest, Hungary
- University of Ljubljana, Slovenia
- Tallinn University of Technology, Estonia
- Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania

Inovácie v zabezpečovaní verejných služieb

~

Public service delivery innovations

Študijný odbor:

Ekonomía a manažment

Study programme:

Economy and management

Výskumná špecializácia:

Inovácie v poskytovaní verejných služieb, alternatívne prístupy k poskytovaniu verejných služieb ASDA, kontrahovanie, participácia občana v poskytovaní verejných služieb

Research specialization:

Social innovation, alternative service delivery arrangements ASDA, contracting, co-creation in public service delivery

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavní garanti / *Team leaders:*

prof. Ing. Beáta Mikušová Meričková, PhD.

Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: beata.mikusovamerickova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAN-7235-2021

SCOPUS Author ID: 14031888900

prof. Ing. Juraj Nemec, CSc.

Katedra financií a účtovníctva / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: juraj.nemec@umb.sk

WOS Researcher ID: M-5467-2013

SCOPUS Author ID: 7101639904

Členovia / *Other members:*

doc. Ing. Mária Murray Svidroňová, PhD.

Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: maria.murraysvidronova@umb.sk

WOS Researcher ID: AFQ-4468-202

SCOPUS Author ID: 55383659800

Ing. Nikoleta Jakuš Muthová, PhD.

Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: nikoleta.jakusmuthova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAN-8216-2021

SCOPUS Author ID: 57212573043

Anotácia výskumu:

Konfrontácia teoretických aspektov verejnej ekonomiky a verejnej politiky s ich praktickou aplikáciou v kontexte súčasných spoločenských výziev zvyšuje tlak na realizáciu reforiem vo verejnej ekonomike a inovácií verejných služieb poskytovaných v multisektorovom ekonomickom priestore (sociálnych inovácií). Tieto reformné procesy a implementácia inovácií vo verejnej ekonomike a službách predstavujú výzvy vo výskume mechanizmov poskytovania verejných služieb vytvárajúcich spoločenské hodnoty v zmysle zvýšenia hospodárnosti, efektívnosti a zodpovednosti v poskytovaní verejných služieb. Počas predchádzajúcich dvoch dekád náš tím jednoznačne preukazuje silný výskumný profil v oblasti výskumu alternatívnych prístupov k poskytovaniu verejných služieb (Alternative service delivery arrangements ASDA). Výskum sa orientuje predovšetkým na problémy kontrahovania verejných služieb, poskytovania verejných služieb neziskovými organizáciami, priamej participácie občana v poskytovaní verejných služieb (co-creation), medziobecnej spolupráce a riešenie problémov efektívnosti, kvality, transparentnosti poskytovania verejných služieb a posilnenia občianskej participácie.

Research annotation:

The confrontation of the theoretical aspects of public economics and public policy with their practical application in the context of current societal challenges increases the pressure to implement reforms in the public economy and innovations in public services provided in a multi-sectoral economic space (social innovations). These reform processes and the implementation of innovations in the public economy and services are challenges in the research on the mechanisms of public service delivery that create social value in terms of increasing economy, efficiency and accountability. Over the past two decades, our team clearly demonstrates a strong research profile in the area of research on alternative service delivery arrangements (ASDA). The research focuses primarily on the problems of contracting out public services, the provision of public services by non-profit organisations, citizen participation in public service delivery (co-creation), inter-municipal cooperation and addressing the problems of efficiency, quality, transparency of public service delivery and strengthening citizen participation.

Kľúčové slová:

inovácií verejných služieb, alternatívne prístupy k poskytovaniu verejných služieb, kontrahovanie verejných služieb, participácie občana v poskytovaní verejných služieb

Key words:

social innovation, alternative service delivery arrangements ASDA, public service contracting, co-creation in public service delivery

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Výskumný tím je zostavený zo zamestnancov fakulty, ktorí sú uznávanými odborníkmi v oblasti verejného sektora, verejnej ekonomiky a služieb a úzko spolupracujú s odborníkmi na viacerých zahraničných výskumných pracoviskách v rôznych krajinách (Česká republika, Poľsko, Maďarsko, Chorvátsko, Srbsko, Macedónia, Grécko, Estónsko, Azerbajdžan, Tadžikistan, USA). Vzájomná zastupiteľnosť členov tímu je zabezpečená spoločným pôsobením na Ekonomickej fakulte UMB, kde spoločne garantujú a zabezpečujú študijné programy v odbore Ekonomia a manažment, kde je problematika zabezpečovania verejných služieb predmetom dlhodobého výskumu s využitím metodologického aparátu ekonómie hlavného prúdu rozšíreného o prvky behaviorálnej ekonómie.

Tím v tomto zložení realizoval viacero národných i medzinárodných výskumných projektov zameraných na zvyšovanie efektívnosti verejného sektora a verejných služieb a táto problematika je zároveň výskumnou prioritou organizácie, na ktorej pôsobia. Dlhodobo spoločne publikujú výstupy výskumov a spoločne prezentujú výsledky na domácich i medzinárodných konferenciách venovaných problematike verejného sektora a správy, verejných financií a verejných služieb.

Technologies used and/or research infrastructure:

The research team is composed of faculty staff who are recognized experts in the field of public sector, public economics and services and closely collaborate with experts at several foreign research institutes in different countries (Czech Republic, Poland, Hungary, Croatia, Serbia, Macedonia, Greece, Estonia, Azerbaijan, Tajikistan, USA). Mutual substitutability of the team members is ensured by joint work at the Faculty of Economics UMB. The team members jointly guarantee and provide study programmes in the field of Economics and Management, where is the issue of public service delivery is object of long-term research using the methodology of mainstream economics enhanced by elements of behavioural economics.

The team in this composition has realized a number of national and international research projects aimed at increasing the efficiency of the public sector and public services, and this issue is also a research priority of the university at which they operate. They have a long history of jointly publishing research outputs and jointly presenting results at national and international conferences on public sector and governance, public finance and public services.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- ADC NEMEC, Juraj (34%) - MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ, Beáta (33%) - VÍTEK, Leoš (33%). 2005. Contracting-out at local government level : theory and selected evidence from the Czech and Slovak Republics. In Public management review. - Abingdon : Routledge Journal Taylor & Francis, 2005. - ISSN 1471-9037. - Roč. 7, č. 4 (2005), s. 637-647. H Index 60, SJR 0,689, Q1
- AEC MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ, Beáta (34%) - NEMEC, Juraj (33%) - VOZÁROVÁ, Z. (33%). 2017. The efficiency of contracting out local public services in Czech Republic and Slovakia. In Improving public services : international experiences in using evaluation tools to measure program performance. - 1. vyd. - Oxford : Oxford University Press, 2017. - ISBN 978-0-19-064605-9. - S. 265-285
- ADM MURRAY SVIDROŇOVÁ, Mária (40%) - KUVÍKOVÁ, Helena (20%) - MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ, Beáta (20%) - NEMEC, Juraj (20%). 2020. Can social innovations in housing save public money? The case of Slovakia. In International Journal of Public Administration [elektronický zdroj]. - Londýn : Taylor & Francis, 2020. - ISSN 0190-0692 (print). - Vol. 43, no. 9 (2020), pp. 770-779. H Index 41, SJR 0,48, Q2
- ADC MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ, Beáta (34%) - JAKUŠ MUTHOVÁ Nikoleta, 33%) - NEMEC, Juraj (33%). 2024. Contract management of municipal public services: the Slovak experience In: Humanities and Social Sciences Communications, Springer Nature, 2024. - ISSN 26629992. -Vol. 11, No. 1 (2024), pp.41, Hindex 21, SJR 0,71, Dostupné na: <https://www.nature.com/articles/s41599-023-02549-2> Q1 Q1

- PLAČEK, M., NEMEC, J., MURRAY SVIDROŇOVÁ, M., MIKOŁAJCZAK, P., KOVÁCS, É., 2023. Civil society versus local self-governments and central government in V4 countries: The case of co-creation. *Politics and Governance*, 11(2), pp.293-304. Q1

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: 7th Framework Programme for Research (FP7-SSH-2012-2)
Názov / Project name: č. 320090 LIPSE Inovácie v prostredí verejného sektora; projekt Európskej komisie / N. 320090 LIPSE Learning from Innovation in Public Sector Environments, European Commission project
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Juraj Nemec, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2013 – 2015
- Schéma / Scheme: Horizont 2020 / HORIZON 2020
Názov / Project name: SOLIDUS - Solderita v európskej spoločnosti: posilnenie sociálnej spravodlivosti a občianskej spoločnosti / SOLIDUS Solidarity in European Societies: Empowerment, Social Justice and Citizenship
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Juraj Nemec, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2016 – 2019
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV)/ Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: APVV-18-0435 - Behaviorálne intervencie v miestnej samospráve: zvyšovanie účinnosti miestnych verejných politík / APVV-18-0435 -Behavioral interventions in local government - Increasing Efficiency of Local Policy
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Mária Murray Svidroňová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2020 – 2022
- Schéma / Scheme: Grantová agentúra České republiky (GAČR) / Czech Science Foundation
Názov / Project name: GAČR 19-06020S Alternatívne prístupy k poskytovaní verejných služieb / GAČR 19-06020S Alternative service delivery arrangements
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Juraj Nemec, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2019 - 2021
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA . 1/0029/21 - Manažment kontrahovania služieb vo verejnom sektore / VEGA 1/0029/21 Contract management in public sector
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Beáta Mikušová Meričková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2021 - 2023

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Governors State University, USA
- University of Belgrade, Serbia
- University of Split, Croatia
- University of Peloponnese, Greece
- National University of Public Services Ludovika, Hungary
- Casimir Pulaski Radom University, Poland

- International Slavic University, Center for Economic Analyses, Skopje, North Macedonia
- Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita, Brno, Česká republika
- Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova, Praha, Česká republika
- Tallinn University of Technology, Estonia

Miestny rozvoj, podnikateľské zámery mladých

~

Local development, entrepreneurial intentions of youth

Študijný odbor:

Ekonomia a manažment

Study programme:

Economy and management

Výskumná špecializácia:

Politiky miestneho rozvoja, podnikateľské zámery mladých ľudí

Research specialization:

Local development policies, entrepreneurial intention

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. Ing. Stanislav Kološta, PhD.

Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: stanislav.kolosta@umb.sk

WOS Researcher ID: DYF-3194-2022

SCOPUS Author ID: 56388758000

Členovia / *Other members:*

Ing. Filip Flaška, PhD.

Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: filip.flaska@umb.sk

WOS Researcher ID: AAN-9696-2021

SCOPUS Author ID: 57209971807

prof. Jon Gunnar Nesse

Department of Business and Management / Sogn og Fjordane University

e-mail: jon.nesse@hisf.no

WOS Researcher ID: DKX-9062-2022

SCOPUS Author ID: 56333518200

prof. Torbjørn Årethun

Department of Business and Management / Sogn og Fjordane University

e-mail: torbjorn.arethun@hisf.no

WOS Researcher ID: JKC-8846-2023

SCOPUS Author ID: 36547414000

Iohanes Itso

Department of Business and Management / Sogn og Fjordane University

e-mail: iohanes.itso@hisf.no

WOS Researcher ID: DWQ-6878-2022

SCOPUS Author ID: 56322568900

Anotácia výskumu:

Výskum zameraný na politiky miestneho rozvoja a na výskum podnikateľských zámerov mladých ľudí

Research annotation:

Research focused on local development policies and research on the entrepreneurial intentions of young people

Kľúčové slová:

lokálny, podnikateľské zábery, politika

Key words:

local, enterpreneurial intention, policy

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Materiálno-technická infraštruktúra Ekonomickej fakulty UMB a Western Norway University of Applied Sciences

Technologies used and/or research infrastructure:

Material and technical infrastructure of the Faculty of Economics UMB and Western Norway University of Applied Sciences

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- ADC KOLOŠTA, S., ĀRETHUN, T., NESSE, J. G., FLAŠKA, F., KRÁL, P. 2020. The influence of contextual and individual factors on entrepreneurial intentions among youth in transitional rural Slovakia. In *Communist and Post-Communist Studies*, 53 (2), University of California Press, ISSN 0967-067X. IF: 1,2
- ADM KOLOŠTA,S., FLAŠKA, F., NEDELOVÁ, G., KAŠČÁKOVÁ, A., ĀRETHUN, T., NESSE, J. G. 2018. Factors Influencing Entrepreneurial Intentions of Slovak Youth Growing up in Cities and in Villages. In: *International Journal of Organizational Leadership*, 7(3), s. 270-283, ISSN 2383-1103. IF: 1,1
- BUKVE, O., ČAPKOVÁ, S., KOLOŠTA S., FLAŠKA, F., ŠVIHLOVÁ, D., MIČKOVICOVÁ, A., CHOMJAKOVÁ, M., ARENHUT, T., NESSE, J.G., IDSO, J. 2016. LOCAL DEVELOPMENT POLICIES IN SMALL COUNTRIES A comparative review of Norway and Slovakia. Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Editor: Oddbjørn Bukve and Soňa Čapková, ISBN: 978-80-557-1137-9

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Granty EHP a Nórska / EEA and Norway Grants
Názov / Project name: Vybrané problémy politiky miestneho rozvoja v Nórsku a na Slovensku / Chosen issues in local development policy in Norway and Slovakia
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Stanislav Kološta, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2015 - 2016

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Sogn og Fjordane University, Norway
- Western Norway Research Institute Vestlandsforskning, Sogndal, Norway

Trendy v mestskom a regionálnom rozvoji

~

Trends in urban and regional development

Študijný odbor:

Verejná ekonomika a manažment / Ekonomika verejného sektora

Study programme:

Public economics and management / Economics of public sector

Výskumná špecializácia:

Ekonomika a manažment, mestské a regionálne štúdiá

Research specialization:

Economy and management, urban and regional studies

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavní garanti / *Team leaders:*

prof. Ing. Anna Vaňová, PhD.

Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: anna.vanova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAF-3391-2021

SCOPUS Author ID: 16204528900

doc. Ing. Katarína Vitálišová, PhD.

Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: katarina.vitalisova@umb.sk

WOS Researcher ID: G-5961-2019

SCOPUS Author ID: n/a

doc. Ing. Kamila Borseková, PhD.

Výskumné a inovačné centrum / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: kamila.borsekova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAM-6535-2020

SCOPUS Author ID: 55848751900

Členovia / *Other members:*

Ing. Darina Rojíková, PhD.

Výskumné a inovačné centrum / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: darina.rojikova@umb.sk

WOS Researcher ID: HLH-1658-2023

SCOPUS Author ID: 57226300017

Anotácia výskumu:

Rozvoj miest a regiónov je čoraz viac formovaný rámcami, ktoré riešia globálne výzvy prostredníctvom odolnosti, konkurencieschopnosti a budovania konkurenčných výhod. Odolnosť sa stala základným

konceptom, ktorý zdôrazňuje schopnosť miest a regiónov prispôbiť sa, zotaviť sa a prosperovať aj v čase hospodárskej, sociálnej a environmentálnej krízy. Konkurencieschopnosť úzko súvisí s odolnosťou a zameriava sa na prilákanie talentov, investícií a inovácií, pričom využíva jedinečné výhody, ako je kultúrne dedičstvo, technologická infraštruktúra alebo geografická poloha, aby si zabezpečila osobitné miesto v globalizovanej ekonomike. Nové paradigmy, ako sú inteligentné mestá a kreatívne mestá, ilustrujú integráciu inovácií a kreativity do rozvojových stratégií. Inteligentné mestá uprednostňujú digitálne technológie, správu založenú na údajoch a udržateľnú infraštruktúru s cieľom zlepšiť efektívnosť a kvalitu života, zatiaľ čo kreatívne mestá využívajú kultúrne a kreatívne odvetvia na podporu hospodárskeho rastu a identity komunity. Dopĺňajú ich agilné mestá, ktoré kladú dôraz na flexibilitu a rýchlu adaptáciu na premenlivé globálne podmienky, a hnutie Cittaslow, ktoré presadzuje udržateľný rozvoj zameraný na ľudí, ktorý si cení miestne tradície, starostlivosť o životné prostredie a kvalitu života pred rýchlou urbanizáciou. Tieto trendy spoločne odrážajú spektrum prístupov, ktoré vyvažujú inovácie, odolnosť a zachovanie kultúry, a zdôrazňujú význam integrácie rôznych stratégií na dosiahnutie holistického a inkluzívneho rozvoja. Keďže mestá a regióny riešia výzvy 21. storočia, tieto trendy ponúkajú prispôsobiteľné cesty na podporu udržateľnosti, spravodlivosti a dlhodobej prosperity v rôznych priestorových kontextoch. Nové trendy si zároveň vyžadujú aj zmeny v riadení a spôsobe spravovania miest a regiónov, čo reflektujú nové manažérske postupy a inovatívne nástroje zapojenia rôznych zainteresovaných strán do procesov tvorby a implementácie verejnej politiky a tvorby a poskytovania verejných služieb.

Research annotation:

Urban and regional development is increasingly shaped by frameworks that address global challenges through resilience, competitiveness, and the cultivation of competitive advantages. Resilience has become a foundational concept, emphasizing the ability of cities and regions to adapt, recover, and thrive amidst economic, social, and environmental disruptions. Closely tied to resilience, competitiveness focuses on attracting talent, investment, and innovation, leveraging unique advantages such as cultural heritage, technological infrastructure, or geographic positioning to secure a distinct place in a globalized economy. Emerging paradigms like smart cities and creative cities illustrate the integration of innovation and creativity into development strategies. Smart cities prioritize digital technologies, data-driven governance, and sustainable infrastructure to improve efficiency and quality of life, while creative cities capitalize on cultural and creative industries to drive economic growth and community identity. Complementing these are agile cities, which emphasize flexibility and rapid adaptation to volatile global conditions, and the Cittaslow movement, which advocates for people-centered, sustainable development that values local traditions, environmental stewardship, and quality of life over rapid urbanization. Together, these trends reflect a spectrum of approaches that balance innovation, resilience, and cultural preservation, underscoring the importance of integrating diverse strategies to achieve holistic and inclusive development. As cities and regions navigate 21st-century challenges, these trends offer adaptable pathways to foster sustainability, equity, and long-term prosperity across varied spatial contexts. At the same time, new trends also require changes in governance and management of the cities and regions, reflecting new management practices and innovative tools for different stakeholders engagement in the processes of designing and implementing public policy and co-creation and delivering public services.

Klíčové slová:

mesto, región, rozvoj, trendy, spravovanie

Key words:

city, region, development, trends, governance

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Qualtrics - cloudová platforma, ktorá sa používa na vytváranie prieskumov, distribúciu prieskumov a analýzu zhromaždených odpovedí a údajov

Technologies used and/or research infrastructure:

Qualtrics

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Borsekova, K., Korony, S., & Lawson, C. W. (2024). In search of key performance indicators of regional competitiveness in the European Union. *Journal of Regional Science*. (HI=90, Q1 WoS/Scopus)
- Borsekova, K., & Korony, S. (2023). Resilience and vulnerability of regional labour markets: principal component analysis of labour market efficiency in the EU. *Regional Studies*, 57(12), 2373-2390. (HI=141, Q1 WoS/Scopus)
- Borsekova, K., Koróny, S., Vaňová, A., & Vitálišová, K. (2018). Functionality between the size and indicators of smart cities: A research challenge with policy implications. *Cities*, 78, 17-26. (HI=127, Q1 WoS/Scopus)
- Vitálišová, K., Murray Svidroňová, M., Jakuš Muthová, N. (2021) Stakeholder participation in local governance as a key to local strategic development. In: *Cities : The International Journal of Urban Policy and Planning*. - Oxford : Elsevier Ltd., 2021. - ISSN 0264-2751. - Vol. 118 (2021), pp. [1-15]. (Q1 WoS/Scopus).
- Turečková, K., Nevima, J., Vaňová, A., Rojíková, D. et al. (2023) Deployment of creative actors and varieties of their impact on the quaternary sector and regional growth : a case study of NUTS2 regions of the Czech Republic. In: *Eastern Journal of European Studies : EJES*. - Iași : Editura Universitatii Alexandru Ioan Cuza, 2023. - ISSN 2068-651X. - Vol. 14, No. 1 (2023), pp. 181-197. (2023: JIF - 0.7, JIF kvartil - Q2, JCI - 0.70, JCI kvartil - Q2, AIS - 0.129, AIS kvartil - Q4, CiteScore - 1.3, SJR - 0.224, SJR kvartil - Q1, SNIP - 0.48, Nordic List: Level 1). Dostupné na: https://ejes.uaic.ro/articles/EJES2023_1401_TUR.pdf

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Horizont 2020 / HORIZON 2020
Názov / Project name: BRRIDGE: BUILDING CAPACITIES FOR EXCELLENT RESEARCH AND INNOVATION IN DEMOCRACY AND POLICY THROUGH NETWORKING, KNOWLEDGE AND EXPERIENCE TRANSFER
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Kamila Borseková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2022 - 2025
- Schéma / Scheme: Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR / The Ministry of Education, Research, Development and Youth of the Slovak Republic
Názov / Project name: Moderné prístupy k rozvoju miest a regiónov v podmienkach Slovenska
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Anna Vaňová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Otvorená miestna samospráva/ Open local governance
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Katarína Vitálišová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Inovatívne prístupy k rozvoju malých a stredných miest/
Innovative approaches to the development of small and medium-sized towns
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Kamila Borseková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2020 - 2022
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Smart Governance v miestnej samospráve
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Katarína Vitálišová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2022 - 2024

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Central European University, Viedeň, Rakúsko
- KTH Royal Institute of Technology, Stockholm, Sweden
- Uppsala University, Sweden
- Lodz University, Poland
- University of Ljubljana, Slovenia
- Kaipeda University, Lithuania
- Slezská univerzita v Opave, Česká republika
- University of Cagliari, Italy

Zodpovednosť a udržateľnosť trhových subjektov v kontexte ESG agendy a princípov cirkulárnej ekonomiky

~

Responsibility and sustainability of market entities in the context of ESG (environmental, social and governance) and CE (circular economy) principles

Študijný odbor:

Ekonomia a manažment / Ekonomika a manažment podniku

Study programme:

Economy and management / Business economics and management

Výskumná špecializácia:

**Ekonomia a manažment, ekonomika a manažment podniku, environmentálne vedy,
udržateľnosť, cirkulárna ekonomika**

Research specialization:

***Economy and management, Business Economics and Management, Environmental
Sciences, Sustainability, Circular economy***

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavní garanti / *Team leaders:*

prof. Ing. Zdenka Musová, PhD.

Katedra ekonomiky a manažmentu podniku / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: zdenka.musova@umb.sk

WOS Researcher ID: DJL-6622-2022

SCOPUS Author ID: 57193669273

prof. Ing. Hussam Musa, PhD.

Katedra financií a účtovníctva / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: hussam.musa@umb.sk

WOS Researcher ID: C-9944-2019

SCOPUS Author ID: 57189098824

Členovia / *Other members:*

Ing. Petra Gundová, PhD.

Katedra ekonomiky a manažmentu podniku / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: petra.gundova@umb.sk

WOS Researcher ID: HKO-6336-2023

SCOPUS Author ID: n/a

Ing. Jana Hroncová Vicianová, PhD.

Katedra ekonomiky a manažmentu podniku / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: jana.hroncova@umb.sk

WOS Researcher ID: EZW-7539-2022

SCOPUS Author ID: n/a

Ing. Simona Bartošová, PhD.

Katedra ekonomiky a manažmentu podniku / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: simona.bartosova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

prof. Ing. Peter Krištofik, Ph.D.

Katedra financií a účtovníctva / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: peter.kristofik@umb.sk

WOS Researcher ID: Y-6968-2019

SCOPUS Author ID: n/a

Ing. Janka Grofčíková, PhD.

Katedra financií a účtovníctva / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: janka.grofckikova@umb.sk

WOS Researcher ID: EWA-7325-2022

SCOPUS Author ID: n/a

Ing. Erika Ľapinová, PhD.

Katedra financií a účtovníctva / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: erika.lapinova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAY-1295-2021

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Dagmar Škvareninová, PhD.

Katedra odbornej jazykovej komunikácie / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: dagmar.skvareninova@umb.sk

WOS Researcher ID: HLP-5826-2023

SCOPUS Author ID: n/a

Anotácia výskumu:

Celosvetovo rastúci záujem o spoločenskú zodpovednosť podnikov upozorňuje na významnosť tejto problematiky a jej dopady na dosahovanie vyššej finančnej výkonnosti a konkurencieschopnosti v súvislosti s implementáciou ESG princípov do podnikovej praxe. Dôležitým príspevkom k dosiahnutiu stabilného a udržateľného rastu môže byť myšlienka, že zodpovedné správanie trhových subjektov je kľúčom k ich úspechu. Postavenie podnikov by malo byť postavené na princípoch transparentnosti a integrovaného prístupu, na udržateľných produktoch a službách a na aktívnej spolupráci so všetkými zainteresovanými stranami.

V súčasnom svete obmedzených zdrojov a dlhodobo pretrvávajúcich problémov v prírodnom, sociálnom a ekonomickom prostredí sa stále väčší dôraz kladie na cirkulárne správanie krajín, podnikov a domácností, ktoré by mohlo byť jedným z riešení globálnych environmentálnych problémov. Cirkulárna ekonomika (CE) ako intenzívne diskutovaný model na európskej aj národných úrovniach spotrebiteľom aj podnikom prináša nové možnosti efektívnejšieho využívania zdrojov, predchádzania vzniku odpadov, opätovného využívania, spracovávaní a recyklácie produktov. Predmetom skúmania sú rôzne aspekty cirkulárneho správania podnikov aj spotrebiteľov. Skúmajú

sa predpoklady uplatňovania princípov CE v podnikoch, identifikujú možné bariéry a potenciálne prínosy. Dôležitou súčasťou je skúmanie možností aktívneho zapájania spotrebiteľov do prechodu na CE a potreby zásadných zmien v ich postojoch a environmentálnom správaní.

Research annotation:

The worldwide growing interest in corporate social responsibility draws attention to the importance of this issue and its impact on achieving higher financial performance and competitiveness in relation to the implementation of ESG in the practice. An important contribution to achievement the stable and sustainable growth can be the idea that responsible behavior of market entities is the key to their success. The position of businesses should be built on principles of transparency and integrated approach, on sustainable products and services and on active cooperation with all stakeholders.

In current world of scarce resources and long-lasting problems in the natural, social and economic environment, a greater emphasis is placed on circular behavior of countries, enterprises and households, that could be one of the solutions to global environmental problems. As an intensely debated model at European and national levels, the circular economy brings consumers (and businesses) new opportunities for more efficient use of resources, waste prevention, reuse, treatment and recycling of products. The intention is to examine the basic assumption of the CE principles applying in the practice of enterprises, to identify possible barriers and the potential benefits. It will also include exploring the potential for active consumer engagement in the transition to a circular economy and the need for fundamental changes in their attitudes and behavior.

Klíčové slová:

zodpovednosť, udržateľnosť, cirkulárna ekonomika, spoločensky zodpovedné podnikanie, ESG agenda, správa a riadenie spoločností, spotrebiteľské správanie

Key words:

responsibility, sustainability, circular economy, corporate social responsibility (CSR), ESG (environmental, social, governance), corporate governance, consumer behavior

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Výskumné materiálo-technické vybavenie Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela, hardvérové a softvérové vybavenie

Technologies used and/or research infrastructure:

Research material and technical equipment of the Faculty of Economics, Matej Bel University, hardware and software equipment

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- ADC MUSOVÁ et al. 2021. Consumer attitudes towards new circular models in the fashion industry. In: *Journal of Competitiveness*, 2021. - ISSN 1804-171X. - Vol. 13, no. 3 (2021), pp. 111-128.
(2021: CCC - A, JIF - 3.850, JIF kvartil - Q1, JCI - 1.36, JCI kvartil - Q1, AIS - 0.442, AIS kvartil - Q3, CiteScore - 4.7, SJR - 0.930, SJR kvartil - Q1, SNIP - 1.53, Nordic List: Level 1). Dostupné na:
[https://www.cjournal.cz/index.php?hid=clanek&bid=aktualni&cid=418&cp=\[MUSOVÁ, Zdenka \(50%\) - MUSA, Hussam \(30%\) - DRUGDOVÁ, Jennifer \(10%\) - LAZAROIU, Gheorghe \(5%\) - ALAYASA, Jehad \(5%\)\]](https://www.cjournal.cz/index.php?hid=clanek&bid=aktualni&cid=418&cp=[MUSOVÁ, Zdenka (50%) - MUSA, Hussam (30%) - DRUGDOVÁ, Jennifer (10%) - LAZAROIU, Gheorghe (5%) - ALAYASA, Jehad (5%)])

- ADM MUSOVÁ et al. 2021. Environmentally responsible behaviour of consumers: Evidence from Slovakia. In: *Economics and Sociology* : Journal of Scientific Papers. - Szczecin : Centre of Sociological Research, 2021. - ISSN 2071-789X. - Vol. 14, no. 1 (2021), pp. 178-198.
(2021: JCI - 0.97, JCI kvartil - Q1, AIS - 0.273, AIS kvartil - Q2, CiteScore - 4.5, SJR - 0.477, SJR kvartil - Q2, SNIP - 1.15, Nordic List: Level 1). Dostupné na: https://www.economics-sociology.eu/?807,en_environmentally-responsible-behaviour-of-consumers-evidence-from-slovakia
[MUSOVÁ, Zdenka (60%) - MUSA, Hussam (30%) - MATIOVÁ, Veronika (10%)]
- ADC MUSA et al. 2024. The development of firm size distribution - Evidence from four Central European countries. In: *International Review of Economics & Finance*. - Amsterdam : Elsevier B.V., 2024. - ISSN 1059-0560. - No. 91 (2024), pp. 98-110. Dostupné na: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1059056023004513?ref=pdf_download&fr=RR-2&rr=873206c59a7e6e90
[MUSA, Hussam (25%) - KRIŠTOFÍK, Peter (25%) - MEDZIHORSKÝ, Juraj (25%) - KLIEŠTIK, Tomáš (25%)]
- ADM MUSOVÁ et al. 2022. Adoption of corporate governance principles in the wake of the Covid-19 pandemic: the case of Slovakia. In: *Journal of International Studies*. - Ternopil : Centre of Sociological Research, 2023. - ISSN 2071-8330. - Vol. 16, no. 2 (2023), pp. 222-241.
(2023: CiteScore - 4.8, SJR - 0.383, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.72, Nordic List: Level 1). Dostupné na: https://www.jois.eu/files/15_1353_Musova%20et%20al.pdf
[MUSOVÁ, Zdenka (45%) - MUSA, Hussam (45%) - RECH, Frederik (5%) - YAN, Chen (5%)]
- ADM MUSA et al. 2022. The deterioration of financial ratios during the Covid-19 pandemic: Does corporate governance matter?. In: *Folia Oeconomica Stetinensia*. - Szczecin : Uniwersytet Szczeciński, 2022. - ISSN 1730-4237. - Vol. 22, no. 1 (2022), pp. 219-242.
(2022: CiteScore - 0.8, SJR - 0.148, SJR kvartil - Q4, SNIP - 0.31). Dostupné na: <https://sciendo.com/it/article/10.2478/fole-2022-0011>
[MUSA, Hussam (50%) - RECH, Frederik (5%) - YAN, Chen (5%) - MUSOVÁ, Zdenka (40%)]

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Výskum cirkulárneho spotrebiteľského správania v kontexte STP marketingového modelu / Research of circular consumer behavior in the context of STP marketing model
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Zdenka Musová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2023 - 2025
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Zodpovednosť vybraných trhových subjektov ako významný determinant aplikácie princípov kruhovej ekonomiky na Slovensku / The responsibility of selected market entities as a significant determinant for application of circular economy principles in Slovakia

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Zdenka Musová, PhD.

Doba riešenia / Project period: 2019 - 2021

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Výskum možností aplikácie princípov corporate governance v podnikoch na Slovensku / Research on the application of corporate governance principles in companies in Slovakia

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Hussam Musa, PhD.

Doba riešenia / Project period: 2018 - 2020

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Vplyv inovatívnych marketingových koncepcií na správanie vybraných trhových subjektov na Slovensku / The influence of innovative marketing concepts on the behavior of chosen market subjects in Slovakia

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Zdenka Musová, PhD.

Doba riešenia / Project period: 2016 - 2018

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Výskum paradigiem a determinantov procesov riadenia a implementácie ESG v kontexte požadovanej finančnej výkonnosti podnikov a zmien vyplývajúcich z CSRD smernice/Research of paradigms and determinants of management processes and ESG implementation in the context of the required financial performance of companies and changes resulting from the CSRD directive

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Hussam Musa, PhD.

Doba riešenia / Project period: 2025 - 2027

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Ekonomická fakulta, Technická univerzita v Liberci, Česká republika
- Dongbei University of Finance and Economics, Dalian, China
- Birzeit University in Birzeit, Palestine
- Slezská univerzita v Opave - Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, Česká republika

Kultúra a kreativita v územnom rozvoji

~

Culture and creativity in spatial development

Študijný odbor:

Verejná ekonomika a manažment / Cestovný ruch / Ekonomika verejného sektora / Sociológia a sociálna antropológia

Study programme:

Public Economics and Management / Tourism / Economics of Public Sector / Sociology and Social Anthropology

Výskumná špecializácia:

Ekonómia a manažment, sociológia a sociálna antropológia, regionálne štúdiá

Research specialization:

Economy and management, sociology and social anthropology, regional studies

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavní garanti / *Team leaders:*

doc. Ing. Kamila Borseková, PhD.

Výskumné a inovačné centrum / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: kamila.borsekova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAM-6535-2020

SCOPUS Author ID: 55848751900

prof. PhDr. Alexandra Bitušíková, CSc.

Katedru sociológie a sociálnej antropológie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: alexandra.bitusikova@umb.sk

WOS Researcher ID: ABE-3979-2021

SCOPUS Author ID: 6507416008

prof. Ing. Anna Vaňová, PhD.

Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: anna.vanova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAF-3391-2021

SCOPUS Author ID: 16204528900

doc. Ing. Katarína Vitálišová, PhD.

Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: katarina.vitalisova@umb.sk

WOS Researcher ID: G-5961-2019

SCOPUS Author ID: n/a

Členovia / *Other members:*

Ing. Darina Rojíková, PhD.

Výskumné a inovačné centrum / Ekonomická fakulta UMB

Anotácia výskumu:

Kultúra a kreativita sú silnými hnacími silami územného rozvoja, ktoré formujú charakter regiónov, miest a dokonca aj okrajových a vidieckych oblastí. Prispievajú k hospodárskemu rastu tým, že podporujú inovácie a zamestnanosť, najmä prostredníctvom kultúrnych a kreatívnych odvetví (KKO), ktoré často realizujú projekty obnovy v mestských oblastiach a vytvárajú jedinečné hospodárske príležitosti na vidieku. Okrem hospodárskych vplyvov kultúra zvyšuje sociálnu súdržnosť a posilňuje identitu komunity, ponúka pocit príslušnosti k miestu a hrdosti, ktorý prekonáva sociálne rozdiely v mestách a zároveň zachováva tradície a podporuje odolnosť vo vidieckych oblastiach. Regióny a mestá, ktoré sa venujú kultúre a tvorivosti, sa stávajú atraktívnejšími a konkurencieschopnejšími, priťahujú investície, talenty a cestovný ruch, čo ďalej posilňuje ich územný rozvoj. Periférne a vidiecke oblasti, ktoré sa často považujú za znevýhodnené, môžu využiť kultúrne a kreatívne iniciatívy na prekonanie geografických obmedzení a premeniť miestne dedičstvo, festivaly a remeslá na hnacie sily obnovy a udržateľnosti. Okrem toho kultúra a tvorivosť môžu vytvoriť silnejšie prepojenia medzi mestami a vidiekom, čím sa vytvoria synergie podporujúce vyvážený územný rozvoj prostredníctvom integrácie mestských centier kultúrnej produkcie s vidieckymi oblasťami bohatými na jedinečný obsah a dedičstvo. Začlenenie kultúry a kreativity do územného plánovania si vyžaduje politiky, ktoré podporujú kultúrnu infraštruktúru, poskytujú finančné prostriedky na kreatívne aktivity a podporujú spoluprácu medzi rôznymi zainteresovanými stranami. Tento prístup zabezpečuje inkluzívny rozvoj, znižuje rozdiely medzi mestskými centrami a vidieckymi perifériami a podporuje odolnosť a udržateľnosť v súvislosti s vyvíjajúcimi sa územnými výzvami. Kultúra a kreativita ponúkajú prostredníctvom nového vymedzenia priestorovej dynamiky transformačný potenciál na podporu živého, spravodlivého a inkluzívneho rozvoja vo všetkých typoch regiónov.

Research annotation:

Culture and creativity are powerful drivers of spatial development, shaping the physical, economic, and social landscapes of regions, cities, and even marginal and rural areas. They contribute to economic growth by fostering innovation and employment, particularly through cultural and creative industries (CCIs), which often anchor regeneration projects in urban areas and create unique economic opportunities in rural contexts. Beyond economic impacts, culture enhances social cohesion and strengthens community identity, offering a sense of place and pride that bridges social divides in cities while preserving traditions and fostering resilience in rural areas. Regions and cities that embrace culture and creativity also become more attractive and competitive, drawing investment, talent, and tourism, which further enhances their spatial development. Marginal and rural areas, often considered disadvantaged, can leverage cultural and creative initiatives to overcome geographical limitations, turning local heritage, festivals, and crafts into drivers of renewal and sustainability. These efforts not only support rural economies but also reimagine rural spaces as dynamic contributors to broader regional systems. Additionally, culture and creativity can forge stronger urban-rural linkages, creating synergies that promote balanced spatial development by integrating urban hubs of cultural production with rural areas rich in unique content and heritage. Integrating culture and creativity into spatial planning requires policies that support cultural infrastructure,

provide funding for creative endeavors, and foster collaboration among diverse stakeholders. This approach ensures inclusive development, reducing disparities between urban centers and rural peripheries, and promotes resilience and sustainability in the face of evolving spatial challenges. By redefining spatial dynamics, culture and creativity offer transformative potential for fostering vibrant, equitable, and inclusive development across all types of regions.

Kľúčové slová:

demokracia, nerovnosti, kultúra, technológia, vládnutie

Key words:

democracy, inequality, culture, technology, governance

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Participatívna digitálna platforma – odkaz: <https://www.banickepoklady.eu/>

Technologies used and/or research infrastructure:

Participatory digital platform available on: <https://www.banickepoklady.eu/>

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Vitálišová, K., Borseková, K., Vaňová, A., Helie, T. (2021) Impacts of the COVID-19 pandemic on the policy of cultural and creative industries of Slovakia. In: *Scientific papers of the University of Pardubice* : Faculty of Economics and Administration. series D. - Pardubice: Univerzita Pardubice, 2021. - ISSN 1211-555X. - Vol. 29, no. 1 (2021), pp. 1-11. (2021: CiteScore - 1.0, SJR - 0.162, SJR kvartil - Q4, SNIP - 0.29)
- Bitušíková, A. (2021). Cultural heritage as a means of heritage tourism development. In: *Muzeológia a kultúrne dedičstvo/ Museology and cultural heritage*, Vol. 9, no. 1, 81-95. (2021: JCI - 1.06, JCI kvartil - Q1, AIS - 0.142, AIS kvartil - Q2, CiteScore - 0.6, SJR - 0.198, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.85). Dostupné na: https://www.muzeologia.sk/anot_1_21_en.htm
- Borsekova, K., Vaňová, A., & Vitálišová, K. (2017). Smart specialization for smart spatial development: Innovative strategies for building competitive advantages in tourism in Slovakia. *Socio-economic planning sciences*, 58, 39-50. (HI=68, Q1 Wos/Scopus)
- Petrikova, K., Vanova, A., & Borsekova, K. (2015). The role of creative economy in Slovak Republic. *AI & society*, 30, 271-281. (HI=45, Q2 Wos/Scopus)
- Cultural and creative industries in regional development: a Slovak case study. In: *Quaestiones Geographicae*. - Poznań : Wydawnictwo Naukowego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2015. - ISSN 2082-2103. - Vol. 34, no. 2 (2015), pp. 53-63. (2015: CiteScore - 0.6, SJR - 0.285, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.61).

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Horizont Európa / Horizon Europe
Názov / Project name: SECReTour - Sustainable, Engaging and Creative Tourism as a driver for a better future in rural and remote areas

Zodpovední riešitelia / Coordinators: doc. Ing. Kamila Borseková, PhD. prof. PhDr. Alexandra Bitušíková, CSc.

Doba riešenia / Project period: 2024 - 2027

- Schéma / Scheme: Horizont 2020 / HORIZON 2020
Názov / Project name: INCULTUM - Visiting the Margins. INnovaAve CULTural ToUrisM in European peripheries
Zodpovední riešitelia / Coordinators: prof. PhDr. Alexandra Bitušíková, CSc., doc. Ing. Kamila Borseková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2021 - 2024
- Schéma / Scheme: Plán obnovy a odolnosti SR - Matching granty k zdrojom získaným v rámci programu Horizont 2020 a Horizont Európa
Názov / Project name: Banické poklady: Cesta k Oživeniu Kultúrneho Dedičstva Stredného Slovenska cez Inovácie, Digitalizáciu, Participáciu, Vzdelávanie a Udržateľný Cestovný Ruch
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Kamila Borseková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026
- Schéma / Scheme: Bilaterálna výzva Slovensko - Francúzsko
Názov / Project name: 1. Financovanie politiky kultúry a kreatívnych odvetví. Francúzsko-slovenské porovnanie. 2. Kreatívny potenciál miest a jeho využiteľnosť v lokálnom rozvoji
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Katarína Vitálišová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2020 - 2022; 2018 - 2019
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Kreatívne odvetvia ako zdroj kľúčových nehmotných aktív verejného sektora v kontexte inovácií a inteligentného rastu
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Ing. Anna Vaňová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2014 - 2016

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Universidad de Granada, Granada, Spain
- Uppsala University, Sweden
- Copenhagen Business School, Denmark
- Eachtra Archaeological Projects Ltd., Ireland
- Eötvös Loránd University, Hungary
- University of Reims Champagne - Ardenne (URCA), France

Výzvy pre demokraciu v 21. storočí: Výzvy 21. storočia pre demokraciu pri vytváraní poznatkov pre zlepšenie spoločnosti

~

21st Challenges to Democracy: 21st-century challenges to democracy while generating knowledge for the betterment of society

Študijný odbor:

Ekonomika verejného sektora / Medzinárodné vzťahy / Sociológia a sociálna antropológia

Study programme:

Economics of Public Sector / International relations / Sociology and Social Anthropology

Výskumná špecializácia:

Politické vedy, ekonómia, sociológia, regionálne štúdiá

Research specialization:

Political science, economy, public policy, sociology, regional studies

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavní garanti / *Team leaders:*

doc. Ing. Kamila Borseková, PhD.

Inštitút pre Demokraciu na UMB / Rektorát UMB a Výskumné a inovačné centrum /
Ekonomická fakulta UMB

e-mail: kamila.borsekova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAM-6535-2020

SCOPUS Author ID: 55848751900

prof. PhDr. Alexandra Bitušiková, CSc.

Katedru sociológie a sociálnej antropológie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: alexandra.bitusikova@umb.sk

WOS Researcher ID: ABE-3979-2021

SCOPUS Author ID: 6507416008

Mgr. Jozef Michal Mintal, PhD.

Výskumné a inovačné centrum / Ekonomická fakulta UMB

e-mail: jozef.mintal@umb.sk

WOS Researcher ID: GQH-1484-2022

SCOPUS Author ID: 57215830525

Členovia / *Other members:*

Bogdan Ianosev, PhD.

Inštitút pre Demokraciu na UMB / Rektorát UMB

e-mail: bogdan.ianosev@umb.sk
WOS Researcher ID: JZZ-1734-2024
SCOPUS Author ID: 58157776800

Mgr. Vladimír Müller, PhD.

Inštitút pre Demokraciu na UMB / Rektorát UMB

e-mail: vladimir.muller@umb.sk
WOS Researcher ID: JRA-5306-2023
SCOPUS Author ID: 59312561600

Mgr. Róbert Vancel, PhD.

Katedra medzinárodných vzťahov a diplomacie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: robert.vancel@umb.sk
WOS Researcher ID: EBZ-0542-2022
SCOPUS Author ID: 57215833712

Anotácia výskumu:

Výskum skúma interdisciplinárne výzvy pre demokraciu v 21. storočí, pričom sa zameriava na rastúci demokratický disconnect ovplyvnený technológiami, prehĺbujúcimi sa nerovnosťami, kultúrou a vládnutím. Kritickým skúmaním toho, ako tieto faktory ovplyvňujú tvorbu politiky a angažovanosť občanov, sa náš výskum snaží odhaliť základné príčiny oslabovania dôvery v demokratické inštitúcie. Výskum prispieva k hlbšiemu pochopeniu zraniteľnosti demokracie v súčasnej dobe a ponúka poznatky o podpore inkluzívnych, adaptívnych politik na preklenutie priepasti medzi demokratickými ideálmi a súčasnou spoločenskou realitou.

Research annotation:

Research explores the multifaceted challenges to democracy in the 21st century, focusing on the growing democratic disconnect arising from rapid technological advancements, deepening inequalities, shifting cultural dynamics, and evolving governance structures. By critically examining how these factors influence policy-making and citizen engagement, our research seeks to uncover the root causes of eroding trust in democratic institutions. The research contributes to a deeper understanding of democracy's vulnerabilities in the contemporary era and offers insights into fostering inclusive, adaptive policies to bridge the gap between democratic ideals and current societal realities.

Kľúčové slová:

demokracia, nerovnosti, kultúra, technológie, vládnutie

Key words:

democracy, inequality, culture, technology, governance

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

- Inštitút pre demokraciu na UMB: Transdisciplinárne centrum združujúce komunitu vedcov, študentov a predstaviteľov občianskej spoločnosti, ktorí sa venujú riešeniu súčasných výziev demokracie v 21. storočí
- UMB Data & Society Lab: Prvé multidisciplinárne pracovisko svojho druhu na Slovensku zamerané na výskum, vzdelávanie a policy v oblasti internetu a spoločnosti

- Human Forum: Human Forum je trojdňové podujatie o ľudských právach a demokracii, ktoré sa koná v Banskej Bystrici. Stretávajú sa na ňom zástupcovia občianskej spoločnosti, medzinárodných organizácií, vlád a akademickej obce s cieľom diskutovať a posilniť úlohu týchto skupín pri podpore demokracie

Technologies used and/or research infrastructure:

- Institute for Democracy at UMB: A transdisciplinary centre bringing together a community of scholars, students and civil society leaders dedicated to addressing the contemporary challenges of democracy in the 21st century
- UMB Data & Society Lab: the first multidisciplinary centre of its kind in Slovakia focused on research, education and policy in the field of Internet and society
- Human Forum: the Human Forum is a three-day event on human rights and democracy held in Banská Bystrica. It brings together representatives from civil society, international organisations, governments and academia to discuss and strengthen the role of these groups in empowering democracy

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Mintal, J. M., Borseková, K., Cicchi, L., Müller, V., Vancel, R., Šimková, P., & Deegan-Krause, K. (2024). The Volebny Kompas Datasets on Slovak Voter and Party Positions. *Scientific Data*, 11(1), 960. (HI=120, Q1 WoS/Scopus)
- Borsekova, K., & Korony, S. (2023). Resilience and vulnerability of regional labour markets: principal component analysis of labour market efficiency in the EU. *Regional Studies*, 57(12), 2373-2390. (HI=141, Q1 WoS/Scopus)
- Borsekova, K., Korony, S., & Nijkamp, P. (2021). Traces of the Iron Curtain: A multivariate analysis of regional cohesion in Europe. *Socio-Economic Planning Sciences*, 78, 101040. (HI=, Q1 WoS/Scopus)
- Mintal, J. M., Kalman, M., & Fabián, K. (2021). Hide and seek in Slovakia: utilizing tracking code data to uncover untrustworthy website networks. In *Disinformation in Open Online Media: Third Multidisciplinary International Symposium, MISDOOM 2021, Virtual Event, September 21–22, 2021, Proceedings 3* (pp. 101-111). Springer International Publishing.
- Bitušíková, A. (2015). New urban activism in Slovakia: the case of Banská Bystrica. In *Rethinking Ethnography in Central Europe* (pp. 115-130). New York: Palgrave Macmillan US.

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Horizont Európa / Horizon Europe
Názov / Project name: BRRIDGE - BUILDING CAPACITIES FOR EXCELLENT RESEARCH AND INNOVATION IN DEMOCRACY AND POLICY THROUGH NETWORKING, KNOWLEDGE AND EXPERIENCE TRANSFER
Zodpovední riešitelia / Coordinators: doc. Ing. Kamila Borseková, PhD., Mgr. Jozef Michal Mintal, PhD., prof. PhDr. Alexandra Bitušíková, CSc.
Doba riešenia /Project period: 2022 - 2025

- Schéma / Scheme: Horizont Európa / Horizon Europe
Názov / Project name: EMMELO - European Men, Masculinity, and Extremist Leadership Online
Zodpovední riešitelia / Coordinators: doc. Ing. Kamila Borseková, PhD., Mgr. Jozef Michal Mintal, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2025 - 2028
- Schéma / Scheme: Plán obnovy a odolnosti SR - Matching granty k zdrojom získaným v rámci programu Horizont 2020 a Horizont Európa
Názov / Project name: POSILA - POSilnenie Interdisciplinárneho a transdisciplinárneho výskumu v živom Laboratóriu
Zodpovední riešitelia / Coordinators: doc. Ing. Kamila Borseková, PhD., Mgr. Jozef Michal Mintal, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026
- Schéma / Scheme: Plán obnovy a odolnosti SR - Štipendiá pre excelentných výskumníkov a výskumníčky R2-R4
Názov / Project name: Anti-Democratic Intuitions
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Bogdan Ianosev, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026
- Schéma / Scheme: Plán obnovy a odolnosti SR - Štipendiá pre excelentných výskumníkov a výskumníčky R2-R4
Názov / Project name: Diverging Attitudes of Political Parties at European and Domestic Level in V4 Countries
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Mgr. Vladimír Müller, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Central European University, Vienna, Austria
- European University Institute, Florence, Italy
- University of Galway, Ireland
- KTH Royal Institute of Technology, Stockholm, Sweden

VÝSKUMNÉ TÍMY
FAKULTY POLITICKÝCH VIED A MEDZINÁRODNÝCH
VZŤAHOV UMB V BANSKEJ BYSTRICI
RESEARCH TEAMS
OF FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
AND INTERNATIONAL RELATIONS
OF UMB IN BANSKÁ BYSTRICA

FAKULTA POLITICKÝCH
VIED A MEDZINÁRODNÝCH
VZŤAHOV UNIVERZITY
MATEJKA BELA

Obsah / Content

- 48** Vplyv členstva SR v Európskej únii na uplatňovanie slovenských
 národných záujmov v zahraničnej politike
 The impact of Slovakia's membership in the European Union
 on the implementation of Slovak national interests in foreign policy
- 53** Národná a medzinárodná bezpečnosť
 National and international security
- 58** Kríza zastupiteľskej demokracie v postdemokracii
 The crisis of representative democracy in post-democracy

Vplyv členstva SR v Európskej únii na uplatňovanie slovenských národných záujmov v zahraničnej politike

~

The impact of Slovakia's membership in the European Union on the implementation of Slovak national interests in foreign policy

Študijný odbor:

Politické vedy

Study programme:

Political Science

Výskumná špecializácia:

Zahraničná politika

Research specialization:

Foreign Policy

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PhDr. Peter Terem, PhD.

Katedra medzinárodných vzťahov a diplomacie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: peter.terem@umb.sk

WOS Researcher ID: MFJ-1301-2025

SCOPUS Author ID: 56875471900

Členovia / *Other members:*

Mgr. Vladimír Müller, PhD.

Katedra medzinárodných vzťahov a diplomacie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: vladimir.muller@umb.sk

WOS Researcher ID: JRA-5306-2023

SCOPUS Author ID: 59312561600

doc. PaedDr. Mária Huraj Rošteková, PhD.

Katedra medzinárodných vzťahov a diplomacie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: maria.rostekova@umb.sk

WOS Researcher ID: CSM-3277-2022

SCOPUS Author ID: 57217098619

PhDr. Erik Pajtinka, PhD., univ. doc.

Katedra medzinárodných vzťahov a diplomacie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: erik.pajtinka@umb.sk

WOS Researcher ID: AAC-6644-2019

SCOPUS Author ID: 57196096892

doc. PaedDr. Radovan Gura, PhD.

Katedra medzinárodných vzťahov a diplomacie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: radovan.gura@umb.sk

WOS Researcher ID: CSM-3277-2022

SCOPUS Author ID: 57217098619

Mgr. Robert Vancel, PhD.

Katedra medzinárodných vzťahov a diplomacie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: robert.vancel@umb.sk

WOS Researcher ID: EBZ-0542-2022

SCOPUS Author ID: 57215833712

Mgr. Matúš Babják

Katedra medzinárodných vzťahov a diplomacie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: matus.babjak@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

Anotácia výskumu:

Podstatou výskumu je na základe analýzy 20 rokov členstva SR v EÚ vyhodnotiť jeho dopady pre emancipáciu SR na medzinárodno-politickej úrovni a napĺňanie národných záujmov SR, z kvalitatívneho i kvantitatívneho hľadiska. Malé štáty čelia mnohým obmedzeniam, ako sú nedostatočné zdroje, obmedzené príležitosti na diverzifikáciu, obchodná závislosť, obmedzené inštitucionálne kapacity vo verejnom a súkromnom sektore, zraniteľnosť voči externým šokom. Malé štáty môžu tak zlepšovať svoju mocenskú pozíciu prostredníctvom medzinárodných organizácií a aliancií. V kontexte zmien vyvolaných niekoľkými vlnami pandémie ochorenia Covid-19 a najmä vojenskou intervenciou Ruska na Ukrajine získava téma národných záujmov v kontexte členstva v EÚ nové dimenzie. V oblasti predpokladaného prínosu projektu dominuje jeho využiteľnosť pre formuláciu priorít agendy zahraničnej, bezpečnostnej a obrannej politiky SR, presadzovania ekonomických záujmov a tvorby strategických koncepčných dokumentov.

Research annotation:

The essence of the research is based on the analysis of 20 years of the Slovak Republic's membership in the EU to evaluate its impact on the emancipation of the Slovak Republic at the international-political level and the fulfilment of the national interests of the Slovak Republic, both from a qualitative and quantitative point of view. Small states face many constraints such as scarce resources, limited opportunities for diversification, trade dependence, limited institutional capacity in the public and private sectors, vulnerability to external shocks. Small states can thus improve their power position through international organisations and alliances. In the context of the changes triggered by several waves of the Covid-19 pandemic and, in particular, by Russia's

military intervention in Ukraine, the issue of national interests is taking on new dimensions in the context of EU membership. The project's expected contribution is dominated by its usefulness for the formulation of the priorities of the Slovak foreign, security and defence policy agenda, the promotion of economic interests and the development of strategic conceptual documents.

Kľúčové slová:

Európska únia, národný záujem, zahraničná politika, ekonomické záujmy, bezpečnostné záujmy, diplomacia, tvrdá moc, mäkká moc

Key words:

European Union, national interest, foreign policy, economic interests, security interests, diplomacy, hard power, soft power

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Neuvedené (nerelevantné)

Technologies used and/or research infrastructure:

n/a

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / *The most important works and results/outputs:*

- The Volebny Kompas datasets on Slovak voter and party positions / Jozef Michal Mintal ... [et al.]. In: Scientific data. - London : Nature publishing group, 2024. - ISSN 2052-4463. - Roč. 11, č. 1 (2024), pp. 1-13. Dostupné na: <https://www.nature.com/articles/s41597-024-03777-0>
[MINTAL, Jozef Michal (40%) - BORSEKOVÁ, Kamila (15%) - CICCHI, Lorenzo (5%) - MÜLLER, Vladimír (15%) - VANCEL, Róbert (15%) - ŠIMKOVÁ, Patrícia (5%) - DEEGAN-KRAUSE, Kevin (5%)]
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: WOS Science Citation Index Expanded, SCOPUS, MEDLINE, PubMed; oblasť výskumu: spoločenské a behaviorálne vedy; študijný odbor: politické vedy
- Curricular internationalization in higher education in Slovakia through the integration of content and language - experience with teaching in French = L'internationalisation curriculaire dans l'enseignement superieur en Slovaquie par l'integration du contenu et de la langue - le cas des formations en français / Mária Rošteková, Mária Palová. In: XLanguage : European Scientific Language Journal. - Nitra : Slovenská Vzdelávacia a Obstarávacia, 2020. - ISSN 1337-8384. - Vol. 13, no. 1 (2020), pp. 204-224. (2020: CiteScore - 2.5, SJR - 0.385, SJR kvartil - Q1, SNIP - 0.84).
[HURAJ ROŠTEKOVÁ, Mária (70%) - PALOVÁ, Mária (30%)]
typ výstupu: článok; výstup: domáci; Registrované v databáze: SCOPUS; oblasť výskumu: právo a medzinárodné vzťahy
- The beginnings of the European diplomatic service from the 1950s to the 1980s / Erik Pajtinka. In: Teorija in praksa. - Ljubljana : Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, 2020. - ISSN 0040-3598. - Vol. 57, no. 2 (2020), pp. 455-470. (2020: JCI - 0.15, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.057, AIS kvartil - Q4, CiteScore - 0.5, SJR - 0.191, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.40, Nordic List: Level 1).
- Cultural diplomacy in theory and practice of contemporary international relations / Erik Pajtinka. In: Politické vedy = Political Sciences : časopis pre politológiu,

najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdiá : journal for political science, modern history, international relations, security studies. - Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2014. - ISSN 1335-2741. - Roč. 17, č. 4 (2014), s. 95-108.

- Geostrategic interests of the EU and their implementation on the example of the Ukrainian crisis / Ivana Slobodníková, Peter Terem, Radovan Gura. 8.
In: Resilience and the EU's Eastern neighbourhood countries : from theoretical concepts to a normative agenda / ed. Gilles Rouet, Gabriela Carmen Pascariu. - 1. vyd. - Londýn : Palgrave Macmillan, 2019. - ISBN 978-3-030-25605-0. - Pp. 219-244. [SLOBODNÍKOVÁ, Ivana (34%) - TEREM, Peter (33%) - GURA, Radovan (33%)]
typ výstupu: príspevok; výstup: zahraničný; oblasť výskumu: právo a medzinárodné vzťahy

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Horizont Európa / Horizon Europe
Názov / Project name: BRRIDGE: Budovanie kapacít pre špičkový výskum a inovácie v oblasti demokracie a politiky prostredníctvom vytvárania sietí, prenosu poznatkov a skúseností / BRRIDGE: BUILDING CAPACITIES FOR EXCELLENT RESEARCH AND INNOVATION IN DEMOCRACY AND POLICY THROUGH NETWORKING, KNOWLEDGE AND EXPERIENCE TRANSFER
Zodpovedný spoluriešiteľ / Coordinator: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB
Doba riešenia / Project period: 2022 - 2025
- Schéma / Scheme: Plán obnovy a odolnosti SR / Slovak Recovery and Resilience Plan
Názov / Project name: Rozdielne postoje politických strán na európskej a domácej úrovni v krajinách V4 / Diverging Attitudes of Political Parties at European and Domestic Level in V4 Countries
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026
- Schéma / Scheme: Erasmus+ KA2
Názov / Project name: FAKESPOTTING
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Bolonská univerzita, Taliansko
Doba riešenia / Project period: 2021 - 2023
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Potenciál a limity zahraničnej politiky SR v rámci vonkajších vzťahov EÚ / The Potential and Limits of the Foreign Policy of the Slovak Republic in the Framework of the EU's External Relations
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB
Doba riešenia / Project period: 2020 - 2022
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Vplyv členstva SR v Európskej únii na uplatňovanie slovenských národných záujmov a ich vyjadrení v zahraničnej politike (2004 - 2024) / The impact of Slovakia's membership in the European Union on the implementation of Slovak national interests and their expression in foreign policy (2004 - 2024)

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB
Doba riešenia / Project period: 2020 - 2022

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Central European University, Vienna, Austria
- European University Institute, San Domenico di Fiesole, Italy
- University of Galway, Ireland
- Vysoká škola ekonomická v Prahe, Česká republika
- Universite de Champagne Ardenne Reims, France
- Uniwersytet WSB Merito w Gdansku, Poland
- Weiser Center for Europe and Eurasia-University of Michigan, Ann Arbor, USA
- l'Institut Supérieur de Management, Université de Versailles St-Quentin-En – Yvelines, France
- Wayne State University, Detroit, USA
- Boston College, Boston, USA

Národná a medzinárodná bezpečnosť

~

National and international security

Študijný odbor:

Politické vedy / Bezpečnostné vedy

Study programme:

Political Science / Security Studies

Výskumná špecializácia:

Bezpečnostná politika

Research specialization:

Security Policy

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. Mgr. Jaroslav Ušiak, PhD.

Katedra bezpečnostných štúdií / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: jaroslav.usiak@umb.sk

WOS Researcher ID: E-1116-2013

SCOPUS Author ID: 56403382000

Členovia / *Other members:*

Dr. h. c. prof. Ing. Pavel Nečas, PhD., MBA

Katedra bezpečnostných štúdií / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: pavel.necas@umb.sk

WOS Researcher ID: C-7567-2017

SCOPUS Author ID: 57193305056

doc. PhDr. Rastislav Kazanský, PhD., EMBA

Katedra bezpečnostných štúdií / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: rastislav.kazansky@umb.sk

WOS Researcher ID: CYJ-0904-2022

SCOPUS Author ID: 56951374600

doc. Mgr. Lucia Husenicová, PhD.

Katedra bezpečnostných štúdií / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: lucia.husenicova@umb.sk

WOS Researcher ID: JRQ-0653-2023

SCOPUS Author ID: 57219865112

doc. PhDr. Anton Hruboš, PhD.

Katedra bezpečnostných štúdií / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: anton.hrubon@umb.sk

WOS Researcher ID: AAD-5939-2019

SCOPUS Author ID: 56958407700

PhDr. Dagmar Nováková, PhD.

Katedra bezpečnostných štúdií / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: dagmar.novakova@umb.sk

WOS Researcher ID: JRQ-3032-2023

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Dávid Kollár, PhD.

Katedra bezpečnostných štúdií / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: david.kollar@umb.sk

WOS Researcher ID: ITD-5750-2023

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Tomáš Beňuška, PhD.

Katedra bezpečnostných štúdií / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: tomas.benuska@umb.sk

WOS Researcher ID: ELQ-4859-2022

SCOPUS Author ID: n/a

Anotácia výskumu:

V súčasnej spoločnosti sa bezpečnostný výskum vyvíja viacerými smermi a spôsobmi. Fenomén bezpečnosti je súčasťou vojenských vied, politológie, medzinárodných vzťahov, bezpečnostných štúdií a medzinárodného práva. Výskum sa však z čiastkových úrovní posúva na úroveň samostatnej vednej disciplíny, hoci táto disciplína má mnoho interdisciplinárnych črt. Nové podnety pre bezpečnostný výskum súvisia so zmenou medzinárodného prostredia, koncom studenej vojny a nástupom takzvaného postbipolárneho obdobia. Vojenské aspekty bezpečnosti, ktoré skúmali bezpečnostné štúdie, strategické štúdie a špecifické vojenské štúdie, prestali byť ústrednou témou analýzy. Výskum je primárne zameraný na takzvané nevojenské aspekty bezpečnosti, a teda extrémizmus, radikalizmus, humanitárnu problematiku, environmentálnu problematiku, ale aj terorizmus a národné konflikty, resp. zlyhanie štátov. Keďže predmet skúmania je pomerne široký, ide nielen o názorovú, ale aj teoretickú a terminologickú rôznorodosť. V tomto zmysle chce Katedra bezpečnostných štúdií Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB prispieť k bezpečnostnému výskumu výmenou informácií a poznatkov výskumníkov, odborníkov z praxe z domácich a zahraničných univerzít a štátnych inštitúcií.

Research annotation:

In today's society, security research is developing in several directions and ways. The phenomenon of security is part of military sciences, political science, international relations, security studies and international law. However, research is moving from partial levels to the level of a separate scientific discipline, although this discipline has many interdisciplinary features. New stimuli for security research are related to the change in the international environment, the end of the Cold War and the onset of the so-called post-bipolar period. The military aspects of security, which were examined by security studies, strategic studies and specific military studies, ceased to be the central topic of analysis. The research is primarily focused on the so-called non-military aspects of security, i.e. extremism, radicalism, humanitarian issues, environmental issues, but also terrorism and national conflicts, respectively. failure of states. Since the subject of research is relatively broad, it is not only about opinion, but also theoretical and terminological diversity. In this sense, the Department

of Security Studies of the Faculty of Political Science and International Relations of UMB wants to contribute to security research by exchanging information and knowledge of researchers, practitioners from domestic and foreign universities and state institutions.

Kľúčové slová:

bezpečnostná politika, národná a medzinárodná bezpečnosť, hybridné hrozby, demokracia, konflikty

Key words:

security policy, national and international security, hybrid threats, democracy, conflicts

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Výskumné materiálo-technické vybavenie Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB a iných fakúlt univerzity, privátne hardvérové a softvérové vybavenie

Technologies used and/or research infrastructure:

Research material and technical equipment of the Faculty of Political Science and International Relations UMB and other faculties of the university, private hardware and software equipment

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- V3 Effects of COVID-19 on civil society voices in European energy and climate policy / Andrej Nosko, Jaroslav Ušiak. In: Energy Policy. - Oxford : Elsevier Ltd., 2023. - ISSN 0301-4215. - Vol. 174 (2023), pp. [1-9]. (2023: CCC - A, JIF - 9.3, JIF kvartil - Q1, JCI - 1.99, JCI kvartil - Q1, AIS - 1.627, AIS kvartil - Q1, CiteScore - 17.3, SJR - 2.388, SJR kvartil - Q1, SNIP - 2.06, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S030142152300006X> [NOSKO, Andrej (20%) - UŠIAK, Jaroslav (80%)]
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: Current Contents Connect, WOS Science Citation Index Expanded, WOS Social Sciences Citation Index, SCOPUS; oblasť výskumu: právo a medzinárodné vzťahy; študijný odbor: politické vedy; Kategória publikácie do 2021: ADC
- V3 On societal security of the state: applying a perspective of sustainability to immigration / Tomáš Beňuška, Pavel Nečas. In: Entrepreneurship and Sustainability Issues. - Vilnius : Entrepreneurship and sustainability center, 2021. - ISSN 2345-0282. - Vol. 9, no. 2 (2021), pp. 473-487. (2021: JCI - 0.54, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.211, AIS kvartil - Q3, SNIP - 1.68, Nordic List: Level 1). Dostupné na: http://jssidoi.org/jesi/uploads/issues/Entrepreneurship_and_Sustainability_Issues_Vol9_No2_print.pdf [BEŇUŠKA, Tomáš (50%) - NEČAS, Pavel (50%)]
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: WOS Emerging Sources Citation Index; oblasť výskumu: právo a medzinárodné vzťahy; študijný odbor: právo; Kategória publikácie do 2021: ADM
- V3 Conflict resolution approaches towards smart sustainability of internal relations / Rastislav Kazanský, Vladimír Andrassy. In: Entrepreneurship and Sustainability Issues. - Vilnius : Entrepreneurship and Sustainability Center, 2019. - ISSN 2345-0282. - Vol. 6, no. 3 (2019), pp. 1468-1484. (2019: JCI - 1.68, JCI kvartil - Q1, CiteScore - 7.0, SJR - 1.171, SJR kvartil - Q1, SNIP - 6.53, Nordic List: Level 1).

Dostupné na: <https://jssidoi.org/jesi/article/298> [KAZANSKÝ, Rastislav (50%) - ANDRASSY, Vladimír (50%)]

typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: WOS Emerging Sources Citation Index, SCOPUS; oblasť výskumu: právo a medzinárodné vzťahy; Kategória publikácie do 2021: ADM

- V3 Context of religion securitization: cases of Artsakh and Northern Ireland / Rastislav Kazanský, Darko Trifunović. In: Politikologija religije = Politics and Religion Journal. - Belehrad : Centar za studije religije i versku toleranciju, 2021. - ISSN 1820-6581. - Roč. 15, č. 2 (2021), s. 405-427. (2021: JCI - 0.47, JCI kvartil - Q2, AIS - 0.066, AIS kvartil - Q4, CiteScore - 0.5, SJR - 0.129, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.14, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <http://politicsandreligionjournal.com/index.php/prj/article/view/482> [KAZANSKÝ, Rastislav (75%) - TRIFUNOVIĆ, Darko (25%)]
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: WOS Emerging Sources Citation Index, SCOPUS; oblasť výskumu: právo a medzinárodné vzťahy; Kategória publikácie do 2021: ADM
- V3 Creating the paradigm of 'new nation' : eugenic thinking and the culture of racial-hygiene in the Slovak state / Anton Hruboň. In: Fascism. - Leiden : Brill, 2021. - ISSN 2211-6249. - Vol. 10, no. 2 (2021), pp. 275-297. (2021: JCI - 1.22, JCI kvartil - Q1, AIS - 0.856, AIS kvartil - Q1, CiteScore - 0.4, SJR - 0.219, SJR kvartil - Q1, SNIP - 0.93, Nordic List: Level 1). Dostupné na: https://brill.com/view/journals/fasc/10/2/article-p275_2.xml [HRUBOŇ, Anton (100%)]
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: WOS Emerging Sources Citation Index, SCOPUS; oblasť výskumu: spoločenské a behaviorálne vedy; Kategória publikácie do 2021: ADM

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: "Nie je to pravda, ale mohla by byť": Konšpiračné teórie a hoaxy v modernom vývoji Slovenska v európskom kontexte / "It's not true, but it could be": Conspiracy theories and hoaxes in the modern development of Slovakia in the European context
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Dr. h. c. prof. Ing. Pavel Nečas, PhD., MBA
Doba riešenia / Project period: 7/2021 - 12/2024
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Dejiny antiamerikanizmu v modernom vývoji Slovenska v medzinárodnom kontexte / The history of anti-Americanism in the modern development of Slovakia in the international context
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Anton Hruboň, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2024 - 12/2028
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Ekologické zotavenie EÚ v období po období Covid-19 / Ecological recovery of the EU in the post-Covid-19 period
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Mgr. Jaroslav Ušiak, PhD.
Doba riešenia / Project period: 7/2021 - 6/2024

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Kyberneticko-sociálne bezpečnostné hrozby v súčasnom svete: prípadová štúdia o hrozbách dezinformácií a novovznikajúcich hrozbách v spoločenskom kontexte / Cyber-Social Security Threats in Today's World: A Case Study on Disinformation Threats and Emerging Threats in a Social Context
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Mgr. Jaroslav Ušiak, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2023 - 2025
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Suverenita ako faktor krízy liberálneho svetového poriadku / Sovereignty as a factor in the crisis of the liberal world order
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Rastislav Kazanský, PhD., EMBA
Doba riešenia / Project period: 2022 - 2024

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Západočeská univerzita v Plzni, Česká republika
- University of Public and Individual Security "APEIRON", Kraków, Poland
- Metropolitní Univerzita v Praze, Česká republika
- Vysoká škola ekonomická, Praha, Česká republika
- Policejní akademie ČR, Praha, Česká republika
- Vysoká škola evropských a regionálních studií, České Budějovice, Česká republika
- University of Dubrovnik, Croatia
- Università di Bologna, Italy

Kríza zastupiteľskej demokracie v postdemokracii

~

The crisis of representative democracy in post-democracy

Študijný odbor:

Politické vedy

Study programme:

Political Science

Výskumná špecializácia:

Teória a prax demokracie

Research specialization:

Theory and practice of democracy

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PhDr. Ján Koper, PhD.

Katedra politológie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: jan.koper@umb.sk

WOS Researcher ID: FDC-3883-2022

SCOPUS Author ID: n/a

Členovia / *Other members:*

doc. PhDr. Branislav Kováčik, PhD., EMBA

Katedra politológie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: branislav.kovacik@umb.sk

WOS Researcher ID: JRU-4046-2023

SCOPUS Author ID: 57200336254

doc. PhDr. Adriana Vasiľková, PhD.

Katedra politológie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: adriana.vasilkova@umb.sk

WOS Researcher ID: EDP-3164-2022

SCOPUS Author ID: n/a

doc. Ing. Katarína Liptáková, PhD.

Katedra politológie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: katarina.liptakova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAB-8432-2021

SCOPUS Author ID: 57303819000

doc. PhDr. Eleonóra Kováčová, PhD.

Katedra politológie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: eleonora.kovacova@umb.sk

WOS Researcher ID: ABC-9676-2021

SCOPUS Author ID: n/a

doc. PhDr. Daniela Škutová, PhD.

Katedra politológie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: daniela.skutova@umb.sk

WOS Researcher ID: DSL-3627-2022

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Simona Kováčová, PhD.

Katedra politológie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: simona.kovacova@umb.sk

WOS Researcher ID: CZW-7288-2022

SCOPUS Author ID: n/a

PhDr. Lenka Štefániková, PhD.

Katedra politológie / Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

e-mail: lenka.stefanikova@umb.sk

WOS Researcher ID: GGB-8577-2022

SCOPUS Author ID: n/a

Anotácia výskumu:

Výskumný tím sa sústreďuje na vyhľadávanie a identifikáciu krízových javov ohrozujúcich fungovanie súčasného modelu uplatňovania zastupiteľského princípu vládnutia na rôznych úrovniach politického rozhodovania z interdisciplinárneho hľadiska (filozofia, história, teória demokracie, teória politiky a komparatívna politológia, verejná politika a verejná správa, teória medzinárodných vzťahov, ekonómia, bezpečnostná veda a sociológia). Zároveň sa orientuje na hľadanie a nachádzanie alternatív pre rozvoj demokracie v rámci najaktuálnejšej vedeckej a zároveň praktickej paradigmy postdemokracie, koncentrujúcej podstatu demokracie na existenciu slobodnej volebnej súťaže.

Research annotation:

The research team focuses on the search and identification of crisis phenomena threatening the functioning of the current model of applying the representative principle of governance at various levels of political decision-making from an interdisciplinary point of view (philosophy, history, theory of democracy, political theory and comparative political science, public policy and public administration, theory of international relations, economics, security science and sociology). At the same time, it focuses on searching for and finding alternatives for the development of democracy within the most up-to-date scientific and at the same time practical paradigm of post-democracy, concentrating the essence of democracy on the existence of free electoral competition.

Kľúčové slová:

zastupiteľská demokracia, kríza, alternatívy demokracie, postdemokracia, limitovaná demokracia

Key words:

representative democracy, crisis, alternatives to democracy, post-democracy, limited democracy

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Výskumné materiálo-technické vybavenie Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB a iných fakúlt univerzity, privátne hardvérové a softvérové vybavenie

Technologies used and/or research infrastructure:

Research material and technical equipment of the Faculty of Political Science and International Relations of UMB and other faculties of the university, private hardware and software equipment

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

V rámci projektu VEGA č. 1/0449/17 bola vydaná okrem iného vedecká monografia v zahraničnom vydavateľstve evidovaná podľa jednotlivých autorov ako ABC/V1:

- KOPER, J. – KOVÁČIK, B. – KOVÁČOVÁ, E. – ŠTEFÁNIKOVÁ, L. – ČELLÁR, M. 2019. *Postdemokracia ako proces hľadania novej kvality demokracie*/rec. Monika Čambáliková, Ján Lidák. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2019. 154 s. ISBN 978-80-206-1849-8.

V rámci projektu VEGA č. 1/0460/19 boli vydané 4 vedecké monografie v zahraničnom vydavateľstve evidované ako AAA/V1:

- KOPER, J. – LIPTÁKOVÁ, K. - ŠTEFÁNIKOVÁ, L. 2021. Alternatívy vedeckého skúmania politiky: z pohľadu vedy o politike, komparatívnej politológie, verejnej politiky, verejnej správy a behaviorálnej ekonómie. 1. vyd. Praha: Leges, 2021. 117 s. [5,88 AH]. ISBN 978-80-7502-570-8. [KOPER, Ján (37%) - LIPTÁKOVÁ, Katarína (39%) - ŠTEFÁNIKOVÁ, Lenka (24%) - ČAMBÁLIKOVÁ, Monika (rec.) - KOZIÁK, Tomáš (rec.)]
- ANDROVIČOVÁ J. - PRANDO ŠUŠOVÁ P. - VASIĽKOVÁ, A. 2021. (Ne)viditeľná moc a štát: teoretické a praktické problémy skúmania politiky/rec. Monika Čambáliková, Rudolf Kucharčík. 1. vyd. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-569-2. 147 s. [VASIĽKOVÁ, Adriana (100%)]
- KOVÁČOVÁ, E. 2021. Politologické aspekty verejnej politiky a verejnej správy - verejný záujem a vymedzenie problému vo verejnej politike. 1. vyd. Praha: Leges, 2021. 78 s. [3,77 AH]. ISBN 978-80-7502-566-1. [KOVÁČOVÁ, Eleonóra (100%) - ČAMBÁLIKOVÁ, Monika (rec.) - KOVÁČIK, Branislav (rec.)]
- CEVÁROVÁ, D. - KOVÁČOVÁ, S. 2021. Eticko-kultúrna dimenzia politológie a politiky; rec. Monika Čambáliková, Branislav Kováčik. 1. vyd. Praha: Leges, 2021. 115 s. [5,75 AH]. ISBN 978-80-7502-567-8. [CEVÁROVÁ, Dominika (50%) - KOVÁČOVÁ, Simona (50%) - ČAMBÁLIKOVÁ, Monika (rec.) - KOVÁČIK, Branislav (rec.)]

V rámci projektu VEGA č. 1/0453/21 boli vydané vedecké monografie v anglickom jazyku v zahraničnom vydavateľstve evidované ako AAA/V1:

- KOVÁČOVÁ, S. – KOVÁČOVÁ, E. 2023. *Decision-making of the state in a crisis situation*. 1. vyd. Praha: Leges, 2023. 182 s. [12,30 AH]. ISBN 978-80-7502-701-6. [KOVÁČOVÁ, Simona (40%) - KOVÁČOVÁ, Eleonóra (60%) - KUCHARČÍK, Rudolf (rec.) - MASÁR, Dušan (rec.)].
- LIPTÁKOVÁ, K. – KOPER, J. 2023. *Crisis as an attribute of modernity: causes, signs, solutions*. 1. vyd. Praha: Leges, 2023. 130 s. [6,50 AH]. ISBN 978-80-7502-700-9. [LIPTÁKOVÁ, Katarína (50%) - KOPER, Ján (50%) - ČAJKOVÁ, Andrea (rec.) - KOVÁČOVÁ, Natália (rec.)]

Najvýznamnejší výstup v rámci projektu VEGA č. 1/0551/21:

- VASILKOVÁ, A. 2023. Role of ideology in social and political development (extremism and pacifism). In: *Entrepreneurship and Sustainability Issues*. Vilnius: Entrepreneurship and sustainability center, 2023. ISSN 2345-0282. Vol. 11, no. 2 (2023), pp. 138-152. (2023: JIF - 1.2, JIF kvartil - Q4, JCI - 0.33, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.200, AIS kvartil - Q4, SNIP - 1.47, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://jssidoi.org/jesi/article/1132>

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0449/17 Post-demokracia ako proces hľadania novej kvality demokracie
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Branislav Kováčik, PhD., EMBA
Doba riešenia / Project period: 2017- 2019
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0460/19 Alternatívy vedeckého skúmania politiky
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Ján Koper, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2019 - 2021
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0453/21 Politické rozhodovanie v krízovej situácii
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Eleonóra Kováčová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2021 - 2023
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0551/21 Spoločensko-politické pozadie (ne)popdpory vybraných politických strán v kontexte radikalizačných trendov spoločnosti a krízy politických strán
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Adriana Vasiľková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2021 - 2023

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:* neuvedené

VÝSKUMNÉ TÍMY
FAKULTY PRÍRODNÝCH VIED
UMB V BANSKEJ BYSTRICI

RESEARCH TEAMS
OF FACULTY OF NATURAL SCIENCES,
UMB IN BANSKÁ BYSTRICA

Obsah / Content

- 66 Transformácie krajiny v historickom kontexte
Landscape transformations in historical context
- 70 Výskum dynamiky krajiny s využitím GIS technológií
Research of landscape dynamics using GIS technologies
- 74 Alterácia hornín a migrácia ťažkých prvkov v geologickom prostredí
Rock alteration and heavy elements migration in the geological environment
- 79 Vysoko-výkonné počítanie – manažovanie výpočtových úloh, dekompozície paralelných a distribuovaných výpočtov a HPC aplikácie
High-performance computing – computation task management, decomposition of parallel and distributed computation and HPC applications
- 84 Počítačová fotochémia
Computational Photochemistry
- 87 Neskorá funkčná úprava aromatických zlúčenín za mechanochemických podmienok
Late-stage functionalization of aromatic compounds under mechanochemical conditions
- 91 Matematika
Mathematics
- 95 Vývoj ekosystémov v neskorom glaciáli a holocéne
The Development of Ecosystems in the Late Pleistocene and the Holocene
- 99 Inovatívne prístupy a nové témy vo vyučovaní geografie
Innovative approaches and new topics in geography teaching

Transformácie krajiny v historickom kontexte

~

Landscape transformations in historical context

Študijný odbor:

Vedy o Zemi

Study programme:

Earth Sciences

Výskumná špecializácia:

Historicko-geografický vývoj krajiny, procesy a zmeny využívania krajiny v minulosti, hodnotenie zmien, funkcií a využívania krajiny

Research specialization:

Historical-geographical development of the landscape, processes and changes in land use in the past, assessment of changes, functions and use of the landscape

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. et doc. PaedDr. Pavel Hronček, PhD.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: pavel.hroncek@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 38761435000

Členovia / *Other members:*

prof. RNDr. Zita Izakovičová, PhD.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: zita.izakovicova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAI-4466-2021

SCOPUS Author ID: 55958012700

doc. PaedDr. Bohuslava Hrončeková Gregorová, PhD.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: bohuslava.gregorova@umb.sk

WOS Researcher ID: T-8516-2018

SCOPUS Author ID: 55627027400

RNDr. Matej Masný, PhD.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: matej.masny@umb.sk

WOS Researcher ID: W-6789-2018

SCOPUS Author ID: 57063491800

Anotácia výskumu:

Výskumný tím sa zaoberá štúdiom zmien a využívania krajiny, resp. krajinných prvkov v minulosti. Analyzuje zmeny krajiny vyvolané činnosťou človeka a naopak, hodnotí vplyvy prirodzeného vývoja krajiny na ľudskú spoločnosť. Jadrom výskumu je analýza a hodnotenie príčin a následkov zmien krajiny v rôznych modelových územiach od miestnej (doliny, povodia, parciálne časti pohorí), cez regionálnu (vybrané prírodné a administratívne celky Slovenska) až po nadregionálnu úroveň (územie Slovenska, Západných Karpát, strednej Európy). Originálne výsledky výskumu sú spracované prostredníctvom modelovania s využitím geografických informačných systémov. Výsledkom počítačového modelovania je rekonštrukcia časopriestorových zmien krajiny v priebehu histórie. Súčasťou výskumu historickej krajiny sú aj environmentálne aspekty prírodných a socioekonomických procesov odohrávajúcich sa v rôznych typoch krajiny (urbánnej, rurálnej, lesnej, industriálnej, rekreačnej a pod.).

Research annotation:

The research team studies changes and use of the landscape or landscape elements in the past. It analyzes changes in the landscape caused by human activity and, conversely, evaluates the impacts of natural landscape development on human society. The core of the research is the analysis and assessment of the causes and consequences of landscape changes in various model areas from the local (valleys, river basins, partial parts of mountain ranges), through the regional (selected natural and administrative units of Slovakia) to the supra-regional level (the territory of Slovakia, the Western Carpathians, Central Europe). Original research results have been processed through modeling using geographic information systems. The result of computer modeling is a reconstruction of the spatiotemporal changes of the landscape throughout history. Historical landscape research also includes environmental aspects of natural and socio-economic processes taking place in various types of landscapes (urban, rural, forest, industrial, recreational, etc.).

Kľúčové slová:

vývoj a zmeny využívania krajiny, spôsoby využívania krajiny, prírodné faktory a procesy, socioekonomické faktory a procesy, historická krajina, geografické informačné systémy

Key words:

development and changes in land use, land use patterns, natural factors and processes, human factors and processes, historical landscape, geographic information systems

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Pri riešení vedecko-výskumných úloh vedecký tím aktívne využíva moderné geoinformačné technológie najmä z oblasti GIS (platformy ESRI ArcGIS, Q-GIS, SAGA GIS), z oblasti 3D modelovania telies a povrchov s využitím terestrického laserového skenovania (platformy STONEX Reconstructor, Riegl - RiSCAN Pro, CloudCompare, 3DReshaper), z oblasti digitálnej fotogrametrie (Agisoft PhotoScan), ako aj z oblasti bezpilotného diaľkového prieskumu Zeme (UAV technológie GATEWING X100, TRIMBLE UX5, SenseFly eBee).

Technologies used and/or research infrastructure:

During approaching scientific research issues, the scientific team actively uses modern geoinformation technologies, especially in the field of GIS (ESRI ArcGIS, Q-GIS, SAGA GIS platforms), 3D modelling of solids and surfaces using terrestrial laser scanning (STONEX Reconstructor platform, Riegl - RiSCAN Pro, CloudCompare, 3DReshaper), in the field of

digital photogrammetry (Agisoft PhotoScan), as well as in the field of remote sensing (UAV technologies GATEWING X100, TRIMBLE UX5, SenseFly eBee).

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / *The most important works and results/outputs:*

- HRONČEK, Pavel - HRONČEKOVÁ GREGOROVÁ, BOHUSLAVA - HRDÝ, Tomáš - BALÁŽOVIČOVÁ, Lenka. Reconstruction of the historic flood of 1813 on rivers in the mountains of the Western Carpathians (Slovakia). In Hydrological Sciences Journal, 2024. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02626667.2024.2411422>
- IZAKOVIČOVÁ, Zita - ŠPULEROVÁ, Jana - RANIAK, Andrej. The development of the Slovak agricultural landscape in a changing world. In Frontiers in Sustainable Food Systems, 2022, vol. 6, art. no. 862451. (2021: 5.005 - IF, Q2 - JCR, 0.768 - SJR, Q1 - SJR, karentované - CCC). (2022 - Current Contents). ISSN 2571-581X. Dostupné na: <https://doi.org/10.3389/fsufs.2022.862451>
- IZAKOVIČOVÁ, Zita - ŠPULEROVÁ, Jana - KOZELOVÁ, Ivana. The approach to typology of the biocultural landscape in Slovakia. In Environmental Management, 2022, vol. 70, iss. 5, p. 746-762. (2021: 3.644 - IF, Q3 - JCR, 0.844 - SJR, Q1 - SJR, karentované - CCC). (2022 - Current Contents). ISSN 0364-152X. Dostupné na: <https://doi.org/10.1007/s00267-022-01695-8>
- SLÁMOVÁ, Martina - KRČMÁŘOVÁ, Jana - HRONČEK, Pavel - KAŠTIEROVÁ, Martina, 2017: Environmental factors influencing the distribution of agricultural terraces: Case study of Horný Tisovník, Slovakia. In Moravian Geographical Reports, vol. 25, no. 1, 2017, pp. 34-45. (2017 - Current Contents). ISSN 1210-8812. (IF: 2,479).
- MASNÝ, Matej - ZAUŠKOVÁ, Ľubica. Multi-temporal analysis of an agricultural landscape transformation and abandonment (Lubietová, Central Slovakia). In: Open Geosciences. - Warsaw : De Gruyter Poland, 2015. - ISSN 2391-5447. - Vol. 7, no. 1 (2015), pp. 888-896. (2015: CCC - A, JIF kvartil - Q4, CiteScore - 1.4, SJR - 0.373, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.85, Nordic List: Level 1).

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Horizont 2020 / HORIZON 2020
Názov / Project name: eLTER PLUS - European long-term ecosystem, critical zone and socio-ecological systems research infrastructure PLUS
Zodpovedný spoluriešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Zita Izakovičová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01. 02. 2020 - 31. 01. 2025
- Schéma / Scheme: Horizont Európa / Horizon Europe
Názov / Project name: PAREUS - PAREUS - Poskytovanie adaptívnych poznatkov pre posilnenie stratégie EÚ v oblasti biodiverzity pre udržateľné krajiny a chránené oblasti/ PAREUS - Providing Adaptive knowledge for Ratcheting up the EU Biodiversity strategy for Sustainable landscapes and protected areas
Zodpovedný spoluriešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Zita Izakovičová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01. 01. 2023 - 31. 12. 2025
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency

Názov / Project name: BIO RESERVE - Implementácia Agendy 2030
prostredníctvom biosférických rezervácií/Implementation of Agenda 2030 through
biosphere reserves

Zodpovedný spoluriešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Zita Izakovičová, PhD.

Doba riešenia / Project period: 01. 07. 2021 - 30. 06. 2025

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Transformácia využívania kultúrnej krajiny Slovenska a predikcia jej ďalšieho vývoja/ Land-use changes of Slovak cultural landscape and prediction of its further development
Zodpovedný spoluriešiteľ / Coordinator: RNDr. Matej Masný, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01. 07. 2019 - 30. 06. 2022
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Environmentálne špecifiká životného prostredia vybraných montánnych vodohospodárskych systémov na Slovensku/ Environmental specifics of the environment of selected montane water management systems in Slovakia
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. et doc. PaedDr. Pavel Hronček, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01. 01. 2021 - 31. 12. 2023

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Katedra geografie, Fakulta prírodných vied, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika / Department of Geography, Faculty of Natural Sciences, Palacký University in Olomouc, Czech Republic
- Katedra geografie, cestovného ruchu a priestorového plánovania, Fakulta geografie, cestovného ruchu a športu, Univerzita v Oradei, Rumunsko / Department of Geography, Tourism and Territorial Planning, Faculty of Geography, Tourism and Sport, University of Oradea, Romania

Výskum dynamiky krajiny s využitím GIS technológií

~

Research of landscape dynamics using GIS technologies

Študijný odbor:

Vedy o Zemi

Study programme:

Earth Sciences

Výskumná špecializácia:

Geohazardy, povodne, lavíny, zmeny krajiny

Research specialization:

Geohazards, floods, avalanches, landscape changes

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

RNDr. Matej Masný, PhD.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: matej.masny@umb.sk

WOS Researcher ID: AAG-4233-2019

SCOPUS Author ID: 57063491800

Členovia / *Other members:*

prof. RNDr. Peter Andráš, CSc.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: peter.andras@umb.sk

WOS Researcher ID: C-5891-2019

SCOPUS Author ID: 57208098920

Mgr. Lenka Balážovičová (Anstead), PhD.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: lenka.anstead@umb.sk

WOS Researcher ID: AAP-1172-2021

SCOPUS Author ID: 57194682316

RNDr. Michaela Žoncová, PhD.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: michaela.zoncova@umb.sk

WOS Researcher ID: L-2352-2018

SCOPUS Author ID: 57202856078

Anotácia výskumu:

Podstatou tímu je detailný výskum hybných síl, ktoré formujú súčasný vzhľad a funkcie krajiny s využitím moderných technológií ako sú GIS, DPZ, 3D modelovanie. Výskumný tím sa zameriava

na rôzne determinanty krajiny ako sú geohazardy, vplyv klimatických zmien na dynamiku krajiny, či vplyv človeka na krajinu. Vo výskume dynamiky krajiny sa zameriavame na rôzne vlastnosti krajiny, ako je stabilita, perzistencia, odolnosť, schopnosť obnovy a zotavenia, ktoré fungujú v širokom rozsahu časových a priestorových rozmerov. Dynamika krajiny je veľmi dôležitá pre manažment a ochranu krajiny. Vzhľadom na zložitosť procesov, ktoré sa vyskytujú v krajine, a rôzne mierky, v ktorých jednotlivci a spoločnosti reagujú na environmentálne obmedzenia, sa výskum dynamiky krajiny musí prepojiť s určitou úrovňou konceptualizácie a modelovania. Vedecký výskum sa taktiež zameriava na vývoj alebo spresňovanie metodík a technológií vizualizácie údajov a informácií, ktoré umožňujú presnejšiu analýzu a interpretáciu matric krajiny.

Research annotation:

Detailed research of the driving forces that shape the current appearance and function of the landscape using modern technologies like GIS, remote sensing, 3D modelling, is the core of the research team. The research team focuses on various landscape determinants such as geohazards, human impact on the landscape and the impact of climate change on landscape dynamics. We put emphasis on attributes of the landscape such as stability, persistence, resistance, resilience, and ability of recovery, that operate along a broad range of temporal and spatial scales, such as shifting mosaic steady-state, and equilibrium spatial attributes. Landscape dynamics are very important for land management and conservation. Considering the complexity of the processes that occur in the landscape and the different scales at which individuals and communities respond to environmental constraints, the investigation of landscape dynamics must be connected with robust conceptualization and modelling. Scientific research is also focused on developing or refining data and information visualization methodologies and technologies that enable more accurate analysis and interpretation of landscape matrices.

Kľúčové slová:

krajina, dynamika, GIS, DPZ, 3D modelovanie

Key words:

landscape, dynamics, GIS, remote sensing, 3D modelling

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Fotogrametrické bezpilotné lietadlo Trimble UX5, Terestrický 3D skener RIEGL VZ1000, GNSS systém ALTUS APS-3G s kontrolnou jednotkou Handheld, Totálna stanica Nikon Nivo C3", Handheld – Algiz 7, softvérové vybavenie ArcMap 10.8.2, 3D Analyst for Desktop, Spatial Analyst for Desktop.

Technologies used and/or research infrastructure:

Trimble UX5 photogrammetric unmanned aircraft, RIEGL VZ1000 terrestrial 3D scanner, ALTUS APS-3G GNSS system with Handheld control unit, Nikon Nivo C3" total station, Handheld - Algiz 7, ArcMap 10.8.2 software, 3D Analyst for Desktop, Spatial Analyst for Desktop.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Eldosouky, A. M., Sayed, O., E., Mahdy, A. M., Saad, A. A., Fnais, M. S., Abdelrahman, K., Andráš, P., 2022: Structural analysis and basement topography of Gabal Shilman area, South Eastern Desert of Egypt, using aeromagnetic data. Journal of King Saud University – Science, 34, ISSN 2213-686X, 101764, 1-8. Dostupné na: <https://doi.org/10.1016/j.jksus.2021.101764>, IF 4,011, Q1, WOS

- Černecký, J., Gajdoš, A., Šuplerová, J., Halada, Ľ., Mederly, P., Ulrych, L., Ďuricová, V., Švajda, J., Černecká, Ľ., Andráš, P., Rybanič, R., 2019: Ecosystems in Slovakia. Journal of Maps, 16, 2, ISSN 1744-5647, 28-35. Dostupné na: <https://doi.org/10.1080/17445647.2019.1689858>. IF 1,724, Q3, WOS
- Masný, M., Weis, K., Biskupic, M., 2021: Application of Fixed-Wing UAV-Based Photogrammetry Data for Snow Depth Mapping in Alpine Conditions. Drones. Vol. 5, Issue 4. Dostupné na: <https://doi.org/10.3390/drones5040114>. Citácie WoS/Scopus: 8/8, IF 4,4
- Borowska-Stefanska, M., Balažovičová, L., Goniewicz, K., Kowalski, M., Kurzyk, P., Masný, M., Wisniewski, S., Žoncová, M., Khorram-Manesh, A., 2022: Emergency management of self-evacuation from flood hazard areas in Poland. Transportation research part d- transport and environment. Vol. 17, art. no. 103307. Dostupné na: <https://doi.org/10.1016/j.trd.2022.103307>. Citácie WoS/Scopus: 17/19, IF 7,4
- Zasadni, J., Klapysa, P., Broš, E., Ivy-Ochs, S., Świader, A., Christl, M., Balažovičová, L., 2020: Latest pleistocene glacier advances and post-younger dryas rock glacier stabilization in the Mt. Kriváň group, High Tatra Mountains, Slovakia. In Geomorphology. ISSN 0169-555X, 2020, vol. 358, art. no. 107093 pp. [1-19]. Dostupné na: <https://doi.org/10.1016/j.geomorph.2020.107093>. Citácie WoS/Scopus: 19/27, IF 3,1

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: APVV-18-0185 Transformácia využívania kultúrnej krajiny Slovenska a predikcia jej ďalšieho vývoja
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: RNDr. Matej Masný, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01. 07. 2019 - 30. 06. 2022
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0220/23 - Biodostupnosť potenciálne toxických prvkov na opustených Cu ložiskách
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Peter Andráš, CSc.
Doba riešenia / Project period: 01. 01. 2023 - 31. 12. 2025
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0184/21 - Integrované hodnotenie ekosystémových služieb rôzne environmentálne zaťažených a hospodársky využívaných nívných pôd a návrh zvýšenia ich kapacity
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Radoslava Kanianska, CSc.
Zodpovedný spoluriešiteľ: RNDr. Matej Masný, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01. 01. 2021 - 31. 12. 2024

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- University of Lodz, Institute of the Built Environment and Spatial Policy, Faculty of Geographical Sciences, Lodz, Poland
- Department of Geography, Tourism and Hotel Management, Faculty of Natural Sciences, University of Novi Sad, Serbia

- Department of Geography, Faculty of Humanities, University of Maribor in Maribor, Slovenia
- Institute of Geography and Spatial Management, Jagiellonian University in Kraków, Poland
- Institute of Geography, Jan Kochanowski University in Kielce, Poland
- Department of Economic Geography, Faculty of Economics, University of Opole in Opole, Poland
- Department of Physical Geography and Geoecology, Faculty of Natural Sciences, University of Ostrava in Ostrava, Czech Republic
- Department of Geography, Faculty of Natural Sciences, J. E. Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

Alterácia hornín a migrácia ťažkých prvkov v geologickom prostredí

~

Rock alteration and heavy elements migration in the geological environment

Študijný odbor:

Vedy o Zemi

Study programme:

Earth Sciences

Výskumná špecializácia:

Petrológia, mineralógia, geochemia, ložisková geológia

Research specialization:

Petrology, mineralogy geochemistry, ore geology

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. Mgr. Štefan Ferenc, PhD.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: stefan.ferenc@umb.sk

WOS Researcher ID: T-8513-2018

SCOPUS Author ID: 16042094500

Členovia / *Other members:*

prof. RNDr. Ján Spišiak, DrSc.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: jan.spisiak@umb.sk

WOS Researcher ID: T-9913-2018

SCOPUS Author ID: 7004201983

prof. RNDr. Peter Andráš, CSc.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: peter.andras@umb.sk

WOS Researcher ID: C-5891-2019

SCOPUS Author ID: 56915527200

doc. RNDr. Stanislav Jeleň, CSc.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: stanislav.jelen@umb.sk

WOS Researcher ID: T-8524-2018

SCOPUS Author ID: 6701814395

Mgr. Viera Šimonová, PhD.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: viera.simonova@umb.sk

WOS Researcher ID: T-8511-2018

SCOPUS Author ID: 57191594808

Mgr. Juraj Butek, PhD.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: juraj.butek@umb.sk

WOS Researcher ID: CIP-4142-2022

SCOPUS Author ID: 57205305652

Mgr. Richard Kopáček, PhD.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: richard.kopacik@umb.sk

WOS Researcher ID: FDT-3265-2022

SCOPUS Author ID: 57221391699

Anotácia výskumu:

Výskumný tím pozostáva zo špecialistov na mineralógiu, petrológiu, geochemiu a štruktúrnú geológiu. Výskum je zameraný na komplexné zhodnotenie genetických podmienok vzniku ložísk nerastných surovín, vrátane štúdia genézy a hydrotermálnych alterácií hostiteľských hornín (geochemia, mineralógia, petrológia) a post- mineralizačného vývoja ložiska (štruktúrna geológia). Výskum supergénnych alterácií ložísk nerastných surovín, alebo aj mineralogických výskytov je dlhodobejšie zameraný najmä na zvetrávacie procesy uránovej mineralizácie, čo má zásadný vplyv pre poznanie migrácie U (a iných ťažkých a toxických prvkov) v životnom prostredí. V praxi výskum môže priniesť poznatky využiteľné pri sanácii depónií po ťažbe a spracovaní nerastných surovín, prípadne pri skladovaní odpadu z jadrových elektrární (fixácia U do stabilných zlúčenín).

Research annotation:

The research team comprises mineralogy, petrology, geochemistry and structural geology specialists. Their research focuses on a comprehensive evaluation of the genetic conditions for the formation of mineral deposits, including studying the genesis and hydrothermal alterations of host rocks (geochemistry, mineralogy, petrology) and the post-mineralization development of deposits (structural geology). Research into supergene alterations of mineral deposits or mineralogical occurrences is primarily aimed at weathering processes of uranium mineralization, which are crucial for understanding the migration of uranium (and other heavy and toxic elements) in the environment. In practice, this research can provide insights applicable to the remediation of waste dumps from mining and mineral processing, or for storing nuclear power plant waste (fixation of uranium into stable compounds).

Kľúčové slová:

ložiská nerastných surovín, metalogenéza, petrológia, geochemia, alterácia hornín, životné prostredie, štruktúrna geológia, environmentálne záťaž

Key words:

ore deposits, metallogenesis, petrology, geochemistry, rock alteration, structural geology, environmental risk

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Polarizačný mikroskop (mikroskopovanie v odrazenom aj prechádzajúcom svetle), elektrónový mikroanalýzátor (chemické zloženie minerálov, geochronologické analýzy), Gama- spektrometria, RTG difrakčné metódy, RTG-fluorescenčné mapovanie, ICP-MS analýzy, štruktúrne mapovanie, počítačové spracovanie zmeraných štruktúr, geologické mapovanie, izotopové analýzy ľahkých aj ťažkých prvkov.

Technologies used and/or research infrastructure:

Polarized microscope (microscopy in reflected and transmitted light), electron probe microanalyzer (chemical composition of minerals, geochronological analyses), Gamma spectrometry, X-ray diffraction methods, X-ray- fluorescence mapping, ICP-MS analyses, structural mapping, computer processing of measured structures, geological mapping, isotopic analyses of light and heavy elements.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / *The most important works and results/outputs:*

- Ferenc Š., Uher P., Spišiak J., Šimonová V., 2016: Chromium- and nickel-rich micas and associated minerals in listvenite from the Muránska Zdychava, Slovakia: products of hydrothermal metasomatic transformation of ultrabasic rock. DOI: <http://doi.org/10.3190/jgeosci.217>. In Journal of Geosciences. - ISSN 1802-6222, Vol. 61, no. 3 (2016), pp. 239-254. IF 0.609, Q2. *Citácie WoS/Scopus: 23*.
- Ondrejka, M., Uher, P., Ferenc, Š., Milovská, S., Mikuš, T., Molnárová, A., Škoda, R., Kopáček, R., Bačík, P. 2023: Gadolinium-dominant monazite and xenotime: selective hydrothermal enrichment of middle REE during low-temperature alteration of uraninite, brannerite, and fluorapatite (the Zimná Voda REE-U-Au quartz vein, Western Carpathians, Slovakia). DOI: <https://doi.org/10.2138/am-2022-8418>. In American mineralogist, Mineralogical Society of America. - ISSN 0003-004X. Vol. 108, no. 4 (2023), pp. 754-768. IF 2.7, Q2. *Citácie WoS/Scopus: 1*
- Spišiak, J., Vetráková, L., Chew, D., Ferenc, Š., Šimonová V., Butek, J., Mikuš, T. 2022: Permian lamprophyres from the Western Carpathians: a review. DOI: <https://doi.org/10.1144/sp513>. In Geological Society Special Publication. - ISSN 0305-8719. Vol. 513, no. 1 (2022), pp. 297–321. IF 2.7, Q1. *Citácie WoS/Scopus: 2*
- Butek, J., Grégoire, M., Spišiak, J., Duchene, S., Kopáček, R. 2022: On the origin of vesuvianite-rich rodingites from the Western Carpathians, Slovakia. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.lithos.2022.106902>. In Lithos. – ISSN 0024-4937. Vol. 432–433, 106902 (2022). IF 3.56, Q1. *Citácie WoS/Scopus: 4*
- Neiva, A. M. R., Andráš, P. Ramos, F. 2008: Antimony quartz and antimony-gold quartz veins from northern Portugal. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.oregeorev.2008.03.004>. In Ore Geology Reviews. - ISSN 0169-1368. Vol. 34, No. 4, pp. 533-546. IF 2,374, Q1. *Citácie WoS/Scopus: 30*.

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: APVV-22-0092 - Petrogenetické modely Paleozoických

granitických hornín v Západných Karpatoch a ich korelácia / Petrogenetic models of Palaeozoic granitic rocks in the Western Carpathians and their correlation
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Ján Spišiak, DrSc.
Doba riešenia / Project period: 2023 - 2026

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: APVV-15-0050 - Modely interakcie kôrových a plášťových hornín s fluidami v akrečných prizmách Západných Karpát, východných Álp a severného Turecka; korelácia P-T-X-t parametrov / Interaction models of crustal and mantle rocks with fluids in accretionary wedges of the Western Carpathians, eastern Alps and northern Turkey; correlation of P-T-X-t parameters
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Ján Spišiak, DrSc.
Doba riešenia / Project period: 2016 - 2019
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: APVV-0081-10 - Metaultramafity, indikátor mechanizmov kôrovo-plášťovej interakcie, recyklácie a exhumácie v orogénnej prizme / Metaultramafites an indicator of mechanism of crustal-mantle interaction, recycling and exhumation in orogenic wedge (W. Carpathians, Easter alpine margin)
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Ján Spišiak, DrSc.
Doba riešenia / Project period: 2011 - 2014
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: APVV-0663-10 - Štúdium kontaminácie baníckej krajiny toxickými prvkami na vybraných Cu-ložiskách a možnosti jej remediácie / Contamination of mining country by toxic elements at selected Cu-deposits and possibilities of their remediation
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Peter Andráš, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2011 - 2013
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: APVT-012504 - Evolúcia vulkanizmu v priestore a čase počas neskorovarískej a rannealpínskej etapy vývoja Západných Karpát / Evolution of volcanism in space and time during the Late Varisian and Early Alpine stages of the development of the Western Carpathians
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Ján Spišiak, DrSc.
Doba riešenia / Project period: 2005 - 2007

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Institut de Recherche en Astrophysique et Planétologie (IRAP), CNRS, UPS, Observatoire Midi-Pyrénées (OMP), Toulouse, France
- Géosciences Environnement Toulouse (GET), CNRS, UPS, Observatoire Midi-Pyrénées (OMP), Toulouse, France
- Department of Geology, School of Natural Sciences, Trinity College Dublin, Ireland

- Laboratório Nacional de Energia e Geologia (Portuguese Geological Survey), Aljustrel, Portugal
- Faculty of Science, Suez University, Suez, Egypt
- Istituto Superiore per la Prevenzione e la Sicurezza del Lavoro, Roma, Italy
- Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Romania
- Vysoká škola báňská – Technická univerzita v Ostravě, Česká republika
- Národní Muzeum - Mineralogicko-petrologické oddělení, Praha, Česká republika
- University of Resources, Freiberg, Germany

Vysoko-výkonné počítanie – manažovanie výpočtových úloh, dekompozície paralelných a distribuovaných výpočtov a HPC aplikácie

~

High-performance computing – computation task management, decomposition of parallel and distributed computation and HPC applications

Študijný odbor:

Informatika / Aplikovaná informatika / Výpočtová chémia / Fyzika

Study programme:

Computer science / Applied informatics / Computational chemistry / Physics

Výskumná špecializácia:

Vysoko-výkonné počítanie

Research specialization:

High-performance computing

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. Ing. Jarmila Škrinárová, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: jarmila.skrinarova@umb.sk

WOS Researcher ID: J-7066-2012

SCOPUS Author ID: n/a

Členovia / *Other members:*

doc. RNDr. Šimon Budzák, PhD.

Katedra chémie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: simon.budzak@umb.sk

WOS Researcher ID: G-2855-2012

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Adam Dudáš, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: adam.dudas@umb.sk

WOS Researcher ID: X-5861-2018

SCOPUS Author ID: n/a

doc. RNDr. Miroslav Medved', PhD.

Katedra chémie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: miroslav.medved@umb.sk

WOS Researcher ID: L-7696-2015

SCOPUS Author ID: n/a

RNDr. Miroslav Melicherčík, PhD.

Katedra informatiky / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: miroslav.melichercik@umb.sk

WOS Researcher ID: M-9487-2015

SCOPUS Author ID: n/a

prof. Dr. Boris Tomášik

Katedra fyziky / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: boris.tomasik@umb.sk

WOS Researcher ID: HDM-9947-2022

SCOPUS Author ID: n/a

Anotácia výskumu:

Na báze Strategic Research Agenda 5 od Európskej technologickej platformy pre vysokovýkonné počítanie ETP4HPC vydané na roky 2023 – 2026, je prioritou budovať konkurencieschopné európske systémy HPC a zabezpečiť, aby riešenia HPC spolupracovali s ďalšími súvisiacimi technológiami. Ide o interakcie s veľkými dátami, umelou inteligenciou (neurónové siete s hlbokým učením) a automatickými systémami. V tomto kontexte prevádzkujeme High Performance Computing Centre na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici, s cieľom poskytovať vysokovýkonné výpočtové prostredie a podporovať výskum v rôznych vedných oblastiach.

Hlavné témy výskumu:

- Metódy a algoritmy pre autonómne manažovanie úloh HPC systémov - optimalizovanú tvorbu rozvrhov pridelovania výpočtových úloh na prostriedky výpočtového systému. Príkladom je návrh a implementácia neurónového stromu na klasifikáciu výpočtových zdrojov pomocou PSO plánovania úloh, alebo špecifikácia optimalizačných kritérií pre zvyšovanie výkonnosti heterogénnych cloudových systémov.
- Metódy tvorby paralelných algoritmov pomocou optimálnej dekompozície komplexných úloh na podúlohy. Príkladom sú implementované a overené riešenia dekompozície paralelných výpočtov – metódy správneho rozkladu pre vysokovýkonné výpočty týkajúce sa napr. veľkých množín grafov (404 miliónov grafov). Ide o NP úplný problém a dekompozícia výpočtového problému nie je triviálna, pretože počet rekurzií v rôznych častiach výpočtu je rôzny a spôsobuje vysokú záťaž a časovú nerovnováhu.
- tvorba a spracovanie paralelných a distribuovaných aplikácií v rôznych oblastiach (napr. analýza rozmerných dát a aplikovaná, výpočtová chémia, fyzika – komplexné výpočty pre CERN). Príkladom sú výpočty zamerané na dizajn a optimalizáciu fotochrómnych molekúl. Kombinácia moderných syntetických prístupov, pokročilých spektroskopických techník s najnovšími statickými a dynamickými metódami kvantovej chémie nám umožní vysvetliť jednotlivé kroky mechanizmu fotoprepínania. Ďalším významným príkladom je štúdium kolísania udalostí pri zrážkach ťažkých iónov.

Research annotation:

Based on the Strategic Research Agenda 5 of the European Technology Platform for High-Performance Computing ETP4HPC issued for 2023-2026, the priority is to build competitive European HPC systems and ensure that HPC solutions work together with other related technologies. These are interactions with big data, the Internet of Things, artificial intelligence

(neural networks with deep learning) and automatic systems. In this context, we operate the High Performance Computing Center at the Matej Bel University in Banská Bystrica, with the aim of providing a high-performance computing environment and research in various fields. Main research topics:

- Methods and algorithms for the autonomous management of tasks of HPC systems - optimized creation of schedules for the allocation of computing tasks to computing system resources. An example is the design and implementation of a neural tree for the classification of computing resources using PSO task scheduling, or the specification of optimization criteria for increasing the performance of heterogeneous cloud computing systems.
- Methods of creating parallel algorithms using optimal decomposition of complex tasks into subtasks. An example is implemented and verified solutions for the decomposition of parallel computations - methods of correct decomposition for high-performance computations related to e.g. large sets of graphs (404 million graphs). It is an NP complete problem and the decomposition of the computational problem is not trivial because the number of recursions in different parts of the computation is different and causes high load and time imbalance.
- Creation and processing of parallel and distributed applications in various areas (eg dimensional data analysis and applied, computational chemistry, physics – complex calculations for CERN). An example is calculations aimed at the design and optimization of photochromic molecules. The combination of modern synthetic approaches, advanced spectroscopic techniques with the latest static and dynamic methods of quantum chemistry will allow us to explain the individual steps of the photoswitching mechanism. Another important example is the study of fluctuations in heavy ion collision events.

Kľúčové slová:

vysokovýkonné výpočty, rozvrhovanie úloh, paralelné a distribuované výpočty, výpočtová chémia, výpočty s veľkými dátami, udalosti zrážok ťažkých iónov

Key words:

high performance computing, tasks scheduling, parallel and distributed decomposition, computational chemistry, big data computation, heavy ion collision events

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Infraštruktúra pre vysoko-výkonné počítanie poskytovaná HPCC UMB a SAV: HPC klaster, superpočítač Devana atď.

Technologies used and/or research infrastructure:

Infrastructure for high-performance computing provided by HPCC UMB and SAV: HPC cluster, Devana supercomputer, etc.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Optimization of the functional decomposition of parallel and distributed computations in graph coloring with the use of high-performance computing / Jarmila Škrinárová, Adam Dudáš. In: IEEE Access. - Piscataway : Institute of Electrical and Electronics Engineers, 2022. - ISSN 2169-3536. - Vol. 10 (2022),

pp. 34996-35011. (2022: CCC - A, JIF - 3.9, JIF kvartil - Q2, JCI - 0.89, JCI kvartil - Q2, AIS - 0.685, AIS kvartil - Q2, CiteScore - 9.0, SJR - 0.926, SJR kvartil - Q1, SNIP - 1.42, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://ieeexplore.ieee.org/document/9741791>
citácie WoS/Scopus: 1/2

- Graphical representation of data prediction potential: correlation graphs and correlation chains / Adam Dudáš. In: The visual computer : international journal of computer graphics. - Berlin : Springer, 2024. - ISSN 0178-2789. - Vol. 40, no. 10 (2024), pp. 6969-6982. Dostupné na: <https://link.springer.com/article/10.1007/s00371-023-03240-y>
citácie WoS/Scopus: 1/2
- Shedding light on the photoisomerization pathway of donor-acceptor Stenhouse adducts / Mariangela Di Donato, Michael M. Lerch ... [et al.]. In: Journal of the American Chemical Society. - Washington : The American Chemical Society, 2017. - ISSN 0002-7863. - Vol. 139, no. 44 (2017), pp. 15596-15599. (2017: CCC - A, JIF - 14.357, JIF kvartil - Q1, JCI - 2.96, JCI kvartil - Q1, AIS - 3.957, CiteScore - 24.0, SJR - 8.127, SJR kvartil - Q1, SNIP - 2.64, Nordic List: Level 2). Dostupné na: <https://pubs.acs.org/doi/full/10.1021/jacs.7b09081>
citácie WoS/Scopus: 88/86
- General principles for the design of visible-light-responsive photoswitches: tetra-ortho-chloro-azobenzenes / Lucien N. Lameijer, Šimon Budzák ... [et al.]. In: Angewandte Chemie : international edition. - Weinheim : John Wiley & Sons, 2020. - ISSN 1433-7851. - Vol. 59, no. 48 (2020), pp. 21663-21670. (2020: CCC - A, JIF - 15.336, JIF kvartil - Q1, JCI - 2.38, JCI kvartil - Q1, AIS - 3.422, AIS kvartil - Q1, CiteScore - 21.7, SJR - 5.831, SJR kvartil - Q1, SNIP - 2.23, Nordic List: Level 2). Dostupné na: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/anie.202008700>
citácie WoS/Scopus: 86/88
- Off-center gaussian functions, an alternative atomic orbital basis set for accurate noncovalent interaction calculations of large systems / Miroslav Melicherčík ... [et al.]. In: Journal of Chemical Theory and Computation. - Washington : The American Chemical Society, 2013. - ISSN 1549-9618. - Vol. 9, no. 12 (2013), pp. 5296-5304. (2013: CCC - A, JIF - 5.310, JIF kvartil - Q1, AIS - 1.876, CiteScore - 8.1, SJR - 2.437, SJR kvartil - Q1, SNIP - 1.56, Nordic List: Level 1).
citácie WoS/Scopus: 8/8

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
 Názov / Project name: Svetlom riadené molekulové prepínanie
 Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Miroslav Medved', PhD.
 Doba riešenia / Project period: 01. 07. 2021 - 30. 06. 2025
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
 Názov / Project name: Viacúrovňové teoretické štúdium fluorescence biologickej významných molekulových komplexov
 Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Šimon Budzák, PhD.
 Doba riešenia / Project period: 01. 01. 2017 - 31. 12. 2019

- Schéma / Scheme: COST - The European Cooperation in Science and Technology
Názov / Project name: Theory of hot matter and relativistic heavy-ion collisions
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Dr. Boris Tomášik
Doba riešenia / Project period: 17. 10. 2016 – 16. 04. 2021
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project Name: Vývoj a aplikácia pokročilých techník efektívneho spracovania rozsiahlych dát v prostredí inteligentných dopravných systémov
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Michal Kvet, PhD. (FRI, Žilinská univerzita v Žiline)
Zodpovedný spoluriešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Jarmila Škrinárová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01. 01. 2024 - 31. 12. 2026
- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and Educational Grant Agency
Názov / Project name: Rozširovanie kompetencií v práci s ekosystémom vysokovýkonného počítania
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: RNDr. Miroslav Melicherčík, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01. 01. 2017 - 31. 12. 2019

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- University of Novi Sad, Serbia
- Avans University of Applied Sciences, Breda, Netherlands
- Jyväskylä University of Applied Sciences, Finland
- University of Salzburg, Austria
- Vilnius University, Lithuania
- Jihočeská Univerzita, České Budejovice, Česká republika
- Fakulta informačních technologií, České vysoké učení technické v Praze, Česká republika
- Fakulta dopravní, České vysoké učení technické v Praze, Česká republika

Počítačová fotochémia

~

Computational Photochemistry

Študijný odbor:

Chémia

Study programme:

Chemistry

Výskumná špecializácia:

Teoretická a počítačová chémia

Research specialization:

Theoretical and computational chemistry

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. RNDr. Miroslav Medved', PhD.

Katedra chémie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: miroslav.medved@umb.sk

WOS Researcher ID: L-7696-2015

SCOPUS Author ID: n/a

Členovia / *Other members:*

doc. RNDr. Šimon Budzák, PhD.

Katedra chémie / Fakulta prírodných vied UMB

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Jela Nociarová, PhD.

Katedra chémie / Fakulta prírodných vied UMB

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57223917687

Anotácia výskumu:

Skupina sa zameriava na teoretické štúdium a počítačové modelovanie fotofyzikálnych a fotochemických premien molekúl, predovšetkým fotoluminiscenčných procesov a fotoprepínania. Skupina má skúsenosti s rôznymi typmi fotoprepínačov ako napríklad azobenzény, hydrazóny, diaryletény, donorno-akceptorové Stenhouseve adukty (DASAs) a iminotioindoxyl. Pri väčšine spomínaných štruktúrnych typov sa skupina podieľala na objasnení vzťahov medzi štruktúrou a spektrálnymi vlastnosťami molekúl a mechanizmov ich fotoprepínania. To umožnilo ich optimalizáciu pre rôzne aplikácie, napríklad v oblasti fotofarmakológie. Vývoj, optimalizácia a overovanie výsledkov prebieha v spolupráci s domácimi aj zahraničnými experimentálnymi tímami. V poslednom období sa tiež intenzívne venujeme luminiscenčným vlastnostiam a

aplikáciám uhlíkových bodiek, čím rozširujeme naše zameranie na nové perspektívne materiály a ich potenciálne využitie.

Research annotation:

The group focuses on theoretical studies and computational modeling of photoswitches, photochemical transformations of molecules, and luminescence processes, either in isolated molecules or induced by their environment. The group has expertise in various types of photoswitches, such as azobenzenes, hydrazones, diarylethenes, donor-acceptor Stenhouse adducts (DASAs), and iminothioindoxyls. For most of these structural families, the group has contributed to the understanding of structure-property relationships and elucidation of photoswitching mechanisms, which enabled their optimization for various applications, e.g., in photopharmacology. The development, optimization, and validation of results have been carried out in collaboration with experimental teams. Recently, we have also been intensively studying the luminescent properties and applications of carbon dots, thereby expanding our focus to novel, promising materials and their potential applications.

Klíčové slová:

fotoprepínače, excitované stavy, luminiscencia, uhlíkové body

Key words:

photoswitches, excited states, luminiscence, carbon dots

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Výpočtové klastre: HPCC UMB, superpočítač Devana, kvantovochemický výpočtový softvér: Gaussian, Gamess, ORCA, Turbomole, QChem, Sharc, Newton-X, MLAtom

Technologies used and/or research infrastructure:

High performance computing centres: HPCC UMB, supercomputer Devana, software: Gaussian, Gamess, ORCA, Turbomole, QChem, Sharc, Newton-X, MLAtom

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- ZDRAŽIL, Lukáš - BAĐURA, Zdeněk - LANGER, Michal - KALYTCHUK, Sergii - PANÁČEK, David - SCHEIBE, Magdalena - KMENT, Štěpán - KMENTOVÁ, Hana - THOTTAPPALI, Muhammed Arshad - MOHAMMADI, Elmira - MEDVEĐ, Miroslav - BAKANDRITSOS, Aristides - ZOPPELLARO, Giorgio - ZBOŘIL, Radek - OTYEPKA, Michal: Magnetic polaron states in photoluminescent carbon dots enable hydrogen peroxide photoproduction. Small. - Weinheim : Wiley-VCH, 2023. - ISSN 1613-6810. - Vol. 19, no. 32 (2023), pp. [1-12]. citácie WoS: 8 (Q1)
- MEDVEĐ, Miroslav - DI DONATO, Mariangela - BUMA, Wybren Jan - LAURENT, Adèle D. - LAMEIJER, Lucien N. - HRIVNÁK, Tomáš - ROMANOV, Ivan - TRAN, Susannah - FERINGA, Ben L. - SZYMANSKI, Wiktor - WOOLLEY, G. Andrew: Mechanistic basis for red light switching of azonium ions. Journal of the American Chemical Society. - Washington : The American Chemical Society, 2023. - ISSN 0002-7863. - Vol. 145, no. 36 (2023), pp. 19894-19902. citácie WoS: 7 (Q1)
- MEDVEĐ, Miroslav - HOORENS, Mark W. H. - DI DONATO, Mariangela - LAURENT, Adèle D. - FAN, Jiayun - TADDEI, Maria - HILBERS, Michiel - FERINGA, Ben L. - BUMA, Wybren Jan - SZYMANSKI, Wiktor: Tailoring the optical and dynamic

properties of iminothioindoxyl photoswitches through acidochromism. Chemical Science. - Cambridge : Royal Society of Chemistry, 2021. - ISSN 2041-6520. - Vol. 12, no. 12 (2021), pp. 4588-4598. citácie WoS: 19 (Q1)

- LAMEIJER, Lucien N. - BUDZÁK, Šimon - SIMETH, Nadja A. - HANSEN, Mickel J. - FERİNGA, Ben L. - JACQUEMIN, Denis - SZYMANSKI, Wiktor: General principles for the design of visible-light-responsive photoswitches: tetra-ortho-chloro-azobenzenes. Angewandte Chemie : International edition. - Weinheim : John Wiley & Sons, 2020. - ISSN 1433-7851. - Vol. 59, no. 48 (2020), pp. 21663-21670. citácie WoS: 86 (Q1)
- BUDZÁK, Šimon - JOVAIŠAITĖ, Justina - HUANG, Chung-Yang - BARONAS, Paulius - TULAITĖ, Kamilė - JURŠĖNAS, Saulius - JACQUEMIN, Denis - HECHT, Stefan: Mechanistic insights into the photoisomerization of N,N'-disubstituted indigos. Chemistry - A European Journal. - Weinheim : Wiley-VCH, 2022. - ISSN 0947-6539. - Vol. 28, no. 26 (2022), pp. [1-9]. citácie WoS: 10 (Q1)

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Svetlom riadené molekulové prepínanie
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Miroslav Medveď, PhD.
Doba riešenia / Project period: neuvedené
- Schéma / Scheme: COST - The European Cooperation in Science and Technology
Názov / Project name: CM1405 - Molecules in motion (MOLIM)
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Miroslav Medveď, PhD. (za SR)
Doba riešenia / Project period: neuvedené
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency /
Výzva Slovensko – Francúzsko
Názov / Project name: Molekulové vlastnosti excitovaných stavov a solvatochromizmus: premostenie experimentu a teórie
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Miroslav Medveď, PhD. (za SR)
Doba riešenia / Project period: neuvedené
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Zlepšenia predpovede kvantových výťažkov fotoizomerizácie pomocou techník počítačovej chémie
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. RNDr. Šimon Budzák, PhD. (za SR)
Doba riešenia / Project period: neuvedené

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- University of Nantes, France
- CATRIN, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika
- University of Groningen, Netherlands

Neskorá funkčná úprava aromatických zlúčenín za mechanochemických podmienok

~

Late-stage functionalization of aromatic compounds under mechanochemical conditions

Študijný odbor:

Chémia

Study programme:

Chemistry

Výskumná špecializácia:

Organická chémia

Research specialization:

Organic chemistry

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader*:

Viktor Iaroshenko, PhD., univ. doc.

Katedra chémie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: viktor.iaroshenko@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 23012226400

Členovia / *Other members*:

Dr. rer. nat. Satenik Mkrtchyan

Katedra chémie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: mkrtchyan.satenik@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 24399396400

RNDr. Barbora Benická, PhD.

Katedra chémie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: barbora.benicka@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57336983300

RNDr. Elena Kupcová, PhD.

Katedra chémie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: elena.kupcova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 55812324800

Anotácia výskumu:

Predložený výskum sa zameriaval na vývoj nových metodológií pre jednoduché zavádzanie/transformáciu bežných organických funkčných skupín v zložitých aromatických a heteroaromatických zlúčeninách pod mechanochemickými podmienkami. To pokrýva štyri hlavné oblasti: funkčná úprava *in situ* generovaných N-aryl pyridíniových solí (tvorba väzieb C-C a C-Het (O, F) ako výsledok štiepenia väzby C-N; neskoršia funkčná úprava O-nechránených fenolov (zavedenie skupiny -CF₃, ako aj aromatických a heteroaromatických funkčných skupín miesto skupiny OH); aktivácia alifatickej väzby C-F s využitím oxidov vzácnych prvkov (praktická neskoršia transformácia skupiny -CF₃); využitie nanocelulózy a nanochitínu ako účinných reakčných médií v mechanochemickej syntéze v pevných stave).

Research annotation:

The presented research aimed at development of new methodologies for straightforward introduction/transformation of common organic functional groups in complex aromatic and heteroaromatic compounds under mechanochemical conditions. This covers four main areas: functionalization of *in situ* generated N-aryl pyridinium salts (formation C-C and C-Het (O, F) bonds as a result of C-N bond cleavage; late-stage functionalization of O-unprotected phenols (introduction of -CF₃ group as well as aromatic and heteroaromatic functionalities in place of the OH group); aliphatic C-F bond activation utilizing oxides of rare-earth elements (practical late-stage transformation of -CF₃ group); utilization of nanocellulose and nanochitin as efficient reaction media in solid-state mechanochemical synthesis.

Kľúčové slová:

udržateľnosť, zelená chémia, mechanochemia, katalýza, metodológia, cross-coupling reakcie, chémia fluóru

Key words:

sustainability, green chemistry, mechanochemistry, catalysis, methodology, cross-coupling reactions, fluorine chemistry

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Oscilačný mlyn na mechanochemickú syntézu, vysoko výkonná kvapalinová chromatografia s DAD a FLD detektormi, plynová chromatografia s kvadrupólovým hmotnostným detektorom a detektorom plameňovej ionizácie.

Technologies used and/or research infrastructure:

Oscillatory mill for mechanochemical synthesis, High-performance liquid chromatography with DAD and FLD detectors, Gas chromatography with quadrupole mass detector and flame ionization detector.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Mechanochemical conversion of aromatic amines into aryl trifluoromethyl ethers. Michał Jakubczyk, Satenik Mkrtchyan,* Suneel Lanka, Mohanad Shkoor, Simon Budzak, Miroslav Iliaš, Marek Skorsepka, Viktor O. Iaroshenko.* J. Am. Chem. Soc. 2022, 144, 23, 10438–10445. (Open access). <https://pubs.acs.org/doi/10.1021/jacs.2c02611> IF= 14.5.

- Nanocellulose as a Reaction Media and Stoichiometric Reagent for FeCl_3 -Mediated Reductive Functionalization of Nitro Compounds. Satenik Mkrtchyan*, Vishal B. Purohit, Jiří Zapletal, Oleksandr O. Shalimov, Viktor O. Iaroshenko.* ACS Sustain. Chem. Eng. 2024, 12, 1, 1–9. (Open access). <https://pubs.acs.org/doi/10.1021/acssuschemeng.3c04372> IF= 7.1.
- Mechanochemical Synthesis of Trifluoromethyl Arenes: Nanocellulose-Supported Deaminative Trifluoromethylation of Aromatic Amines. Satenik Mkrtchyan*, Vishal B. Purohit, Oleksandr Shalimov, Jiří Zapletal, Sehrish Sarfaraz, Khurshid Ayub, Juraj Filo, Mika Sillanpää, Marek Skoršepa, and Viktor O. Iaroshenko.* ACS Sustainable Chem. Eng. 2024, 12, 24, 8980–8989. <https://pubs.acs.org/doi/10.1021/acssuschemeng.4c00846> IF= 7.1.
- Mechanochemical Transformation of Aryltrimethylammonium Triflates, Aryldiazonium Tetrafluoroborates and Aryl Pinacolboranes to Aryl Trifluoromethyl Ethers. Satenik Mkrtchyan* Vishal B. Purohit, Jiří Zapletal, Oleksandr O. Shalimov, Jela Nociarová, Juraj Filo, Michael Garcia, Elena Kupcová, Barbora Benická, Viktor O. Iaroshenko.* Cell Rep. Phys. Sci. 2024, 102118. IF= 7.9.
- TM-catalyzed activation of free phenols in a one-step Suzuki-Miyaura cross-coupling under mechanochemical conditions. Satenik Mkrtchyan*, Michał Jakubczyk, Sehrish Sarfaraz, Khurshid Ayub, Viktor O. Iaroshenko.* Chem. Sci. 2024, 15(36), 14798–14805. IF= 7.6.

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: APVV-21-0362 - Perfluoralkylácia - stratégia diverzifikácie komplexných organických molekúl v neskoršej fáze syntézy
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Viktor Iaroshenko, PhD., univ. doc.
Doba riešenia / Project period: 07/2022 – 12/2025
- Schéma / Scheme: Narodowe Centrum Nauki, NCN-POLONEZ 2 Fellowship
Názov / Project name: Design, bio and diversity-oriented synthesis of fused pyridin-4(1H)-ones, 4H-pyrane-4-ones and 4H-thiopyran-4-ones as potential preclinical drug-candidates". This grant from National Science Centre (NSC) Poland in the frames of European Union's Horizon 2020 research and innovation program under the Marie Skłodowska-Curie grant agreement No. 665778 (POLONEZ 2 grant, Nr. 2016/21/P/ST5/00630)
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Dr. rer. nat. Satenik Mkrtchyan
Doba riešenia / Project period: 02/2017 – 02/2019
- Schéma / Scheme: Narodowe Centrum Nauki, NCN-SONATA 10
Názov / Project name: Katalizowane metalami przejściowymi ukierunkowane reakcje aktywacji wiązania C-H nitro-podstawionych związków aromatycznych i olefin wraz z dalszą transformacją grupy nitrowej (Nr. 2015/19/D/ST5/02774)
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Viktor Iaroshenko, PhD., univ. doc.
Doba riešenia / Project period: 08/2016 – 08/2019

Spolupracující zahraniční pracoviště / *International cooperation:*

- Department of Chemistry, COMSATS University, Abbottabad, Pakistan
- Department of Heteroatom Chemistry, Institute of Organic Chemistry, National Academy of Sciences of Ukraine, Kiev, Ukraine
- Centre of Research Impact and Outcome, Chitkara University Institute of Engineering and Technology, Chitkara University, Punjab, India
- Department of Chemical Sciences, P. D. Patel Institute of Applied Sciences, Charotar University of Science and Technology (CHARUSAT), Gujarat, India
- Department of Chemistry, Sardar Patel University, Gujarat, India
- Department of Chemistry and Earth Sciences, Qatar University, Doha, Qatar
- Institute of Inorganic Chemistry, Czech Academy of Sciences, Husinec-Řež, Czech Republic
- Functional Materials Group, Gulf University for Science and Technology, Kuwait, Kuwait
- Life Chemicals Ukraine, Kiev, Ukraine
- R. Agladze Institute of Inorganic Chemistry and Electrochemistry, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi, Georgia

Matematika

~

Mathematics

Študijný odbor:

Matematika

Study programme:

Mathematics

Výskumná špecializácia:

Dynamické systémy, algebra, teória fuzzy množín, štatistika/ekonometria

Research specialization:

Dynamical systems, algebra, fuzzy sets theory, statistics/econometrics

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. RNDr. Vladimír Janiš, CSc.

Katedra matematiky / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: vladimir.janis@umb.sk

WOS Researcher ID: ABC-5887-2020

SCOPUS Author ID: 6603666152

Členovia / *Other members:*

prof. RNDr. Miroslav Haviar, CSc.

Katedra matematiky / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: miroslav.haviar@umb.sk

WOS Researcher ID: AEQ-0269-2022

SCOPUS Author ID: 6701768950

prof. RNDr. Ľubomír Snoha, DSc., DrSc.

Katedra matematiky / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: lubomir.snoha@umb.sk

WOS Researcher ID: AAD-3835-2019

SCOPUS Author ID: 6603121104

doc. RNDr. Matúš Dirbák, PhD.

Katedra matematiky / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: matus.dirbak@umb.sk

WOS Researcher ID: COJ-1454-2022

SCOPUS Author ID: 36508595800

doc. RNDr. Roman Hric, PhD.

Katedra matematiky / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: roman.hric@umb.sk

WOS Researcher ID: DXA-8350-2022

SCOPUS Author ID: 7801609197

doc. Mgr. Lukáš Lafférs, PhD.

Katedra matematiky / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: lukas.laffers@umb.sk

WOS Researcher ID: AAS-9200-2021

SCOPUS Author ID: 55775231300

doc. RNDr. Vladimír Špitalský, PhD.

Katedra matematiky / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: vladimir.spitalsky@umb.sk

WOS Researcher ID: R-9400-2019

SCOPUS Author ID: 56374014800

Mgr. Vladimír Kobza, PhD.

Katedra matematiky / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: vladimir.kobza@umb.sk

WOS Researcher ID: CZR-3608-2022

SCOPUS Author ID: 57194621646

Mgr. Michaela Mihoková, PhD.

Katedra matematiky / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: michaela.mihokova@umb.sk

WOS Researcher ID: HZY-5054-2023

SCOPUS Author ID: 57543036800

Anotácia výskumu:

Skúmajú sa vybrané problémy z teórie dynamických systémov, algebry, fuzzy matematiky a štatistiky/ekonometrie. V teórii dynamických systémov sa skúmajú systémy, ktoré sú dané spojitým zobrazením, prípadne všeobecnejšie akciou pologrupy (grupy). Študujú sa najmä minimálne dynamické systémy, ich rozšírenia, chaos a topologická entropia. V oblasti algebry sa pozornosť sústreďuje na oblasť dualít pre zväzy a rôzne algebraické modely neklasických logík, kde sa na pracovisku dosiahli už vo svete uznávané výsledky a výrazne sa za posledných 30 rokov prispelo k rozvoju samotnej teórie dualít algebier. V oblasti teórie neurčitosti a fuzzy logiky sa pozornosť sústreďuje na agregáčnejšie funkcie na ohraničených zväzoch, akými sú napríklad triangulárne normy a konormy, alebo nullnormy. Skúmajú sa rôzne triedy týchto funkcií a ich vlastnosti. V oblasti štatistiky a ekonometrie sa skúmajú najmä metódy na identifikovanie priemerných efektov intervencie a odhadovanie štatistických modelov v situáciách s mnohými prediktormi. Tieto metódy sú aplikovateľné napríklad vo vyhodnocovaní efektivity politik trhu práce.

Research annotation:

Selected problems in dynamical systems theory, algebra, fuzzy mathematics and statistics/econometrics are investigated. In dynamical systems theory, systems given by a continuous map or, more generally, by the action of a semigroup (group) are investigated. In particular, minimal dynamical systems, their extensions, chaos and topological entropy are studied. In the field of Algebra, attention will be focused on the area of dualities for lattices and various algebraic models of non-classical logics, where world-recognised results have already been achieved at this department, and a significant contribution has been made to the development of duality theory itself over the last 30 years. In the area of uncertainty theory we focus on aggregation functions on bounded lattices, like triangular norms and conorms, or nullnorms. We study various classes of such functions and their properties. In the field of statistics and econometrics, methods for identifying the average treatment effects and estimation in

statistical models in situations with many predictors are primarily studied. These methods are applicable, for example, in evaluating the effectiveness of labor market policies.

Kľúčové slová:

dynamický systém, minimálny systém, chaos, entropia, zväzy, algebraické modely neklasických logík, teória dualít algebier, viachodnotové logiky, agregačné funkcie, triangulárne normy, efekty intervencie, veľa-dimenzionálne odhadovanie

Key words:

dynamical system, minimal system, chaos, entropy, lattices, algebraic models of non-classical logics, duality theory for algebras, multivalued logics, aggregation functions, triangular norms, treatment effects, high-dimensional estimation

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Katedra matematiky disponuje vlastnou čiastkovou knižnicou, ktorá obsahuje okolo 6000 kníh. Je to jedna z najkvalitnejších matematických knižníc v krajine. Na katedre bežia vedecké semináre (seminár z dynamických systémov, seminár z teórie neurčitosti).

Technologies used and/or research infrastructure:

The Department of Mathematics has its own sub-library, which contains about 6000 books. It is one of the finest mathematics libraries in the country. The department runs scientific seminars (seminar on dynamical systems, seminar on uncertainty theory).

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / *The most important works and results/outputs:*

- B.A. Davey, M. Haviar, Factor principal congruences and Boolean products in filtral varieties. *Algebra Universalis* 85 (2024), Paper No. 19, 23 pp.
- P. Huidobro, P. Alonso, V. Janiš, S. Montes, Convexity and level sets for interval-valued fuzzy sets. *Fuzzy Optim. Decis. Mak.* 21 (2022), no. 4, 553--580.
- S. Roth, Z. Roth, Ľ. Snoha, Rigidity and flexibility of polynomial entropy. *Adv. Math.* 443 (2024), Paper No. 109591, 44 pp.
- M. Dirbák, First cohomology groups of minimal flows. *Dissertationes Math.* 562 (2021), 206 pp.
- Farbmacher, H., Huber, M., Laffèrs, L., Langen, H., & Spindler, M. (2022). Causal mediation analysis with double machine learning. *The Econometrics Journal*, 25(2), 277-300.

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Špičkové tímy identifikované Akreditačnou komisiou v r. 2015/
Top teams identified by Accreditation Committee in 2015
Názov / Project name: Akcie grúp a pologrúp v diskretnej dynamike a dynamických systémoch/ Actions of groups and semigroups in discrete mathematics and dynamical systems
Zodpovedný spoluriešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Ľubomír Snoha, DSc., DrSc.
Doba riešenia / Project period: 2015 - 2022

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Topologické a algebraické aspekty minimálnych dynamických systémov / Topological and algebraic aspects of minimal dynamical systems
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Ľubomír Snoha, DSc., DrSc.
Doba riešenia / Project period: 2016 - 2020
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Dynamika: minimálnosť, chaos, rekurentnosť / Dynamics: minimality, chaos, recurrence
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Ľubomír Snoha, DSc., DrSc.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2027
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Kauzalita a strojové učenie v ekonometrických modeloch / Causality and machine learning in econometric models
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. Lukáš Lafférs, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2023 - 2025

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Indiana University, Indianapolis, USA
- Universidad de Murcia, Murcia, Spain
- České vysoké učení technické v Praze, Česká republika
- Slezská univerzita v Opavě, Opava, Česká republika
- University of Johannesburg, South Africa
- La Trobe University Melbourne, Australia
- University of Lisbon, Portugal
- Universidad de Oviedo, Oviedo, Spain
- University of Fribourg, Fribourg, Switzerland
- University of Southern Denmark, Odense, Denmark

Vývoj ekosystémov v neskorom glaciáli a holocéne

~

The Development of Ecosystems in the Late Pleistocene and the Holocene

Študijný odbor:

Ekologické a environmentálne vedy

Study programme:

Environmental Biology

Výskumná špecializácia:

Limnológia horských jazier a potokov, paleoekológia, paleolimnológia, paleoklimatológia, paleogeografia

Research specialization:

Limnology of mountain lakes and streams, palaeoecology, palaeolimnology, palaeoclimatology, palaeogeography

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. Ing. Ladislav Hamerlík, PhD.

Katedra biológie a environmentálnych štúdií / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: ladislav.hamerlik@umb.sk

WOS Researcher ID: AAL-4735-2020

SCOPUS Author ID: 15757765300

Členovia / *Other members:*

prof. RNDr. Peter Bitušík, CSc.

Katedra biológie a environmentálnych štúdií / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: peter.bitusik@umb.sk

WOS Researcher ID: C-3423-2019

SCOPUS Author ID: 55945862500

Ing. Katarína Trnková, PhD.

Katedra biológie a environmentálnych štúdií / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: katarina.trnkova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAJ-6586-2020

SCOPUS Author ID: 24339643200

Mgr. Tímea Chamutiová, PhD.

Katedra biológie a environmentálnych štúdií / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: timea.chamutiova@umb.sk

WOS Researcher ID: C-1902-2019

SCOPUS Author ID: 57202204175

Anotácia výskumu:

Výskumné zameranie tímu vychádza zo skutočnosti, že vplyv človeka na prostredie vyvoláva v poslednom období zmeny v takom priestorovom a časovom rozsahu, ktoré nemá v minulosti obdobu. Mimoriadny význam má antropický vplyv na klimatický systém Zeme. Akákoľvek rozumná interpretácia výsledkov výskumu zameraného na súčasný stav životného prostredia by mala zahŕňať znalosť pôvodných podmienok, t. j. takých, ktoré panovali pred jeho narušením. Tieto referenčné podmienky slúžia ako základ pre kvantifikáciu rozsahu prirodzenej variability, pre odhad načasovania zmien a pre identifikáciu možných príčin vyvolávajúcich zmeny v študovaných ekosystémoch.

Paleolimnológia a paleoekológia sú multidisciplinárne vedy, ktoré využívajú fyzikálne, chemické a biologické informácie (tzv. proxy, resp. zástupné údaje) zachované v sedimentoch jazier, mŕtvych ramenách riek a v rašeliniskách na rekonštruovanie dávnych podmienok prostredia. Vzhľadom k narastajúcej pozornosti o environmentálne problémy, majú výsledky paleolimnologických a paleoekologických štúdií veľký význam aj celospoločenského hľadiska.

Výskumný tím má dlhoročné skúsenosti s limnologickým a paleolimnologickým výskumom horských jazier a potokov v rámci niekoľkých medzinárodných (AL: PE, MOLAR, EMERGE) a národných projektov (APVV, VEGA). Predchádzajúce výskumy sa uskutočňovali hlavne v Tatrách, ale členovia tímu študovali aj horské jazerá a potoky v Rakúsku, Česku, na Ukrajine, v Rumunsku, Čiernej Hore, Albánsku, Chorvátsku, Maďarsku, ale aj v Grónsku, na Islande, v Tibete a Ekvádore.

Research annotation:

The team's research focus stems from the understanding that recent human activities are driving environmental changes at unprecedented spatial and temporal scales, with particular emphasis on the anthropic pressure on the Earth's climate system. Any sound interpretation of research on recent environmental changes should inevitably involve understanding of pre-disturbance conditions. These reference conditions serve as a baseline to quantify natural variability, estimate temporal thresholds of change, and identify potential causes of changes in the studied ecosystems.

Palaeolimnology is a multidisciplinary discipline that uses physical, chemical, and biological information (known as proxy data) preserved in lake sediments, oxbows and peatbogs to reconstruct past environmental conditions. Given the rising interest and concern in environmental problems, palaeoecological studies are now widely recognized as being of great relevance to societal concerns.

The research team has extensive experience in limnological and palaeolimnological research of mountain lakes and streams, conducted within the framework of several international (AL:PE, MOLAR, EMERGE) and national projects (APVV, VEGA). Previous research has primarily focused on the Tatra Mountains, but the team has also studied mountain lakes and streams in Austria, Czech Republic, Ukraine, Romania, Montenegro, Albania, Croatia, Hungary, as well as high-altitude and high-latitude lakes in Greenland, Iceland, Tibet, and Ecuador.

Klíčové slová:

klimatická zmena, acidifikácia, eutrofizácia, zmeny vegetácie, deglaciácia

Key words:

climatic change, acidification, eutrophication, vegetation changes, deglaciation

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Výskumný tím disponuje na pracovisku modernou technickou infraštruktúrou, základným prístrojovým a materiálным vybavením potrebnými na práce v teréne a v laboratóriu. Okrem toho využíva technické vybavenie Ústavu vied o Zemi SAV, s ktorým dlhodobo spolupracuje (sonar, plávajúca limnická plošina s hydraulickým odberovým zariadením UWITEC Niederreiter 60).

Technologies used and/or research infrastructure:

The research team is equipped with modern technical infrastructure, including essential devices and materials for field works and laboratory. Owing to the long-term cooperation with the Earth Science Institute of Slovak Academy of Sciences, the team also utilizes its advanced equipment, such as a chirp sonar for inspecting lake sediments and a UWITEC Niederreiter 60 swimming platform with a hydraulic coring system.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Bitušík, P., Hamerlík, L., Chamutiová, T. (2025). Subfossil Chironomidae of the Western and Eastern Carpathians. An Identification Guide to Larval Remains from Lake Sediments. Brill Academic Pub., 214 pp.
- Bitušík, P., Chamutiová, T., Vidhya, M., Horáčková, Š., Pipík, R., Starek, D., Milovský, R., Žatková, L. & Hamerlík, L. (2024). From oligotrophy to dystrophy: the ontogeny of a humic lake in an extrazonal boreal taiga in Central Europe. *Journal of Quaternary Science*, 39(3), 457-472. JIF: 1.9; kvartil (SCImago): Q1
- Bitušík P., Trnková K., Chamutiová T., Sochuliaková L., Stoklasa J., Pipík R., Szarlowicz K., Szacilowski G. & Hamerlík L. (2018). Tracking human impact in a mining landscape using lake sediments: A multi-proxy palaeolimnological study. *Palaeogeography, Palaeoclimatology, Palaeoecology*, 504: 23-33. JIF: 2.6, kvartil (SCImago): Q1
- Hamerlík, L., Dobříková, D., Szarlowicz, K., Reczynski, W., Kubica, B., Šporka, F., & Bitušík, P. (2016). Lake biota response to human impact and local climate during the last 200 years: A multi-proxy study of a subalpine lake (Tatra Mountains, W Carpathians). *Science of the Total Environment*, 545, 320-328. JIF: 4.0, JIF kvartil: Q1
- Szarlowicz, K., Stobinski, M., Hamerlík, L., & Bitušík, P. (2019). Origin and behavior of radionuclides in sediment core: a case study of the sediments collected from man-made reservoirs located in the past mining region in Central Slovakia. *Environmental Science and Pollution Research*, 26, 7115-7122. JIF - 3.056, JIF kvartil - Q2

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: APVV-20-/0358 - Čítanie v prírodných archívoch: tisíce rokov dlhá história prostredia a klimatických zmien zaznamenaná v alpských jazerách Ukrajinských Karpát / Reading in natural archives: thousands of years of environmental history and climate change recorded in alpine lakes of the Ukrainian Carpathians
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Peter Bitušík, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2021 - 2025

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Antropické zmeny prostredia v banskoštiavnickej banskej oblasti počas posledných 250 rokov: paleolimnologická rekonštrukcia s využitím biologických a abiotických indikátorov zo sedimentov vodných nádrží / A 250 year history of human impacts on a landscape of the Banská Štiavnica mining territory: a palaeolimnological reconstruction using biotic and abiotic indicators from lake sediments
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Peter Bitušík, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2015 - 2017
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Pakomáre ako indikátory paleoenvironmentálnych zmien: vytvorenie modelu na rekonštrukciu teplôt v neskorom glaciáli a holocéne s využitím subfosílnych spoločenstiev z tatranských plies / Chironomids as indicators of palaeoenvironmental changes: Building a model to reconstruct Late-Glacial and Holocene temperatures based on sub-fossil chironomid assemblages from the Tatra Mountain lakes
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. RNDr. Peter Bitušík, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2018 - 2020
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: Deglaciacia a postglaciálny klimatický vývoj zaznamenaný v jazerných sedimentoch Vysokých Tatier/ Deglaciation and postglacial climatic evolution recorded in the lake deposits of the High Tatra Mountains
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Dr. Radovan Kyška-Pipík, PhD. (Ústav vied o Zemi SAV, v. v. i.)
Zodpovední spoluriešitelia: prof. Ing. Ladislav Hamerlík, PhD.; prof. RNDr. Peter Bitušík, CSc.; Mgr. Tímea Chamutiová, PhD.; Ing. Katarína Trnková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2016 - 2020

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Biologické centrum Akademie věd ČR, v. v. i., České Budějovice, Česká republika
- Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova, Praha, Česká republika
- Lund University, Sweden
- Aarhus University, Denmark
- University of Copenhagen, Denmark
- AGH University of Science and Technology in Kraków, Poland
- Institute of Geological Sciences, Polish Academy of Sciences in Warszawa, Poland
- Eötvös Loránd University, Hungary
- Agencia Estatal Consejo Superior de Investigaciones Científicas - CSIC, Spain

Inovatívne prístupy a nové témy vo vyučovaní geografie

~

Innovative approaches and new topics in geography teaching

Študijný odbor:

Učiteľstvo a pedagogické vedy

Study programme:

Teacher Training and Education Science

Výskumná špecializácia:

Didaktika geografie

Research specialization:

Didactic of Geography

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

RNDr. Martina Škodová, PhD.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: martina.skodova@umb.sk

WOS Researcher ID: B-8493-2019

SCOPUS Author ID: 00026717246

Členovia / *Other members:*

RNDr. Tibor Madleňák, PhD.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: tibor.madlenak@umb.sk

WOS Researcher ID: T-8512-2018

SCOPUS Author ID: 36634698600

doc. PaedDr. Bohuslava Hrončeková Gregorová, PhD.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: bohuslava.gregorova@umb.sk

WOS Researcher ID: T-8516-2018

SCOPUS Author ID: 55627027400

RNDr. Michaela Žoncová, PhD.

Katedra geografie a geológie / Fakulta prírodných vied UMB

e-mail: michaela.zoncova@umb.sk

WOS Researcher ID: L-2352-2018

SCOPUS Author ID: 57202856078

Anotácia výskumu:

Podstatou práce výskumného tímu je navrhovanie a testovanie implementácie inovatívnych prístupov a aktuálnych tém do vyučovania geografie vo všetkých stupňoch geografického vzdelávania. Vytváranie didaktických materiálov, edukačných modelov a výskumov, v nadväznosti na ciele geografického kurikula aktuálne prebiehajúcej reformy vzdelávania, výrazne pomôže aplikácii nového kurikula do pedagogickej praxe. V predchádzajúcom období náš tím jednoznačne preukázal silný odborný a výskumný profil v oblasti didaktiky geografie. Ide najmä o tvorbu učebníc, metodických príručiek, atlasov a ďalších didaktických materiálov, ako aj výskumných štúdií v rámci riešených didaktických tém, zameraných na inovatívne prístupy vo vyučovaní geografie. Členovia tímu riešia medzinárodné projekty zamerané na hodnotové vzdelávanie a kontroverzné témy v geografii.

Research annotation:

The aim of the team's work is to design and test the implementation of innovative approaches and current topics in geography teaching at all levels of geographical education. The creation of didactic materials, educational models and research, in connection with the goals of the geography curriculum of the currently ongoing education reform, will significantly help the application of the new curriculum in pedagogical practice. In the previous period, our team has clearly demonstrated a strong professional and research profile in the field of geography didactics. This mainly concerns the creation of textbooks, methodological manuals, atlases and other didactic materials, as well as research studies within the framework of the solved didactic topics, focused on innovative approaches in geography teaching. Team members participate in international projects focused on value education and teaching controversial issues in geography.

Kľúčové slová:

didaktika geografie, inovatívne prístupy vo vyučovaní, školská geografia, reforma vzdelávania

Key words:

didactics of geography, innovative approaches in teaching, school geography, reform of education

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Virtuálna realita, rozšírená realita, pomôcky a digitálne technológie na modelovanie a interpretáciu geografických procesov, získavanie geografických informácií a tvorbu máp (Headsety Oculus, mobilné a webové aplikácie, databázy, GIS, štatistické programy a pod.).

Technologies used and/or research infrastructure:

Virtual reality, augmented reality, tools and digital technologies for modeling and interpreting geographic processes, obtaining geographic information and creating maps (Oculus headsets, mobile and web applications, databases, GIS, statistical programs, etc.).

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Škodová, M., Hollý, M. 2024. Potential of mobile virtual reality as a tool for supporting students' motivation in school geography. In International Research in Geographical and Environmental Education, 2024, Taylor & Francis p. 1 – 15, ISSN: 1747-7611, DOI: 10.1080/10382046.2024.2416303. citácie WoS/Scopus: 0/0 (Q2)

- Škodová, M. 2020. Application of models in the geography teaching process from the teachers' perspective. In Rusek, M. et al. (eds.): Project-based education and other activating strategies in science education XVIII: Conference proceedings, Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2020. S. 47-55. ISSN 2695-0626. citácie WoS/Scopus: 0/0 (v databáze WoS)
- Škodová, M., Gregorová, B., Madleňák, T. 2023. Podpora školskej geografie – projekty a interaktívne učebné materiály vytvorené na Katedre geografie a geológie FPV UMB. In Škodová, M. (ed.) Geografické štúdie Nr. 16. Recenzovaný vedecký zborník. Banská Bystrica : Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2023, s. 6-131. ISBN 978-80-557-2049-4. citácie WoS/Scopus: 0/0
- Vojteková, J., Žoncová, M., Tirpáková, A., Vojtek, M. Evaluation of story maps by future geography teachers. In: Journal of Geography in Higher Education. Vol. 46, no. 3 (2022), pp. 360-382. - London : Routledge, 2022.
<https://doi.org/10.1080/03098265.2021.1902958>. Citácie WoS/Scopus: 8/11, IF 1,8, Q2
- Žoncová, M., Vojteková, J., Tirpáková, A. Distance learning of geographic information systems using google classroom: students' assessment and perception. The professional geographer : forum and journal of the American Association of Geographers. Vol. 75, no. 5 (2023), pp. 763-775. - Philadelphia : Taylor & Francis, 2023. <https://doi.org/10.1080/00330124.2022.2148696> . Citácie WoS/Scopus: 2/3, IF 1,5, Q2

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Národný projekt / National project
Názov / Project name: IT Akadémia v predmete GEOGRAFIA – vzdelávanie pre 21. storočie / IT Academy in the subject of GEOGRAPHY – education for the 21st century
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: RNDr. Stela Csachová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2017 - 2021
- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and Educational Grant Agency
Názov / Project name: Interaktívna elektronická učebnica regionálnej geografie Horného Pohronia / Interactive electronic textbook Regional Geography of the region Horné Pohronie
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: RNDr. Martina Škodová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2017 - 2019
- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and Educational Grant Agency
Názov / Project name: Aktuálne problémy regiónov Európy – inovatívne prístupy vo vyučovaní / Current issues of European regions - an innovative approach in education
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: RNDr. Tibor Madleňák, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2022 - 2024
- Schéma / Scheme: Erasmus+ KA2
Názov / Project name: EVALUE - European Values in Education

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: RNDr. Tibor Madleňák, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2019 - 2022

- Schéma / Scheme: Erasmus+ KA2
Názov / Project name: TCI - Teaching Controversial Issues
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: RNDr. Tibor Madleňák, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2023 - 2026

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Fontys University of Applied Sciences, Tilburg, Netherlands
- University of Tilburg, Netherlands
- Catholic University of Leuven, Leuven, Belgium
- EGE University, Izmir, Turkey
- Bosphorus/Bogazici University, Istanbul, Turkey
- Potsdam University, Potsdam, Germany
- Ostravská Univerzita, Ostrava, Česká republika

VÝSKUMNÝ TÍM
FAKULTY TELESNEJ VÝCHOVY, ŠPORTU
A ZDRAVIA UMB V BANSKEJ BYSTRICI
RESEARCH TEAM
OF FACULTY OF SPORTS SCIENCE
AND HEALTH,
UMB IN BANSKÁ BYSTRICA

FAKULTA TELESNEJ
VÝCHOVY, ŠPORTU
A ZDRAVIA UNIVERZITY
MATEJKA BELA

Obsah / *Content*

- 106** Optimalizácia tréningového zaťaženia v športovom tréningu
 Optimizing the training load in sports training

Optimalizácia tréningového zaťaženia v športovom tréningu

~

Optimizing the training load in sports training

Študijný odbor:

Vedy o športe

Study programme:

Sports Sciences

Výskumná špecializácia:

Antropomotorika, chronobiológia, fyziológia, kinantropológia, edukológia

Research specialization:

Anthropomotorics, chronobiology, physiology, kinanthropology, educology

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PaedDr. Martin Pupiš, PhD.

Fakulta telesnej výchovy, športu a zdravia UMB

e-mail: martin.pupis@umb.sk

WOS Researcher ID: AAM-1398-2021

SCOPUS Author ID: 55859695400

Členovia / *Other members:*

PaedDr. Zuzana Pupišová, PhD.

Fakulta telesnej výchovy, športu a zdravia UMB

e-mail: zuzana.pupisova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAC-8051-2022

SCOPUS Author ID: 56488011200

Mgr. David Brúnn, PhD.

Fakulta telesnej výchovy, športu a zdravia UMB

e-mail: david.brunn@umb.sk

WOS Researcher ID: AAK-2000-2020

SCOPUS Author ID: 57215003527

Mgr. Jozef Sýkora, PhD.

Fakulta telesnej výchovy, športu a zdravia UMB

e-mail: jozef.sykora@umb.sk

WOS Researcher ID: AAL-5728-2021

SCOPUS Author ID: 57222190601

Mgr. Vladimír Franek, PhD.

Fakulta telesnej výchovy, športu a zdravia UMB

e-mail: vladimir.franek@umb.sk

WOS Researcher ID: EWK-9797-2022

SCOPUS Author ID: 57792889900

doc. PaedDr. Pavol Pivovarniček, PhD.

Fakulta telesnej výchovy, športu a zdravia UMB

e-mail: pavol.pivovarnicek@umb.sk

WOS Researcher ID: ABC-7921-2020

SCOPUS Author ID: 55994917500

Mgr. Jaroslav Popelka, PhD.

Fakulta telesnej výchovy, športu a zdravia UMB

e-mail: jaroslav.popelka@umb.sk

WOS Researcher ID: IAM-6632-2023

SCOPUS Author ID: 57205447126

Mgr. Marián Škorík

Fakulta telesnej výchovy, športu a zdravia UMB

e-mail: marian.skorik@umb.sk

WOS Researcher ID: JRA-4445-2023

SCOPUS Author ID: 58620025900

Anotácia výskumu:

Podstatou tímu je výskum optimalizácie tréningového zaťaženia v športovom tréningu v individuálnych aj kolektívnych športoch z viacerých aspektov. Medzi najdôležitejšie skúmané faktory optimalizácie patria objemové a obsahové tréningové ukazovatele, komparácie efektov rôznych tréningových metód, metodík a prostriedkov na športovú výkonnosť a tiež optimalizácia časového zaradenia tréningového zaťaženia v tréningovom procese. Výstupom výskumov je zvýšenie efektivity tréningového procesu a športovej prípravy, čo sa prejavuje v zvýšenej športovej výkonnosti športovcov s rešpektovaním zdravotného hľadiska športovcov.

Research annotation:

The essence of the team is research on the optimization of the training load in sports training in individual and collective sports from several aspects. Among the most important optimization factors studied are volume and content training indicators, comparisons of the effects of different training methods, methodologies and means on sports performance, as well as optimization of the timing of the training load in the training process. The output of the research is an increase in the effectiveness of the training process and sports preparation, which is reflected in the increased sports performance of athletes with respect for the health aspect of athletes.

Kľúčové slová:

tréningové zaťaženie, športový tréning, tréningové metódy, tréningové prostriedky, výkonnosť športovcov, zdravie športovcov

Key words:

training load, sports training, training methods, training means, athletes' performance, athletes' health

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Špeciálne diagnostické a monitorovacie prístroje a softvéry, softvérová štatistická analýza dát
Technologies used and/or research infrastructure:

Special diagnostic and monitoring devices and software, software statistical data analysis

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- V3 Effect of diurnal aerobic intervention on indicators of body composition of young women / Pavol Pivovarniček ... [et al.]. In: Biological Rhythm Research. - Abingdon : Taylor & Francis Group, 2021. - ISSN 0929-1016. - Vol. 52, no. 1 (2021), pp. 81-91. (2021: CCC - A, JIF - 1.362, JIF kvartil - Q3, JCI - 0.30, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.237, AIS kvartil - Q4, CiteScore - 1.9, SJR - 0.310, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.69, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09291016.2019.1586101>
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: Current Contents Connect, WOS Science Citation Index Expanded, SCOPUS; oblasť výskumu: vedy o športe; Kategória publikácie do 2021: ADC
- V3 Does the chronotype distribution vary between different level football leagues? Insights gained from Czech elite football players / Pavol Pivovarniček ... [et al.]. In: Chronobiology international. - Philadelphia : Taylor & Francis Group, 2021. - ISSN 0742-0528. - Vol. 38, no. 8 (2021), pp. 1162-1169. (2021: CCC - A, JIF - 3.749, JIF kvartil - Q2, JCI - 0.86, JCI kvartil - Q2, AIS - 0.841, AIS kvartil - Q2, CiteScore - 5.1, SJR - 0.855, SJR kvartil - Q2, SNIP - 1.03, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/toc/icbi20/38/8?nav=tocList>
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: Current Contents Connect, WOS Science Citation Index Expanded, WOS Social Sciences Citation Index, SCOPUS, BIOSIS Citation Index, MEDLINE, PubMed; oblasť výskumu: vedy o športe; Kategória publikácie do 2021: ADC
- V3 Relationships between circadian preference and diurnal training times of Slovak Men's Volleyball League / Pavol Pivovarniček ... [et al.]. In: Biological Rhythm Research. - Abingdon : Taylor & Francis Group, 2023. - ISSN 0929-1016. - Vol. 54, no. 5-8 (2023), pp. 479-488. (2023: CCC - A, JIF - 1.0, JIF kvartil - Q3, JCI - 0.30, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.229, AIS kvartil - Q3, CiteScore - 3.0, SJR - 0.312, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.49, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09291016.2023.2210566>
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: Current Contents Connect, WOS Science Citation Index Expanded, BIOSIS Citation Index, SCOPUS; oblasť výskumu: vedy o športe, pedagogické vedy, lekárske, farmaceutické a nelekárske zdravotnícke vedy; študijný odbor: vedy o športe, biológia, učiteľstvo a pedagogické vedy, zdravotnícke vedy; Kategória publikácie do 2021: ADC
- V3 Diurnal variation in red blood cell variables in athletes after single and repeated bouts of exercise / Roman Alebrty ... [et al.]. In: The Journal of Sports Medicine and Physical Fitness. - Torino : Edizioni Minerva Medica, 2021. - ISSN 0022-4707. - Vol. 61, no. 2 (2021), pp. 269-279. (2021: CCC - A, JIF - 1.669, JIF kvartil - Q4, JCI - 0.53, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.385, AIS kvartil - Q4, CiteScore - 3.1, SJR - 0.490, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.76, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://www.minervamedica.it/en/journals/sports-med-physical-fitness/article.php?cod=R40Y2021N02A0269>

typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: Current Contents Connect, WOS Science Citation Index Expanded, SCOPUS, MEDLINE, PubMed; oblasť výskumu: vedy o športe; Kategória publikácie do 2021: ADC

- V3 The comparison of plyometric and speed training effect on speed abilities of soccer players: pilot study / Marián Škorík ... [et al.]. In: Physical activity review : international scientific journal. - Czestochowa : PPHU Projack, 2023. - ISSN 2300-5076. - Vol. 11, no. 2 (2023), pp. 75-85. (2023: JIF - 0.8, JIF kvartil - Q4, JCI - 0.39, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.121, AIS kvartil - Q4, CiteScore - 2.4, SJR - 0.311, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.64, Nordic List: Level 1). Dostupné na: https://www.physactiv.eu/wp-content/uploads/2023/05/2023_11223.pdf

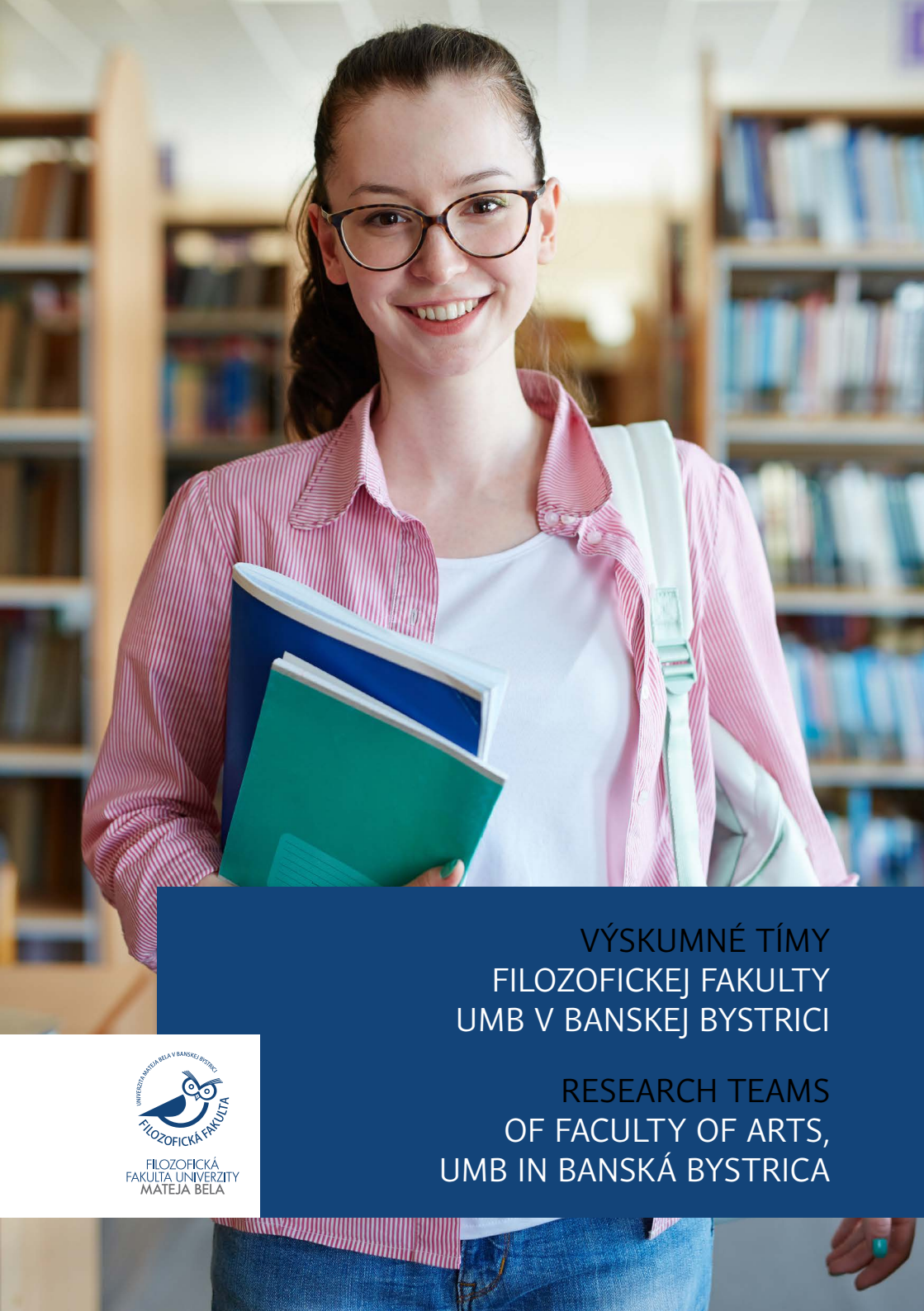
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: WOS Emerging Sources Citation Index, SCOPUS; oblasť výskumu: pedagogické vedy, lekárske, farmaceutické a nelekárske zdravotnícke vedy, vedy o športe; študijný odbor: učiteľstvo a pedagogické vedy, vedy o športe, zdravotnícke vedy; Kategória publikácie do 2021: ADM

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Chronobiológia ako potenciál zvýšenia kvality zdravia a životného štýlu populácie / Chronobiology as potentiality of improvement of population quality of life and lifestyle
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Pavol Pivovarniček, PhD.
Doba riešenia / Project period: 1/2018 – 12/2019

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Fakulta telesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova v Prahe, Česká republika
- Fakulta sportovních studií, Masarykova univerzita, Brno, Česká republika
- Arba Minch University, Arba Minch, Ethiopia

VÝSKUMNÉ TÍMY
FILOZOFICKEJ FAKULTY
UMB V BANSKEJ BYSTRICI

RESEARCH TEAMS
OF FACULTY OF ARTS,
UMB IN BANSKÁ BYSTRICA

Obsah / Content

- 114** Nehmotné kultúrne dedičstvo
Intangible Cultural Heritage
- 118** Globálne kultúry. Zapojenie diaspór v celosvetovom meradle v rôznych kontextoch
Global Cultures. Engaging Diasporas Around the World in Diverse Contexts
- 122** Rozvoj globálnych kompetencií vysokoškolských študentov
Developing Global Competencies of University Students
- 125** Sociologický výskum prekladu a tlmočenia
Sociological research on translation and interpreting
- 128** Jazyková krajina na Slovensku, v Maďarsku a Nemecku
Linguistic Landscape in Slovakia, Hungary and Germany
- 132** Xenizmy v nemeckých a slovenských komunikátoch
Xenisms in German and Slovak discourses
- 135** Accessible! Lingvistika ľahko zrozumiteľných jazykov
Accessible! Linguistics of easy-to-understand languages
- 138** Slovenské reálie v kultúrnom a lingvodidaktickom kontexte: Rozvoj komunikačnej kompetencie pri osvojovaní si slovenčiny ako cudzieho jazyka (u zahraničných študentov slovenčiny), ako aj pri osvojovaní si slovenčiny ako druhého/hereditárneho jazyka (u príslušníkov krajských jazykových spoločenstiev)
Slovak Life and Institutions in Cultural and Linguodidactic Context: The development of communicative competence in the acquisition of Slovak as a foreign language (for foreign students of Slovak), as well as in the acquisition of Slovak as a second/hereditary language (for members of regional language communities)
- 141** Synchrónne modely a modelovanie toponým a kozmoným
Synchronous models and modeling of toponyms and cosmonyms
- 145** Kultúrno-kognitívny kontext telesnosti v jazyku
Cultural-Cognitive Context of Corporeality in Language
- 148** Hodnotový potenciál kontextovej expresivity v onlinových novinách a časopisoch
Axiological Potential of Context Expressiveness in Online Newspapers and Magazines

Nehmotné kultúrne dedičstvo

~

Intangible Cultural Heritage

Študijný odbor:

Sociológia a sociálna antropológia

Study programme:

Sociology and Social Anthropology

Výskumná špecializácia:

Spoločnosť, kultúra a kultúrne dedičstvo

Research specialization:

Society, culture and cultural heritage

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PhDr. Alexandra Bitušíková, CSc.

Katedra sociológie a sociálnej antropológie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: alexandra.bitusikova@umb.sk

WOS Researcher ID: ABE-3979-2021

SCOPUS Author ID: 6507416008

Členovia / *Other members:*

doc. PhDr. Katarína Košťalová, PhD.

Katedra sociológie a sociálnej antropológie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: katarina.kostialova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAO-2629-2020

SCOPUS Author ID: 57222979740

doc. PhDr. Ivan Murin, PhD.

Katedra sociológie a sociálnej antropológie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: ivan.murin@umb.sk

WOS Researcher ID: K-6149-2012

SCOPUS Author ID: 57192153419

Anotácia výskumu:

Identifikácia, dokumentácia, výskum, ochrana, podpora, propagácia a revitalizácia sú najdôležitejšie kroky v podpore nehmotného kultúrneho dedičstva (ďalej len „NKD“). Výskum všetkých fáz ochrany (safeguarding) je nevyhnutnou súčasťou procesov, ktoré sa viažu k podpore a napĺňaniu Dohovoru UNESCO o nehmotnom kultúrnom dedičstve (Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage, 2003), ktorý bol ratifikovaný vo Vláde SR v roku 2006. Výskum sa sústreďuje na analýzy návrhov na zápisy NKD prvkov na Reprezentatívny zoznam prvkov v rámci SR a následné návrhy zápisov na svetový zoznam.

Súčasťou výskumu sú reflexie diplomatických diskusií, týkajúcich sa zápisov na svetový zoznam prvkov nehmotného kultúrneho dedičstva.

Research annotation:

Identification, documentation, research, protection, promotion, and revitalization are the most important steps in supporting intangible cultural heritage (ICH). Research on all phases of safeguarding is an essential part of the processes linked to the promotion and fulfillment of the UNESCO Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage (2003), which was ratified by the Government of the Slovak Republic in 2006. Our research focuses on analyzing proposals for the inclusion of ICH elements in the Representative List of Intangible Cultural Heritage Elements within Slovakia, followed by recommendations for inscriptions on the global list. The research also encompasses reflections on diplomatic discussions related to the inclusion of elements in the UNESCO Representative List of Intangible Cultural Heritage.

Klíčové slová:

nehmotné kultúrne dedičstvo, Slovensko

Key words:

intangible cultural heritage, Slovakia

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

- Participatívna digitálna platforma – odkaz: <https://www.banickepoklady.eu/>;
- Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru – odkaz: <https://www.ludovakultura.sk/>;
- Joint Programming Initiative on Cultural Heritage and Global Change (JPI CH) – odkaz: <https://www.heritageresearch-hub.eu/joint-programming-initiative-on-cultural-heritage-homepage/>

Technologies used and/or research infrastructure:

- Participatory digital platform available on: <https://www.banickepoklady.eu/>;
- Center for Traditional Folk Culture available on: <https://www.ludovakultura.sk/>;
- Joint Programming Initiative on Cultural Heritage and Global Change (JPI CH) available on: <https://www.heritageresearch-hub.eu/joint-programming-initiative-on-cultural-heritage-homepage/>

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Cultural heritage as a means of heritage tourism development / Alexandra Bitušíková. In: Muzeológia a kultúrne dedičstvo/ Museology and cultural heritage. - Bratislava : Muzeológia a kultúrne dedičstvo, o.z., 2021. - ISSN 1339-2204. - Vol. 9, no. 1 (2021), s. 81-95. (2021: JCI - 1.06, JCI kvartil - Q1, AIS - 0.142, AIS kvartil - Q2, CiteScore - 0.6, SJR - 0.198, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.85). Dostupné na: https://www.muzeologia.sk/anot_1_21_en.htm [BITUŠÍKOVÁ, Alexandra (100%)]
- Cultural heritage-based urban festival as a tool to promote local identity and city marketing: The case of the Radvaň fair in Banská Bystrica, Slovakia = Urbani festival utemeljen na kulturnoj baštini kao način promocije lokalnog identiteta i grada: Slučaj sajma Radvaň u gradu Banská Bystrica u Slovačkoj / Alexandra Bitušíková.

In: Narodna umjetnost : hrvatski časopis za etnologiju i folkloristiku : Croatian Journal of Ethnology and Folklore Research. - Zagreb : Institut za etnologiju i folkloristiku, 2020. - ISSN 0547-2504. - Vol. 57, no. 2 (2020), pp. 131-146. (2020: CiteScore - 0.4, SJR - 0.157, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.32).
Dostupné na: <https://hrcak.srce.hr/248318>

- Visualisation of intangible data of the cultural heritage in field research and hermeneutic analysis / Ivan Murin. In Ethnologia Actualis [elektronický zdroj]. – Trnava: De Gruyter, 2014. - ISSN 1339-7877. - online, vol. 14, no. 1 (2014), pp. 60-77.
- Generational transmission in local culture : an exploration of European research drivers in central Slovakia / Ivan Murin. In Anthropological Journal of European Cultures. - New York : Berghahn Journals, 2016. - ISSN 1755-2923. - pp. 57-72.
- Changes in intangible cultural heritage in Slovakia the case the fujara / Katarína Košťálová, Ivan Murin. In: Traditiones. - Ljubljana : Založba ZRC, 1972-. - ISSN 0352-0447. - Roč. 50, č. 1 (2021), s. 151-171. (2021: CiteScore - 1.6, SJR - 0.260, SJR kvartil - Q1, SNIP - 0.75).
Dostupné na: <https://ojs.zrc-sazu.si/traditiones/article/view/10550/9708>

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Central Europe Programme (co-financed by the ERDF)
Názov / Project name: ETNOFOLK - Preservation and Enhancement of Folk Culture Heritage in Central Europe
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Etnologický ústav Akadémie vied Českej republiky, v.v.i. / Institute of Ethnology, Academy of Sciences of the Czech Republic
Zodpovedný spoluriešiteľ: prof. PhDr. Alexandra Bitušíková, CSc. (za SR)
Doba riešenia / Project period: 2011 - 2014
- Schéma / Scheme: Horizont Európa / Horizon Europe
Názov / Project name: ARCHE – Alliance for Research on Cultural Heritage in Europe
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Fondation des Sciences du Patrimoine
Zodpovedný spoluriešiteľ: prof. PhDr. Alexandra Bitušíková, CSc. (za SR)
Doba riešenia / Project period: 2022 - 2025
- Schéma / Scheme: Horizont Európa / Horizon Europe
Názov / Project name: SECReTour - Sustainable, Engaging and Creative Tourism as a driver for a better future in rural and remote areas
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Universidad de Granada, Granada, Španielsko
Zodpovední spoluriešitelia: doc. Ing. Kamila Borseková, PhD.; prof. PhDr. Alexandra Bitušíková, CSc. (za SR)
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2027
- Schéma / Scheme: Horizont 2020 / HORIZON 2020
Názov / Project name: INCULTUM - Visiting the Margins. INnovative CULTural ToUrisM in European peripheries
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Universidad de Granada, Granada, Španielsko
Zodpovední spoluriešitelia: prof. PhDr. Alexandra Bitušíková, CSc.; doc. Ing. Kamila Borseková, PhD. (za SR)
Doba riešenia / Project period: 2021 - 2024
- Schéma / Scheme: Plán obnovy a odolnosti SR - Matching granty k zdrojom získaným v rámci programu Horizont 2020 a Horizont Európa

Názov / Project name: Banícke poklady: Cesta k Oživeniu Kultúrneho Dedičstva Stredného Slovenska cez Inovácie, Digitalizáciu, Participáciu, Vzdelávanie a Udržateľný Cestovný Ruch / The Path to Revival of the Cultural Heritage of Central Slovakia through Innovation, Digitization, Participation, Education and Sustainable Tourism
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Ing. Kamila Borseková, PhD.
Zodpovedný spoluriešiteľ: prof. PhDr. Alexandra Bitušíková, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Universidad de Granada / University of Granada, Granada, Spain
- Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) / Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary
- Copenhagen Business School, Frederiksberg, Denmark
- Università di Pisa / University of Pisa, Pisa, Italy
- Uppsala universitet / Uppsala University, Uppsala, Sweden
- Institute of Slovenian Ethnology, Research Centre of the Slovenian Academy of the Sciences and Arts, Ljubljana, Slovenia
- Institute of Ethnology, Research Centre for the Humanities, Hungarian Academy of Sciences, Budapest, Hungary
- Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne / Paris 1 Panthéon-Sorbonne University, Paris, France
- Jagiellonian University, Kraków, Poland

Globálne kultúry. Zapojenie diaspór v celosvetovom meradle v rôznych kontextoch

~

Global Cultures. Engaging Diasporas Around the World in Diverse Contexts

Študijný odbor:

Učiteľstvo a pedagogické vedy

Study programme:

Teacher Training and Education Science

Výskumná špecializácia:

Vzdelávanie pre budúcnosť, globálne štúdiá, multikultúrne štúdiá, rozvoj globálnych kompetencií

Research specialization:

Education for the future, global studies, multicultural studies, global competencies development

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

Mgr. Anna Slatinská, PhD., univ. doc.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: anna.slatinska@umb.sk

WOS Researcher ID: HZJ-2383-2023

SCOPUS Author ID: 57194898968

Členovia / *Other members:*

James Ó Conaill, M.A.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: james.connaill@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

doc. PaedDr. Jana Javorčíková, PhD., univ. prof.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: jana.javorcikova@umb.sk

WOS Researcher ID: DYK-1555-2022

SCOPUS Author ID: 57192954920

doc. PaedDr. Petra Jesenská, PhD.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: petra.jesenska@umb.sk

WOS Researcher ID: CWG-6361-2022

SCOPUS Author ID: n/a

Anotácia výskumu:

Akademický a výskumný program (ARP) je základom existencie IMID (Idaho Museum of International Diaspora) a predstavuje jeden z hlavných pilierov operácií IMID. Členovia akademického a výskumného tímu (ART) v ARP slúžia ako špecializovaní experti v danej oblasti a aktívne sa zapájajú do vedenia existujúceho, vyvíjajúceho sa a vznikajúceho výskumu alebo sa na ňom podieľajú. Spoločne ich práca posúva ciele, poslanie a víziu IMID v rôznych regiónoch sveta v kontexte tém súvisiacich s kultúrou, vzdelávaním a diasporou.

Research annotation:

Academics and Research Program (ARP) is foundational to the existence of the IMID (Idaho Museum of International Diaspora) and represents one of the core pillars of IMID operations. Academics and research team (ART) members in the ARP serve as dedicated subject matter and field experts actively engage in leading or participating in existing, evolving, and emerging research. Collectively, their work advances IMID's goals, mission, and vision across various regions of globe in the context of culture, education and diaspora-related topics.

Kľúčové slová:

diaspory, kultúry, vzdelávanie, global leaders fellowship program

Key words:

diasporas, cultures, education, global leaders fellowship program

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Digitálne platformy a online databázy: kultúrne a historické archívy, online platformy pre zdieľanie skúseností, virtuálne výstavy a kultúrne akcie

Technologies used and/or research infrastructure:

Digital platforms and online databases: cultural and historical archives, online platforms for sharing experiences, virtual exhibitions and cultural events

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Global cultures. Engaging diasporas around the world in diverse contexts : collection of articles / eds. Palina Louangketh, Anna Slatinská ; rec. Stephanie Capaldo, Simge Erdogan-O'Connor. - 1. vyd. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2023. - 219 p. - ISBN 978-80-557-2079-1. Dostupné na: <https://repo.umb.sk/handle/123456789/420> [LOUANGKETH, Palina (50%) (editor) - SLATINSKÁ, Anna (50%) (editor) - CAPALDO, Stephanie (rec.) - ERDOGAN-O'CONNOR, Simge (rec.)]
- The role of IMID (Idaho Museum of International Diaspora) in fostering global skills, emotional and cultural intelligence in trainee teachers at Department of English and American studies in Banská Bystrica / Palina Louangketh, Anna Slatinská. In: Innovation in language learning : conference proceedings, 15. international conference, Florencia, 10.-11.11.2022 : hybrid edition. - 1. vyd. - Bologna : Filodiritto Publisher, 2022. - ISBN 979-12-80225-42-9. - ISSN 2384-9509. - Pp. 286-292. Dostupné na: <https://conference.pixel-online.net/ICT4LL/files/ict4ll/ed0015/FP/8019-TPR5727-FP-ICT4LL15.pdf> [LOUANGKETH, Palina (20%) - SLATINSKÁ, Anna (80%)]

- Language maintenance and language death: the case of the Irish language = Žižň i smert' jazyka: jazykovaja situacija v Irlandii / Jana Pecníková, Anna Slatinská. In: Russian Journal of Linguistics = Vestnik Rossijskogo universiteta družby narodov. Serija Lingvistika = Vestnik Rossijskogo universiteta družby narodov. Seriya: lingvistika. - Moscow : Peoples' friendship university of Russia (RUDN University), 2019. - ISSN 2687-0088. - Vol. 23, no. 1 (2019), pp. 40-61. (2019: CiteScore - 0.7, SJR - 0.195, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.16, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <http://journals.rudn.ru/linguistics/article/view/20615> [PECNÍKOVÁ, Jana (50%) - SLATINSKÁ, Anna (50%)]
citácie 4 z toho Scopus, WoS 1
- Jazyková politika a jazyková situácia v EÚ s ohľadom na angličtinu ako jazyk lingua franca / Petra Jesenská ; rec. Klaudia Bednárová-Gibová, Eva Homolová, Katarína Chovancová. - 1. vyd. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2018. - 110 s. [5,80 AH]. - ISBN 978-80-557-1411-0 [JESENSKÁ, Petra (100%) - BEDNÁROVÁ-GIBOVÁ, Klaudia (rec.) - HOMOLOVÁ, Eva (rec.) - CHOVANCOVÁ, Katarína (rec.)] citácie 4
typ výstupu: monografia; výstup: domáci; oblasť výskumu: humanitné vedy; Kategória publikácie do 2021: AAB
- Skúsenosť inakosti: genéza vývoja literatúry slovenskej emigrácie (diaspóry) v Severnej Amerike = Experience of otherness: development of Slovak immigrant (diaspora) literature in North America / Jana Javorčíková, Lucia Otrísalová-Grauzlová. In: Skúsenosť inakosti = Experience of otherness : osobná a politická identita v kultúre, literatúre, preklade a humanitných vedách : recenzovaný vedecký zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie konanej dňa 13. 9. 2018 na Katedre anglistiky a amerikanistiky Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici / eds. Jana Javorčíková, Eva Höhn ; rec. Rodica Albu, Jana Javorčíková ... [et al.]. - Bratislava : Z-F LINGUA, 2018. - ISBN 978-80-8177-050-0. - CD-ROM, s. 102-120. [JAVORČÍKOVÁ, Jana (70%) - OTRÍSALOVÁ, Lucia (30%)]
typ výstupu: príspevok z podujatia; výstup: domáci; oblasť výskumu: historické vedy a etnológia; Kategória publikácie do 2021: AFD

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Horizont Európa / Horizon Europe (HORIZON-CL2-2021-HERITAGE-02-02)
Názov / Project name: ARCHE - Alliance for Research and innovation in Cultural Heritage in Europe
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Ivan Murin, PhD.
Zodpovedný spoluriešiteľ: Mgr. Anna Slatinská, PhD., univ. doc.
Doba riešenia / Project period: 2022 - projekt pokračuje aj v roku 2025

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Public Health and Multicultural Studies Department, Boise State University, USA
- Department of Art and Design, University of Delaware, Newark, USA

- Art and Art History Department, Dickinson College, Carlisle, USA
- Emory University, Emory College Language Center, Atlanta, Georgia, USA
- Legacies of War, New York, USA
- TG4, Ireland
- Donostia Kultura, Basque country, Spain
- Aga Khan Museum, Toronto, Ontario, Canada
- North American Cultural Diplomacy Initiative (NACDI), Canada
- Faculty of Information and Media Studies, Western University, London, Ontario, Canada

Rozvoj globálnych kompetencií vysokoškolských študentov

~

Developing Global Competencies of University Students

Študijný odbor:

Učiteľstvo a pedagogické vedy

Study programme:

Teacher Training and Education Science

Výskumná špecializácia:

Globálne kompetencie, internacionalizácia, virtuálne výmenné programy

Research specialization:

Global competencies, internationalization, virtual exchange programs

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

Mgr. Anna Slatinská, PhD., univ. doc.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: anna.slatinska@umb.sk

WOS Researcher ID: HZJ-2383-2023

SCOPUS Author ID: 57194898968

Členovia / *Other members:*

PaedDr. Alena Štulajterová, PhD.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: alena.stulajterova@umb.sk

WOS Researcher ID: L-2515-2018

SCOPUS Author ID: n/a

doc. PaedDr. Petra Jesenská, PhD.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: petra.jesenska@umb.sk

WOS Researcher ID: CWG-6361-2022

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Matej Laš, PhD.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: matej.las@umb.sk

WOS Researcher ID: GFB-1649-2022

SCOPUS Author ID: 57202391583

doc. PaedDr. Jana Javorčíková, PhD., univ. prof.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: jana.javorcikova@umb.sk

WOS Researcher ID: DYJ-1555-2022

SCOPUS Author ID: 57192954920

Anotácia výskumu:

S pokrokom technológie a nedávnou globálnou pandémiou sa prístup virtuálnej výmeny (ďalej len VE) stal čoraz populárnejšou inováciou v rámci výskumných iniciatív internacionalizácie programov TESOL. Vzhľadom na rastúcu popularitu a potenciál internacionalizácie učebných osnov TESOL táto výskumná iniciatíva načrtáva VE a ich súvisiace výhody, najmä v oblasti globálnych kompetencií. Členovia tímu skúmajú rôzne druhy programov VE v rámci EÚ a USA, mieru zapojenia VŠ študentstva a hlavne, ako tieto projekty podporujú rozvoj globálnych kompetencií VŠ študentov.

Research annotation:

With the advance of technology and the recent global pandemic, the virtual exchange (VE hereinafter) approach has become an increasingly popular innovation in TESOL programs' internationalization research initiatives. Given its rising popularity and potential for internationalizing TESOL curriculum, this chapter outlines VEs and their related benefits, especially in the area of global competencies. The members of the team explore different kinds of VE programs across EU and USA that effectively engaged university students demonstrating how these projects have nurtured the development of their global competencies.

Kľúčové slová:

vzdelávanie, globálne kompetencie, internacionalizácia

Key words:

education, global competencies, internationalization

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Digitálne vzdelávacie platformy, simulácie a virtuálne výmeny, platformy na spoluprácu a networking

Technologies used and/or research infrastructure:

Digital education platforms, simulations and virtual exchanges, collaboration and networking platforms

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Development of global skills through projects / Eva Homolová, Alena Štulajterová. In: Innovation in language learning : conference proceedings, 16. international conference, Florencia, 09.-10.11.2023 : hybrid edition. - 1. vyd. - Bologna : Filodiritto Editore, 2023. - ISBN 979-12-80225-69-6. - ISSN 2384-9509. - Pp. 266-270. Dostupné na: <https://conference.pixel-online.net/ICT4LL/files/ict4ll/ed0016/FP/6051-PJB6172-FP-ICT4LL16.pdf>
[HOMOLOVÁ, Eva (50%) - ŠTULAJTEROVÁ, Alena (50%)]
typ výstupu: príspevok z podujatia; výstup: zahraničný; oblasť výskumu: humanitné vedy; študijný odbor: filológia; kategória publikácie do 2021: AFC
- Implementing global skills in elt classroom during the COVID-19 pandemic / Alena Štulajterová. In: Teória a prax prípravy budúcich translatológov a učiteľov anglického jazyka 3. : zborník recenzovaných príspevkov z Medzinárodnej online konferencie konanej v dňoch 8. - 9. septembra 2021 / ed. Anna Slatinská ; rec.

Zuzana Straková, Eva Homolová ... [et al.]. - 1. vyd. - Banská Bystrica : A Grafik, 2021. - ISBN 978-80-972004-1-1. - S. 125-131.

[ŠTULAJTEROVÁ, Alena (100%)] *citácie: 2*

typ výstupu: príspevok z podujatia; výstup: domáci; oblasť výskumu: humanitné vedy; kategória publikácie do 2021: AFD

- Photovoice as a tool to foster the global skills of candidate teachers / Anna Slatinská. In: Innovation in language learning : conference proceedings, 16. international conference, Florencia, 09.-10.11.2023 : hybrid edition. - 1. vyd. - Bologna : Filodiritto Editore, 2023. - ISBN 979-12-80225-69-6. - ISSN 2384-9509. - Pp. 261-265. Dostupné na: <https://conference.pixel-online.net/ICT4LL/files/ict4ll/ed0016/FP/8018-PJB6167-FP-ICT4LL16.pdf> [SLATINSKÁ, Anna (100%)]
- The role of IMID (Idaho Museum of International Diaspora) in fostering global skills, emotional and cultural intelligence in trainee teachers at Department of English and American studies in Banská Bystrica / Palina Louangketh, Anna Slatinská. In: Innovation in language learning : conference proceedings, 15. international conference, Florencia, 10.-11.11.2022 : hybrid edition. - 1. vyd. - Bologna : Filodiritto Publisher, 2022. - ISBN 979-12-80225-42-9. - ISSN 2384-9509. - Pp. 286-292. Dostupné na: <https://conference.pixel-online.net/ICT4LL/files/ict4ll/ed0015/FP/8019-TPR5727-FP-ICT4LL15.pdf> [LOUANGKETH, Palina (20%) - SLATINSKÁ, Anna (80%)]
citácia: 1

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Horizont Európa / Horizon Europe (HORIZON-CL2-2021-HERITAGE-02-02)
Názov / Project name: ARCHE - Alliance for Research and innovation in Cultural Heritage in Europe
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Ivan Murin, PhD.
Zodpovedný spoluriešiteľ: Mgr. Anna Slatinská, PhD., univ. doc.
Doba riešenia / Project period: 2022 - projekt pokračuje aj v roku 2025

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Department of World Languages, Eastern Michigan University, Ypsilanti, Michigan, USA

Sociologický výskum prekladu a tlmočenia

~

Sociological research on translation and interpreting

Študijný odbor:

Filológia

Study programme:

Philology

Výskumná špecializácia:

Postavenie prekladateľov a tlmočníkov v spoločnosti

Research specialization:

The status of translators and interpreters in society

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. PhDr. Martin Djovčoš, PhD.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: martin.djovcos@umb.sk

WOS Researcher ID: AAO-7765-2020

SCOPUS Author ID: 56624528900

Členovia / *Other members:*

PhDr. Miroslava Melicherčíková, PhD., univ. doc.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: miroslava.melichercikova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAM-2930-2021

SCOPUS Author ID: 57224531894

Mgr. Marianna Bachledová, PhD.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: marianna.bachledova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAU-2470-2020

SCOPUS Author ID: 57355033800

Mgr. Matej Laš, PhD.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: matej.las@umb.sk

WOS Researcher ID: GFB-1649-2022

SCOPUS Author ID: 57202391583

Mgr. Patrícia Hatiarová

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: patricia.hatiarova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

Anotácia výskumu:

Výskum sa zameriava na spoločenské postavenie prekladateľov a tlmočníkov a ich obraz v spoločnosti. Cieľom výskumu je navrhnúť komplexnú metodiku vedeckého merania obrazu prekladateľov v spoločnosti a zistiť, ako možno zvýšiť informovanosť a posilniť kritické myslenie širokej verejnosti a zároveň zlepšiť spoločenský status prekladateľov a tlmočníkov. Tiež chceme zistiť, čo spoločnosť očakáva od prekladateľov a tlmočníkov v čase nástupu umelej inteligencie. Zároveň nás zaujíma, ako prekladatelia vnímajú vlastné spoločenské postavenie a do akej miery korešpondujú ich predstavy s očakávaniami spoločnosti.

Research annotation:

The research focuses on the social status of translators and interpreters and their image in society. The aim of the research is to propose a comprehensive methodology for the scientific measurement of the image of translators in society and to find out how to raise awareness and strengthen the critical thinking of the general public and at the same time improve the social status of translators and interpreters. We also want to find out what society expects from translators and interpreters in the era of the emergence of artificial intelligence. At the same time, we are interested in how translators perceive their own social status and to what extent their perceptions correspond to the expectations of society.

Klíčové slová:

spoločenské postavenie, prekladateľ, tlmočník

Key words:

social status, translator, interpreter

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

V spolupráci s Katedrou sociológie a sociálnej antropológie Filozofickej fakulty UMB kvalitatívne a kvantitatívne spracovanie dát prostredníctvom softvéru Atlas, ktorý predstavuje vhodný nástroj na spracovanie a systematizáciu rozsiahleho množstva údajov získaných z viacerých zdrojov.

Technologies used and/or research infrastructure:

In cooperation with the Department of Sociology and Social Anthropology of the Faculty of Arts UMB, qualitative and quantitative data processing through the Atlas software, which is a suitable tool for processing and systematization of a large amount of data obtained from multiple sources.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- The axis of professionalization : translators' and interpreters' market behaviour and its factors in Slovakia / Martin Djovčoš, Pavol Šveda. In: Babel : revue internationale de la traduction : international journal of translation. - Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2021. - ISSN 0521-9744. - Vol. 67, no. 5 (2021), pp. [1-20]. (2021: CCC - A, JIF - 0.207, JIF kvartil - Q4, JCI - 0.21, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.126, AIS kvartil - Q4, CiteScore - 0.5, SJR - 0.264, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.52, Nordic List: Level 1). [DJOVČOŠ, Martin (50%) - ŠVEDA, Pavol (50%)]

Citácie: 3, z toho WoS/Scopus 2

typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: Current Contents Connect, WOS Social Sciences Citation Index, WOS Arts & Humanities Citation Index, SCOPUS

- The dominance of English : a survey of market signals and student motivation in T&I university programmes in Slovakia / Pavol Šveda, Martin Djovčoš.
In: Forum : revue internationale d'interprétation et de traduction : international journal of interpretation and translation. - Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2021. - ISSN 1598-7647. - Vol. 19, no. 2 (2021), pp. 164-180.
(2021: JCI - 0.17, JCI kvartil - Q4, AIS - 0.081, AIS kvartil - Q3, CiteScore - 0.2, SJR - 0.106, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.44, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://www.jbe-platform.com/content/journals/10.1075/forum.20031.sve>
[ŠVEDA, Pavol (50%) - DJOVČOŠ, Martin (50%)]
Citácie: 2
Registrované v databáze: WOS Emerging Sources Citation Index, SCOPUS
- The economies of interlingual intercultural transfer : towards a complex picture of translators and interpreters in Slovakia / Martin Djovčoš, Ivana Hostová ... [et al.].
In: World Literature Studies : časopis pre výskum svetovej literatúry. - Bratislava : Ústav svetovej literatúry SAV, 2020. - ISSN 1337-9275. - Vol. 12, no. 1 (2020), pp. 45-66.
(2020: CCC - A, JCI - 0.46, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.082, AIS kvartil - Q4, CiteScore - 0.1, SJR - 0.116, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.07).
[DJOVČOŠ, Martin (25%) - HOSTOVÁ, Ivana (25%) - PEREZ, Emília (25%) - ŠVEDA, Pavol (25%)]
Citácie: 4, z toho Scopus 1
Registrované v databáze: Current Contents Connect, WOS Arts & Humanities Citation Index, SCOPUS
- Translators and social context: the case study of Slovakia / Martin Djovčoš.
In: Meta (Montréal) : Journal of Translators. - Montréal : Presses de l'Université de Montréal, 2014. - ISSN 0026-0452. - Vol. 59, no. 2 (2014), pp. 330-359.
(2014: CCC - A, CiteScore - 0.4, SJR - 0.148, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.73, Nordic List: Level 2).
[DJOVČOŠ, Martin (100%)]
Citácie: 10, z toho WoS/Scopus/CCC 2
Registrované v databáze: Current Contents Connect, WOS Arts & Humanities Citation Index, SCOPUS
- Motivation of professional interpreters: intrinsic enthusiasm or status-seeking? / Soňa Hodáková, Miroslava Melicherčíková. In: inTRAlinea : online translation journal. - Bologna : University of Bologna, 2024. - ISSN 1827-000X. - Vol. 26 (2024), pp. 1-15 [1,70 AH]. Dostupné na: <https://www.intralinea.org/archive/article/2655>
[HODÁKOVÁ, Soňa (50%) - MELICHERČÍKOVÁ, Miroslava (50%)]
Časopis je registrovaný v databáze SCOPUS

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0214/24 - Obraz prekladateľov a tlmočníkov v spoločnosti
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Martin Djovčoš, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Katedra anglistiky a amerikanistiky, Filozofická fakulta, Univerzita Palackého, Olomouc, Česká republika
- University of Helsinki, Helsinki, Finland
- Stockholm University, Stockholm, Sweden

Jazyková krajina na Slovensku, v Maďarsku a Nemecku

~

Linguistic Landscape in Slovakia, Hungary and Germany

Študijný odbor:

Filológia

Study programme:

Philology

Výskumná špecializácia:

Jazykoveda, sociolingvistika, kultúrna lingvistika, multimodálna lingvistika

Research specialization:

Linguistics, sociolinguistics, cultural linguistics, multimodal linguistics

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. PhDr. Alena Ďuricová, PhD.

Katedra germanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: alena.duricova@umb.sk

WOS Researcher ID: ETD-2120-2022

SCOPUS Author ID: 57223893328

Členovia / *Other members:*

doc. PaedDr. Zdenko Dobrík, PhD.

Katedra germanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: zdenko.dobrik@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57194697234

Mgr. Jana Lauková, PhD.

Katedra germanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: jana.laukova@umb.sk

WOS Researcher ID: FGU-5682-2022

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Jana Štefaňáková, PhD., univ. doc.

Katedra germanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: jana.stefanakova@umb.sk

WOS Researcher ID: GBL-6185-2022

SCOPUS Author ID: 57480271200

PhDr. Eva Molnárová, PhD.

Katedra germanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: eva.molnarova@umb.sk

WOS Researcher ID: AFV-0855-2022

SCOPUS Author ID: 57902990100

doc. PaedDr. Petra Jesenská, PhD.

Katedra germanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: petra.jesenska@umb.sk

WOS Researcher ID: CWG-6361-2022

SCOPUS Author ID: n/a

prof. Mgr. Jaromír Krško, PhD.

Katedra slovenského jazyka a komunikácie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: jaromir.krsko@umb.sk

WOS Researcher ID: GBU-6810-2022

SCOPUS Author ID: 55636861800

Anotácia výskumu:

Projekt bol zameraný na kvantitatívne a kvalitatívne zdokumentovanie a systematickú analýzu multimodálnej semiosféry jazykovej krajiny vybraných urbánnych lokalít na Slovensku (Bratislava, Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Komárno) a na ich porovnanie s dvoma zodpovedajúcimi lokalitami v Nemecku (Mníchov, Erlangen) a v Maďarsku (Komárom, Békéscsaba). Projekt sa týkal verejnej urbánnej komunikácie, vnímajúc verejné označenia vytvorené nápismi, resp. jazykovými prostriedkami (dopravné značenie, reklamné bilbordy, názvy ulíc, názvy miest, komerčné označenia názvov obchodov a štátnych budov atď.) ako informačné jednotky, ktoré môžu byť ako celok považované za verejné 'texty', s ktorými sa okoloidúci stretávajú. Projekt má za cieľ komplexné zdokumentovanie jazykovej krajiny vyššie uvedených častí miest, ponímajúc 'označenia' ako supertexty [angl. *supertexts*] (podľa Fixovej 1996), ktoré v sebe nesú široké spektrum multimodálnych typov prepájajúcich lingvistické a extra-lingvistické semiotické jednotky. Kontrastívny aspekt, ktorý zahŕňal súbežnú dokumentáciu dvoch vybraných jazykových krajín v Nemecku (Mníchov, Erlangen) a v Maďarsku (Komárom, Békéscsaba) má za cieľ odhalenie osobitostí danej lokality ako aj spoločných črt, ktoré môžu mať svoj pôvod v globalizácii, ako aj v spoločných územných a historických vzoroch. Východisko projektu tvorí hypotéza, že konkrétna intraurbánna jazyková krajina reprezentuje semiotický svet (semiosféru), pre ktorý je charakteristický vysoký stupeň multimodality, zastrešujúci jednak tradičný a jednak kreatívny aspekt verejnej komunikácie.

Research annotation:

The project concerns the quantitative and qualitative documentation and systematic analysis of the multimodal semiosphere of the linguistic landscapes of selected urban spaces in Slovakia (Bratislava, Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Komárno) contrasting them with two such spaces in Germany (Munich, Erlangen) and Hungary (Komárom, Békéscsaba). It hence concerns public urban communication taking the world of language-marked public signs (road signs, advertising billboards, street names, place names, commercial shop signs, and public signs on government buildings and so on) as information units the whole of which can be understood as public 'texts' by-passers are exposed to. The project aims at comprehensively documenting the linguistic landscapes of the above-mentioned inner-city regions taking 'signs' as supertexts (in the sense of Fix 1996) that include a wider range of multimodal patterns linking linguistic and non-linguistic semiotic units. The contrastive perspective that includes the parallel documentation of two selected linguistic landscapes in Germany (München, Erlangen) and Hungary (Komárom, Békéscsaba) aims at unveiling local particularities as well as commonalities that may be grounded in patterns of globalization as well as common areal and historical patterns. The project starts from the hypothesis that inner-urban linguistic landscapes represent a semiotic world (semiosphere) that is characterized by a high degree of multimodality, covering both traditional and creative aspects of public communication.

Kľúčové slová:

jazyková krajina, multimodalita, sign, kvantitatívna analýza, kvalitatívna analýza

Key words:

linguistic landscape, multimodality, sign, quantitative analysis, qualitative analysis

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Geolokačné a mapovacie nástroje (Google Maps a OpenStreetMap na mapovanie a dokumentovanie lokácií), digitálne fotografie, softvérové nástroje na kvantitatívnu a kvalitatívnu analýzu – napr. Excel, databázové systémy, knižnice, archívy a historické zdroje, zariadenia na mobilný zber dát – notebooky, tablety, smartfóny a GPS zariadenia)

Technologies used and/or research infrastructure:

Geolocation and mapping tools (Google Maps and OpenStreetMap for mapping and documenting locations), digital photography, software tools for quantitative and qualitative analysis – e.g., Excel, database systems, libraries, archives, and historical resources, devices for mobile data collection – laptops, tablets, smartphones, and GPS devices

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- ĎURICOVÁ, Alena (ed.): Od textu k prekladu XIV, 2.časť, Linguistic Landscape. Praha: JTP, 2020, 88 s. ISBN 978-80-7374-128-0 (komplet), ISBN 978-80-7374-129-3 (2.časť) (kat. V1, FAI), ĎURICOVÁ Alena/Lauková Jana (ed.): Od textu k prekladu XV, 2. časť Jazyková krajina, Praha : Jednota tlumočníků a překladatelů, 2021. - 83 s. [4,15 AH]. - ISBN 978-80-7374-132-7 (kat. V1, FAI)
- Od textu k prekladu 16 / ed. Alena Ďuricová, Eva Molnárová ; rec. Mária Vajičková, Marketa Štefková. 2. časť. - 1. vyd. - Praha : Jednota tlumočníků a překladatelů, 2022. - 69 s. [4,29 AH]. - ISBN 978-80-7374-134-1
[ĎURICOVÁ, Alena (50%) (editor) - MOLNÁROVÁ, Eva (50%) (editor) - VAJIČKOVÁ, Mária (rec.) - ŠTEFKOVÁ, Marketa (rec.)]
typ výstupu: zborník; výstup: zahraničný; oblasť výskumu: humanitné vedy; študijný odbor: filológia; Kategória publikácie do 2021: FAI
- The linguistic landscape of Banská Bystrica / Jana Lauková. In: Ad Alta : journal of interdisciplinary research. - Hradec Králové : Magnanimitas, 2022. - ISSN 1804-7890. - Roč. 12, č. 2 (2022), s. 135-140.
(2022: JIF - 0.7, JCI - 0.27, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.028, AIS kvartil - Q4, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/1202/PDF/1202.pdf> [LAUKOVÁ, Jana (100%)]
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: WOS Emerging Sources Citation Index; oblasť výskumu: humanitné vedy; študijný odbor: filológia; Kategória publikácie do 2021: ADM
- Multimodal aspects of the Banská Bystrica linguistic landscape / Molnárová Eva. In: Ad Alta : journal of interdisciplinary research. - Hradec Králové : Magnanimitas, 2021. - ISSN 1804-7890. - Vol. 11, no. 1 (2021), pp. 209-213.
(2021: JCI - 0.14, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.028, AIS kvartil - Q4). Dostupné na: <http://www.magnanimitas.cz/11-01> [MOLNÁROVÁ, Eva (100%)]
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: WOS Emerging

Sources Citation Index; oblasť výskumu: humanitné vedy; Kategória publikácie do 2021: ADM

- Jazyková krajina z pohľadu kognitívno-kultúrnej a pragmatickej perspektívy / Zdenko Dobrík. In: Od textu k prekladu 16 / ed. Alena Ďuricová, Eva Molnárová ; rec. Mária Vajičková, Marketa Štefková. 2. časť. - 1. vyd. - Praha : Jednota tlumočníků a překladatelů, 2022. - ISBN 978-80-7374-134-1. - S. 6-14. [DOBRIK, Zdenko (100%)]
typ výstupu: príspevok; výstup: zahraničný; oblasť výskumu: humanitné vedy; študijný odbor: filológia; Kategória publikácie do 2021: AEC

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: APVV-18-0115 - Jazyk v meste – dokumentovanie multimodálnej semiosféry jazykovej krajiny na Slovensku a z komparatívnej perspektívy / Language in the City – Documenting the Multimodal Semiosphere of the Linguistic Landscape in Slovakia from a Comparative Perspective
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Alena Ďuricová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2019 - 2023

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Mníchovská univerzita, Mníchov, Nemecko / Ludwig-Maximilians-Universität München, Germany

Xenizmy v nemeckých a slovenských komunikátoch

~

Xenisms in German and Slovak discourses

Študijný odbor:

Filológia

Study programme:

Philology

Výskumná špecializácia:

Sociolingvistika, kultúrna lingvistika, xenolingvistika, multimodálna lingvistika, pragmalingvistika

Research specialization:

Sociolinguistics, cultural linguistics, pragmalinguistics, multimodal linguistics

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. PaedDr. Zdenko Dobrík, PhD.

Katedra germanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: zdenko.dobrik@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57194697234

Členovia / *Other members:*

Mgr. Jana Lauková, PhD.

Katedra germanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: jana.laukova@umb.sk

WOS Researcher ID: FGU-5682-2022

SCOPUS Author ID: n/a

PhDr. Eva Molnárová, PhD.

Katedra germanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: eva.molnarova@umb.sk

WOS Researcher ID: AFV-0855-2022

SCOPUS Author ID: 57902990100

Anotácia výskumu:

Výskumný projekt sa orientuje na výskum používania jazyka v sociálnej interakcii. Má interdisciplinárny ráz, patrí do priestoru xenolingvistiky, ktorá je jednak súčasťou xenovedy a jednak sociolingvistiky a kultúrnej lingvistiky. V xenolingvistike sa integrujú poznatky zo sémantiky, pragmatiky, diskurznej analýzy, teórie komunikácie a interakčnej sociolingvistiky. Jazykové interakcie spôsobujúce komunikačné nedorozumenia vznikajú preto, že jedna strana jazykovej komunikácie (predstavitelia určitej kultúry/subkultúry) konštruujú a interpretujú určité

entity ako neintegrovateľné do ich vlastného sveta a neakceptovateľné v ich vlastnom svete, zatiaľ čo druhá strana jazykovej komunikácie interpretuje „tie isté“ entity ako úplne alebo čiastočne integrovateľné a akceptovateľné. Jazykové znaky, ktoré zastupujú entity neintegrovateľné do sveta určitej kultúry/subkultúry, predstavujú z perspektívy príslušníkov danej kultúry, resp. subkultúry xenoznaky. Strategickým konceptom v tomto projekte je xenizmus.

Research annotation:

The research project focuses on the use of language in social interaction. The project has an interdisciplinary character, as a part of xenolinguistics, which is the intersection of xenoscience and sociolinguistics and cultural linguistics. Xenolinguistics integrates knowledge from semantics, pragmatics, discourse analysis, communication theory, and interaction sociolinguistics. Language interactions causing misunderstandings in communication originate because one side of language communication (representatives of a particular culture, subcultures, or individual language users) constructs and interprets certain entities as non-integrable into as well as unacceptable in their own world. The other side of language communication interprets “those same” entities either as fully or partially integrable and acceptable. According to the members of specific culture, language signs that represent entities non-integrable into the world of particular culture or subculture are the signs that constitute xenisms (xenosigns).

Kľúčové slová:

komunikáty, sociálne interakcie, xenizmy v komunikátoch, interpretácia xenizmov, kultúrna pamäť

Key words:

discourse, social interactions, xenisms in discourse, interpretation of xenisms, cultural memory

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Softvérové nástroje na kvantitatívnu a kvalitatívnu analýzu – napr. Mannheimský korpus DeReKo, databázové systémy, online a offline databázy, knižnice, zariadenia na zber dát – notebooky, tablety

Technologies used and/or research infrastructure:

software tools for quantitative and qualitative analysis – e.g., Mannheim corpus DeReKo, database systems, libraries, online and offline database systems, devices for mobile data collection – laptops

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- DOBRÍK, Zdenko. 2022. Cudzosť a inakosť v jazykovej komunikácii / Zdenko Dobrík ; rec. Slavomíra Tomášiková, Sándor János Tóth. - 2. rozš. a uprav. vyd. - Banská Bystrica : Signis.sk, 2022. - 172 s. [10,00 AH]. - ISBN 978-80-999636-37-0
- DOBRÍK, Zdenko. 2020. Konštruovanie významov v koronavírusovom diskurze = Constructing meanings in coronavirus discourse / Zdenko Dobřík. In: Slovenská reč. - Bratislava : Slovenská akadémia vied, 2020. - ISSN 0037-6981. - Roč. 85, č. 3 (2020), s. 307-323. (2020: CiteScore - 0.3, SJR - 0.197, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.764). Dostupné na: <https://www.juls.savba.sk/ediela/sr/2020/3/sr20-3.pdf>
- MOLNÁROVÁ, Eva – LAUKOVÁ Jana. 2021. Jazyková interpretácia nemeckého migračného diskurzu (v komparačnom pohľade rokov 2019 a 2015/16) = Language

interpretation of German migration discourse (in comparison view of the years 2019 and 2015/16) / Eva Molnárová, Jana Lauková. In: Jazykovedný časopis : vedecký časopis pre otázky teórie jazyka. - Bratislava : Slovenská akadémia vied, 2021. - ISSN 0021-5597. - Roč. 72, č. 4 (2021), s. 873-881. (2021: CiteScore - 0.3, SJR - 0.191, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.92). Dostupné na: <https://www.juls.savba.sk/ediela/jc/2021/4/jc21-04.pdf>

- Migrationsdiskurs in Deutschland und in der Slowakei - eine korpusbasierte komparative Analyse / Jana Lauková, Eva Molnárová.
In: Wege der Germanistik in transkultureller Perspektive : Akten des XIV. Kongresses der Internationalen Vereinigung für Germanistik (IVG) (Bd. 6). - 1. vyd. - Bern : Peter Lang, 2022. - ISBN 978-3-0343-3660-4. - Pp. 441-455. Dostupné na: <https://www.peterlang.com/document/1335352>
[LAUKOVÁ, Jana (50%) - MOLNÁROVÁ, Eva (50%)]
typ výstupu: príspevok z podujatia; výstup: zahraničný; oblasť výskumu: humanitné vedy; študijný odbor: filológia; Kategória publikácie do 2021: AFC

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0472/20 - Xenizmy v nemeckých a slovenských komunikátoch / Xenisms in German and Slovak discourses
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Zdenko Dobrík, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2020 - 2022

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Institute of German Studies, University of Wrocław, Wrocław, Poland

Accessible! Lingvistika ľahko zrozumiteľných jazykov

~

Accessible! Linguistics of easy-to-understand languages

Študijný odbor:

Filológia

Study programme:

Philology

Výskumná špecializácia:

Lingvistika, translatológia, zrozumiteľný jazyk, zrozumiteľnosť, porozumenie

Research specialization:

Linguistics, Translation Studies, Plain languages, Comprehensibility, Understanding

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PhDr. Zuzana Bohušová, PhD.

Katedra germanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: zuzana.bohusova@umb.sk

WOS Researcher ID: EMX-5992-2022

SCOPUS Author ID: 57197847893

Členovia / *Other members:*

Mgr. Michael Eliot Dove

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: michael.dove@umb.sk

WOS Researcher ID: AAM-3111-2021

SCOPUS Author ID: 57224537384

Mgr. Desana Kiselová

Katedra germanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: desana.kiselova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

Anotácia výskumu:

Projekt VEGA 1/0549/22 *Accessible! Lingvistika ľahko zrozumiteľných jazykov* je reakciou na presun dôležitej sociálnej a odbornej komunikácie do virtuálneho priestoru. Cieľom projektu je stanoviť a overiť zásady a pravidlá tvorby textov v zrozumiteľných jazykoch. Z pragmatického hľadiska projekt zahŕňa adaptovanie jazykov pre široké spektrum príjemcov, ako aj skúsenosti s používaním iných zjednodušených verzií jazykov, napr. nemčiny a angličtiny. Argumenty v projekte sa týkajú všetkých troch jazykov, pričom zameranie na slovenskú lingvistiku je obohatením témy. Z kognitívneho hľadiska je projekt založený na stratégii neutralizácie

príznakov (Bohušová 2017) na jednej strane a na lingvistike slovenčiny ako cudzieho jazyka na strane druhej. Projekt zdôrazňuje asymetrie tzv. ľahko zrozumiteľných jazykov. Pre účely projektu boli vytvorené termíny nem. "Leichtverständlichkeit", slov. "ľahkozrozumiteľnosť", ktoré kompaktné vyjadrujú synergický jav snahy o zrozumiteľnosť. Perspektívy bezbariérového jazyka je potrebné vnímať v rovnováhe. Rovnako dôležité je uvedomovať si potenciál, ako aj hranice používania zjednodušených jazykov. Otvárajú brány komunikácie, ale zároveň nesú riziká prílišnej simplifikácie a elementarizácie.

Na jednom póle spektra argumentov je používanie zrozumiteľného jazyka prispôbeného špecifickým cieľovým skupinám. Na druhom póle je zrozumiteľnosť pre všetkých ako praktické vyústenie teoretických úvah.

Research annotation:

The Project VEGA 1/0549/22 *Accessible! Linguistics of easy-to-understand languages* is a response to today's increasing need for vital social and scholarly communication to be moved into virtual spaces. The project's aim is to establish principles and rules for the creation of texts in understandable languages. From a pragmatic standpoint, the project incorporates the accommodation of communication in plain languages to a wide range of recipients, as well as experience with the use of other simplified versions of languages such as German and English. From a cognitive standpoint, the project is based in the strategy of feature neutralization on the one hand, and the linguistics of Slovak as a foreign language on the other. The arguments in the project are related to all three languages, the focus on Slovak linguistics is an enrichment of the topic. The project emphasizes asymmetries of the so-called easy-to-understand languages. For the purposes of the project, the terms German 'Leichtverständlichkeit' and Slovak 'ľahkozrozumiteľnosť' were created, which compactly express the synergistic phenomenon of the effort for comprehensibility.

The perspectives of the accessible language must be perceived in balance: It is crucial to be equally aware of the potential as well as the limits of using simplified languages – while they herald the opening of the gates of communication, they also carry risks of excessive simplification and reductionism. At one end of the spectrum of arguments is the use of easy-to-understand language tailored to specific audiences. At the other end is comprehensibility for everyone. Accessibility for all is a practical outcome of the theoretical considerations.

Kľúčové slová:

zrozumiteľnosť, porozumenie, bezbariérovosť, komunikácia, translácia

Key words:

comprehensibility, understanding, accessibility, communication, translation

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Pracovná projektová databáza webových sídiel, portálov a médií, korpusy medicínskych textov

Technologies used and/or research infrastructure:

Working project database of websites, portals and media, corpora of medical texts

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Bohušová, Zuzana – Dove, Michael E. (eds.) 2024. To Understand Is to Be Free: Interdisciplinary Aspects of Comprehensibility and Understanding. Translation Studies and Its Contexts, vol. 9. Vienna: Praesens. (international edited book)

- Bohušová, Zuzana. 2023. Konzept der leicht verständlichen Sprachen. In: Erfahrung und Erfolg : Festschrift zu Ehren der Jubilare Ladislav Šimon und Ladislav Sisák. Prešov: Prešovská univerzita v Prešov. 72-81.
- Bohušová, Zuzana. 2024. Asymetrie tzv. ľahko zrozumiteľných jazykov. In: Patráš, Vladimír (ed.) Symetria a asymetria v jazykovej komunikácii. Banská Bystrica: Belianum. 23-36. Available at: https://repo.umb.sk/bitstream/handle/123456789/498/Zbornik_SYMETRIA_A_ASYMETRIA_V_JAZYKOVEJ_KOMUNIKACII_ONLINE.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Mány, Dániel; Nuber, Jörn; Kiselová, Desana; Fogarasi, Katalin. Cross-cultural textual adaptations for Alzheimer's communication: a comparative linguistic analysis In: Fogarasi, Katalin; Mány, Dániel (szerk.) Semmelweis Medical Linguistics Conference 2024: Book of Abstracts : Implementation of Patient-centered Research Trends. Budapest, Magyarország : Semmelweis Egyetem Szaknyelvi Intézet (2024) pp. 29-29.
- Bohušová, Zuzana. 2017. Sprachlich und kommunikativ bedingte Neutralisierungen beim Dolmetschen. Translationswissenschaft und ihre Zusammenhänge - Translation Studies and its Contexts, vol. 7. Wien : Praesens.

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency Názov / Project name: VEGA č. 1/0549/22 - Accessible! Lingvistika ľahko zrozumiteľných jazykov / Accessible! Linguistics of easy-to-understand languages Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Zuzana Bohušová, PhD. Doba riešenia / Project period: 2022 - 2024
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency Názov / Project name: VEGA č. 1/0551/16 - Hybridita v jazykoch, textoch a translácii, zástupkyňa vedúcej projektového tímu / Hybridity in languages, texts, and translation Zátupca zodpovedného riešiteľa / Deputy head of the project team: prof. PhDr. Zuzana Bohušová, PhD. Doba riešenia / Project period: 2016 - 2018
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency Názov / Project name: VEGA č. 1/0322/13 - Reciprocita a tenzia translácie a interkultúrnej komunikácie / Reciprocity and the Tension between Translation and Intercultural Communication Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Zuzana Bohušová, PhD. Doba riešenia / Project period: 2013 - 2015

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Centrum translatológie, Univerzita Viedeň, Rakúsko / Centre for Translation Studies, University Vienna, Austria
- University of Wrocław, Wrocław, Poland
- Inštitút jazykov pre špecifické potreby, Semmelweisova univerzita, Budapešť, Maďarsko / Department of Languages for Specific Purposes, Semmelweis University Budapest, Hungary

**Slovenské reálie v kultúrnom a lingvodidaktickom kontexte:
Rozvoj komunikačnej kompetencie pri osvojovaní si
slovenčiny ako cudzieho jazyka (u zahraničných študentov
slovenčiny), ako aj pri osvojovaní si slovenčiny ako
druhého/hereditárneho jazyka (u príslušníkov krajaných
jazykových spoločenstiev)**

~

***Slovak Life and Institutions in Cultural and Linguodidactic
Context: The development of communicative competence in
the acquisition of Slovak as a foreign language (for foreign
students of Slovak), as well as in the acquisition of Slovak
as a second/hereditary language (for members of regional
language communities)***

Študijný odbor:

Filológia

Study programme:

Philology

Výskumná špecializácia:

Slovenčina ako cudzí jazyk

Research specialization:

Slovak as foreign language

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

Mgr. Anna Gálisová, PhD.

Katedra slovenského jazyka a komunikácie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: anna.galisova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57427963400

Členovia / *Other members:*

Mgr. Veronika Gondeková, PhD.

Katedra slovenského jazyka a komunikácie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: veronika.gondekova2@umb.sk

WOS Researcher ID: GFC-0478-2022

SCOPUS Author ID: 57212065247

Mgr. Viera Luptáková, PhD.

Katedra slovenského jazyka a komunikácie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: viera.luptakova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

Anotácia výskumu:

Projekt je zameraný na podporu rozvoja komunikačnej kompetencie pri osvojovaní si slovenčiny ako cudzieho jazyka (u zahraničných študentov slovenčiny), ako aj pri osvojovaní si slovenčiny ako druhého/hereditárneho jazyka (u príslušníkov krajských jazykových spoločenstiev).

Cieľom projektu je vytvoriť moderné didaktické nástroje a zabezpečiť adekvátnym študijným materiálom kurz slovenská kultúra a slovenské realie, ktorý je od akademického roku 2022/2023 novým predmetom v rámci študijného programu (ŠP) slovenčina v lingvokultúrnej kompetencii zahraničných študentov (študijný odbor filológia), realizovaného na Filozofickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Tento lingvodidakticky zameraný študijný materiál má zároveň potenciál využiteľnosti v rámci iných podobne zameraných ŠP. Takým ŠP sú napr. slovakistické štúdiá realizované na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, pričom v rámci tohto ŠP sa realizujú kurzy kultúrne realie Slovenska 1 a kultúrne realie Slovenska 2. Kurzy zamerané na kultúrne realie Slovenska sú súčasťou aj mnohých slovakisticky či slavisticky zameraných ŠP na zahraničných univerzitách, kde sa nachádzajú lektoráty slovenského jazyka a kultúry. Plánovaný študijný materiál je tiež využiteľný v procese osvojovania si slovenčiny ako cudzieho jazyka, čím dokáže zlepšiť podmienky vo vyučovaní slovenčiny ako cudzieho jazyka nielen na slovenských univerzitných pracoviskách, kde sa realizuje tento typ vyučovania (Banská Bystrica, Bratislava, Prešov, Košice, Nitra a i.), ale aj na zahraničných lektorátoch slovenského jazyka a kultúry, vo vzdelávacích inštitúciách krajských komunit, ale aj v rámci slovenských základných aj stredných škôl, ktoré sú v súčasnosti vystavené výzve jazykového vzdelávania detí tzv. odidencov z Ukrajiny, ako aj v rámci iných inštitúcií či združení, ktoré tento typ jazykového vzdelávania realizujú (jazykové školy, štátne vedecké knižnice, rôzne občianske združenia a pod.). Projekt sa rovnako zameriava na skvalitňovanie odbornej prípravy pracovníkov a pracovníčok pôsobiach v oblasti vzdelávania, ako aj odborovej didaktiky slovenčiny ako cudzieho jazyka.

Research annotation:

The project is aimed at supporting the development of communicative competence in the acquisition of Slovak as a foreign language (for foreign students of Slovak), as well as in the acquisition of Slovak as a second/hereditary language (for members of regional language communities).

The aim of the project is to create modern didactic tools and to provide adequate study material for the course Slovak culture and Slovak realities, which is a new subject in the study programme (SP) Slovak in the linguocultural competence of foreign students (study field of philology), implemented at the Faculty of Arts of Matej Bel University in Banská Bystrica from the academic year 2022/2023 onwards. This linguodidactically oriented study material also has the potential for use in other similarly oriented SP. For example, Slovak Studies at the Faculty of Arts of Comenius University in Bratislava, where the courses Cultural Realities of Slovakia 1 and Cultural Realities of Slovakia 2 are implemented. Courses focused on the cultural realities of Slovakia are also part of many Slovak or Slavic-oriented programmes at foreign universities, where lecturers of Slovak language and culture are located. The planned study material is also useful in the process of acquiring Slovak as a foreign language, which can improve the

conditions in teaching Slovak as a foreign language not only at Slovak university departments where this type of teaching is implemented (Banská Bystrica, Bratislava, Prešov, Košice, Nitra, etc.), but also in foreign lecturers of Slovak language and culture, in educational institutions of the compatriot communities, as well as in Slovak primary and secondary schools, which are currently exposed to the challenge of language education of children, so called "deportees" from Ukraine, as well as within other institutions or associations that implement this type of language education (language schools, state scientific libraries, various civic associations, etc.). The project also focuses on improving the quality of professional training of workers and staff working in the field of education, as well as in the field of didactics of Slovak as a foreign language.

Kľúčové slová:

cudzí jazyk, lingvodidaktika, reálie, slovakistika, slovenský jazyk

Key words:

Slovak language, foreign language, Slovak studies, linguodidactics, realia, textbook, methodical manual

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Informačné technológie, video a audio technológie

Technologies used and/or research infrastructure:

Information technology, video and audio technology

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / *The most important works and results/outputs:*

- Projekt zatiaľ bez výstupov / publikácií, jedná sa o novú výskumnú tému

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and Educational Grant Agency
Názov / Project name: KEGA č. 015UMB-4/2024 - Slovenské reálie v kultúrnom a lingvodidaktickom kontexte / Slovak Life and Institutions in Cultural and Linguodidactic context
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Mgr. Anna Gálisová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Instytut Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, Poland
- Oddelek za slavistiko, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenia
- Slavisches Institut, Philosophische Fakultät, Universität zu Köln, Köln, Germany (Alma Mater Studiorum - Università di Bologna, Forlì, Emilia-Romagna, Italy)

Synchronne modely a modelovanie toponým a kozmoným

~

Synchronous models and modeling of toponyms and cosmonyms

Študijný odbor:

Filológia

Study programme:

Philology

Výskumná špecializácia:

Onomastika

Research specialization:

Onomastics

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

Dr. h. c. prof. PaedDr. Pavol Odaloš, CSc.

Katedra slovenského jazyka a komunikácie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: pavol.odalos@umb.sk

WOS Researcher ID: DJK-5966-2022

SCOPUS Author ID: 25926515300

Členovia / *Other members:*

Mgr. Gabriel Rožaj, PhD.

Katedra slovenského jazyka a komunikácie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: gabriel.rozaj@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57202967914

Mgr. Veronika Gondeková, PhD.

Katedra slovenského jazyka a komunikácie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: veronika.gondekova2@umb.sk

WOS Researcher ID: GFC-0478-2022

SCOPUS Author ID: 57212065247

Mgr. Barbora Vinczeová, PhD.

Katedra anglistiky a amerikanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: barbora.vinczeova@umb.sk

WOS Researcher ID: EDU-3190-2022

SCOPUS Author ID: 57194394991

Mgr. Monika Závrivcová, PhD.

Katedra romanistiky / Filozofická fakulta UMB

e-mail: monika.zavrivcova@umb.sk

WOS Researcher ID: GOC-1662-2022

SCOPUS Author ID: 55756422700

Anotácia výskumu:

Vedeckým cieľom projektu je v nadväznosti na výskumy v antroponomastike, geonomastike a chrématonomastike vypracovať synchrónne modely toponým a kozmoným na súčasnom materiáli z predstavených onymických oblastí. Toponymický a kozmonymický materiál vyextrajujeme z atlasov, geografických publikácií, publikácií mapujúcich kozmický priestor, z publikácií obsahujúcich súčasné názvy ulíc a námestí, pomenovania väčších administratívnych celkov, z internetových zdrojov a z už publikovaných onomastických prác. Zozbieraný toponymický a kozmonymický materiál budeme modelovať v rámci modelov A1 s dôrazom na zovšeobecnenia, ktoré sa prejavuje v postupe od modelu k typom modelov a kategóriám modelov vrátane vyprofilovanie paradigmaticky modelov skúmanej onymie, funkcií a tendencií dynamiky modelov toponým a kozmoným. Projekt bude mať preto interdisciplinárny lingvistický, geografický a kozmologický charakter s cieľom priniesť nové teoretické a materiálové výsledky.

Research annotation:

The scientific goal of the project is to develop synchronous models of toponyms and cosmonyms based on contemporary material from the introduced onymic areas, following on from research in anthroponomastics, geonomastics and chrematonomastics. We extract toponymic and cosmonymic material from atlases, geographical publications, publications mapping space, from publications containing current names of streets and squares, names of larger administrative units, from Internet sources and from already published onomastic works. We will model the collected toponymic and cosmonymic material within models A1 with an emphasis on generalizations, which is manifested in the progression from model to model types and categories of models, including the profiling of the paradigmatics of the models of the investigated onymy, functions and dynamics tendencies of toponym and cosmonym models. The project will therefore have an interdisciplinary linguistic, geographical and cosmological character with the aim of bringing new theoretical and material results.

Kľúčové slová:

lingvistika, onomastika, model, modelovanie, toponymum, kozmonymum

Key words:

linguistics, onomastics, model, modelling, toponym, cosmonym

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Modelovanie

Technologies used and/or research infrastructure:

Modeling

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Synchronne modely a modelovanie urbanóným miest Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Piešťany v povodí rieky Váh = Synchronous models and modelling of the Váh river basin urbanonymy (Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Piešťany) / Pavol Odaloš. In: NOVÁ FILOLOGICKÁ REVUE : časopis o súčasnej lingvistike, literárnej vede, translatológii a kulturológii. - Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, 2024. - ISSN 1338-0583. - Roč. 16, č. 1 (2024), s. 1-12. Dostupné na: <https://www.ff.umb.sk/veda-a-vyskum/vedecke-casopisy/nova-filologicka-revue/aktualne-cislo-current->

issue/1-2024/pavol-odaloš-synchronne-modely-a-modelovanie-urbanonym-miest-trencin-nove-mesto-nad-vahom-piestany-v-povodi-rieky-vah/
[ODALOŠ, Pavol (100%)]

typ výstupu: článok; výstup: domáci; oblasť výskumu: humanitné vedy; študijný odbor: filológia; Kategória publikácie do 2021: ADF

- Česko-slovenská škola onomastického modelovania. Modelovanie chrématoným = Czechoslovak school of onomastic modelling. Modelling of chrematonyms / Pavol Odaloš. In: Slavica Slovaca. - Bratislava : Slovenská akadémia vied, 2023. - ISSN 0037-6787. - Roč. 58, č. 1 (2023), s. 38-55.
(2023: CiteScore - 0.1, SJR - 0.112, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.10, Nordic List: Level 0). Dostupné na: https://www.sav.sk/?lang=sk&doc=journal-list&part=article_response_page&journal_article_no=30832
[ODALOŠ, Pavol (100%)] Citácie: 3
typ výstupu: článok; výstup: domáci; Registrované v databáze: SCOPUS; oblasť výskumu: humanitné vedy; študijný odbor: filológia; Kategória publikácie do 2021: ADN
- Teória modelovania na príklade urbanoným dvoch gemerských miest = Modeling theory on the example of urbanonyms of two Gemer towns / Gabriel Rožai. In: NOVÁ FILOLOGICKÁ REVUE : časopis o súčasnej lingvistike, literárnej vede, translatológii a kulturológii. - Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, 2024. - ISSN 1338-0583. - Roč. 16, č. 1 (2024), s. 23-34. Dostupné na: <https://www.ff.umb.sk/veda-a-vyskum/vedecke-casopisy/nova-filologicka-revue/aktualne-cislo-current-issue/1-2024/gabriel-rozai-teoria-modelovania-na-priklade-urbanonym-dvoch-gemerskych-miest/>
[ROŽAI, Gabriel (100%)]
typ výstupu: článok; výstup: domáci; oblasť výskumu: humanitné vedy; študijný odbor: filológia; Kategória publikácie do 2021: ADF
- Urbanonymá mesta Zvolen. Ich modely a modelovanie = Urbanonyms of the city of Zvolen. Their models and modelling / Veronika Gondeková. In: NOVÁ FILOLOGICKÁ REVUE : časopis o súčasnej lingvistike, literárnej vede, translatológii a kulturológii. - Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, 2024. - ISSN 1338-0583. - Roč. 16, č. 1 (2024), s. 13-22. Dostupné na: <https://www.ff.umb.sk/veda-a-vyskum/vedecke-casopisy/nova-filologicka-revue/aktualne-cislo-current-issue/1-2024/veronika-gondekova-urbanonyma-mesta-zvolen-ich-modely-a-modelovanie/>
[GONDEKOVÁ, Veronika (100%)]
typ výstupu: článok; výstup: domáci; oblasť výskumu: humanitné vedy; študijný odbor: filológia; Kategória publikácie do 2021: ADF

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0378/23 - Synchronne modely a modelovanie toponým a kozmoným / Synchronous models and modeling of toponyms and cosmonyms
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Dr. h. c. prof. PaedDr. Pavol Odaloš, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2023 - 2025

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, Kraków / Institute of the Polish Language of the Polish Academy of Sciences, Kraków, Poland

Kultúrno-kognitívny kontext telesnosti v jazyku

~

Cultural-Cognitive Context of Corporeality in Language

Študijný odbor:

Filológia

Study programme:

Philology

Výskumná špecializácia:

Všeobecná jazykoveda

Research specialization:

General linguistics

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. Mgr. Jaromír Krško, PhD.

Katedra slovenského jazyka a komunikácie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: jaromir.krsko@umb.sk

WOS Researcher ID: GBU-6810-2022

SCOPUS Author ID: 55636861800

Členovia / *Other members:*

Mgr. Anna Gálisová, PhD.

Katedra slovenského jazyka a komunikácie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: anna.galisova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57427963400

doc. PhDr. Anita Huťková, PhD.

Katedra slovenského jazyka a komunikácie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: anita.hutkova@umb.sk

WOS Researcher ID: GWC-6180-2022

SCOPUS Author ID: 57196086526

doc. Viktoria Liashuk, CSc., univ. prof.

Katedra slovanských jazykov / Filozofická fakulta UMB

e-mail: viktorija.liashuk@umb.sk

WOS Researcher ID: GNW-7588-2022

SCOPUS Author ID: 55756100900

Mgr. Anita Račáková, PhD.

Katedra slovanských jazykov / Filozofická fakulta UMB

e-mail: anita.racakova@umb.sk

WOS Researcher ID: DMA-2036-2022

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Marieta Pastorková

Katedra slovenského jazyka a komunikácie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: marieta.pastorkova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Mariya Jadroňová

Katedra slovanských jazykov / Filozofická fakulta UMB

e-mail: mariya.jadronova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

Anotácia výskumu:

Predmetom predkladaného projektu je synchronno-diachrónna analýza fenoménu telesnosti v rámci slovenského jazykového obrazu sveta metódami etnolingvistiky (kognitívnej lingvistiky) so zohľadnením širšieho západoslovanského a východoslovanského kontextu. Výskum sa realizuje v rámci viacerých oblastí – konceptualizácia telesnosti, posesívnosť, ľudský priestor, proporcionálnosť ľudského tela, vnímanie telesnosti ako motivantu v toponymii, sémantické konotácie spojené s lexémami z predmetného okruhu (v metaforách, frazeologizmoch, derivátoch) v jazykovom systéme i vo folklórnych naratívoch.

Research annotation:

The subject of the presented project is a synchronic-diachronic analysis of the phenomenon of corporeality within the Slovak linguistic picture of the world using the methods of ethnolinguistics (cognitive linguistics) taking into account the wider West Slavic and East Slavic context. Research is carried out in several areas – conceptualization of corporeality, possessiveness, human space, proportionality of the human body, perception of corporeality as a motivator in toponymy, semantic connotations associated with lexemes from the subject area (in metaphors, phraseology, derivatives) in the language system and in folklore narratives.

Kľúčové slová:

ľudské telo, etnolingvistika, jazykový obraz sveta, antropocentrizmus

Key words:

human body, ethnolinguistics, linguistic picture of the world, anthropocentrism

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Metódy kognitívnej lingvistiky

Technologies used and/or research infrastructure:

Cognitive linguistics methods

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Projekt zatiaľ bez výstupov / publikácií, jedná sa o novú výskumnú tému

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov/Project name: VEGA č. 1/0211/24 - Kultúrno-kognitívny kontext telesnosti v jazyku / Cultural-Cognitive Context of Corporeality in Language
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. Mgr. Jaromír Krško, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Katedra slavistiky, Filozofická fakulta, Ostravská univerzita, Ostrava, Česká republika
- Katedra bohemistiky, Filozofická fakulta, Univerzita Palackého, Olomouc, Česká republika
- Filozofická fakulta, Univerzita Karlova, Praha, Česká republika
- Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Technická univerzita, Liberec, Česká republika
- Katedra semantyki, pragmatyki i teorii języka, Wydział Filologiczny, UMCS, Lublin / Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland

Hodnotový potenciál kontextovej expresivity v onlinových novinách a časopisoch

~

Axiological Potential of Context Expressiveness in Online Newspapers and Magazines

Študijný odbor:

Filológia

Study programme:

Philology

Výskumná špecializácia:

Pragmaštylistika

Research specialization:

Pragmastylistics

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PaedDr. Vladimír Patráš, CSc.

Katedra slovenského jazyka a komunikácie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: vladimir.patras@umb.sk

WOS Researcher ID: E-5661-2014

SCOPUS Author ID: 55776149000

Členovia / *Other members:*

doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD.

Katedra slovenského jazyka a komunikácie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: julius.lomencik@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57225018194

Mgr. Patrícia Molnárová, PhD.

Katedra slovenského jazyka a komunikácie / Filozofická fakulta UMB

e-mail: patricia.molnarova@umb.sk

WOS Researcher ID: LDF-9099-2024

SCOPUS Author ID: 57212061310

Anotácia výskumu:

Projekt je zacielený na komunikačnú sféru onlinovej žurnalistiky, ktorá je v prostredí teletechnológií charakteristická integrovaním znakov štandardných (invariantných, formálnych) a neštandardných (variantných, neformálnych) spôsobov spoločenského dorozumievania. Terén na dosahovanie vedeckých cieľov projektu poskytujú onlinové noviny a časopisy, ktoré

v elektronicom prostredí účinne fungujú s kódovo zmiešaným profilom komunikačných aktov. Kľúčovú črtu komunikačnej hybridnosti v multimodálnych podmienkach výrazne ovplyvňuje dvojica neverbálnych faktorov ústnosť – písanosť. Skeletom výskumného programu sa stáva predpoklad o podprahovej prítomnosti a účinkoch kontextovej expresivity ako súčasti onlinového mediálneho komunikovania. Projekt je metodologicky umiestnený v pragmaštylistike a mediálnej komunikácii. Súbežne s jazykovedným, kognitívno teoretickým a lingvokultúrnym prístupom riešiteľa využijú aj jazykovedné softvéry a aplikácie. Vo výsledkoch úsilí sa očakáva i náčrt vymedzenia pojmu onlinový štýl.

Research annotation:

The project is aimed at communication within online journalism, special with integrating features of standard (invariant, formal) and non-standard (variant, informal) ways of communication. Data for the research will be collected in online newspapers and magazines created by diverse communication acts. The key characteristic of communication hybridity under multimodal conditions is strongly influenced by two non-verbal factors: orality – writing. The basic part of the research program is an assumption on subliminal evidence and effects of context expressiveness as a part of online media communication. Project methodology is pragmastylistics and media communication. Linguistic, cognitive and theoretical as well as linguocultural approach will be combined with language software and applications. One of the goals of the project is the definition of the term online style.

Kľúčové slová:

komunikácia, štylistika, mediálna komunikačná sféra, onlinové médium, e-štýl, onlinový štýl, expresivita, štruktúra postojov a hodnôt, lingvistický softvér

Key words:

communication, stylistics, media communication sphere, online media, e-style, online style, expressiveness, structure of attitudes and values, linguistic software

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Analytické softvéry a aplikácie

Technologies used and/or research infrastructure:

Analytics software and applications

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Verbálna exkluzivita v onlinových diskusióch ako prejav z(ne)hodnocujúcich sociálno-komunikačných duelov = Verbalna isključivost u onlajn diskusijama kao oblik afirmativnih ili ponižavajućih socijalno-komunikacionih duela = Verbal exclusivity in online discussions as a manifestation of (de)valuing social-communication disputes / Vladimír Patráš. In: Стефана Пауновић-Родић, Radoslav Raffaj (eds.). Словакистика у контексту: традиција и перспективе = Slovakistika v súvislostiach: tradícia a perspektívy = Slovakistics in context: tradition and perspectives / Slovakistika u kontekstu: tradicija i perspektive = Slovakistika v súvislostiach: tradícia a perspektívy = Slovakistics in context: tradition and perspectives / rec. Petar Bunjak, Martin Ološtiak, Špela Sevšek Šramel. - 1. vyd. - Београд : Универзитет у Београду, Филолошки факултет, 2023 / Beograd :

Univerzitet u Beogradu, 2023. - ISBN 978-86-6153-731-8. - S. 229-252.

Dostupné na: http://doi.fil.bg.ac.rs/volume.php?pt=eb_book&y=2023&issue=slovak70-2023&i=16

https://doi.fil.bg.ac.rs/unit.php?l=en&pt=eb_book&y=2023&title=slovak70-2023

https://doi.fil.bg.ac.rs/volume.php?l=en&pt=eb_book&y=2023&issue=slovak70-2023&i=0

[Patráš, Vladimír (100 %)]

typ výstupu: *príspevok z podujatia*; výstup: *zahraničný*; oblasť výskumu: *humanitné vedy*; študijný odbor: *filológia*; kategória publikácie do 2021: *AFA*

- Glutinácia ako faktor expresivity v onlinej publicistike / Vladimír Patráš. In: *Štýl - komunikácia - kultúra : k stému výročiu narodenia profesora Jozefa Mistrika (1921 - 2000)* / rec. Viera Kováčová, Anzhalka Sadouskaya. - 1. vyd. - Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 2021. - ISBN 978-80-223-5316-8. - S. 289-303.

Dostupné na:

https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/ksj/publikacie/Zbornik_21_FINAL_WEB__1_.pdf

[Patráš, Vladimír (100 %)]

typ výstupu: *príspevok z podujatia*; výstup: *domáci*; oblasť výskumu: *humanitné vedy*; študijný odbor: *filológia*; kategória publikácie do 2021: *AFD*

- Symetrické a asymetrické črty hodnotového konštruktú s uplatnením v onlinejch periodikách = Symmetrical and asymmetrical features on the value construct and its application in online periodicals. In: *Symetria a asymetria v jazykovej komunikácii* [textový dokument (print)] [elektronický dokument] : zborník príspevkov z 11. medzinárodnej vedeckej konferencie o komunikácii konanej 16. - 17. 9. 2021 v Banskej Bystrici / Patráš, Vladimír [Zostavovateľ, editor] ; Jaklová, Alena [Recenzent] ; Michalewski, Kazimierz [Recenzent]. - 1. vyd. - Banská Bystrica (Slovensko) : Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici - Belianum, 2023. - ISBN 978-80-557-2113-2. - ISBN 978-80-557-2114-9, s. 268-290 [tlačaná forma] [online].

Dostupné na:

<https://repo.umb.sk/items/2a58a1ac-837e-4bc8-9d11-b9c9137b858f>

[Patráš, Vladimír (100 %)]

typ výstupu: *príspevok z podujatia*; výstup: *domáci*; oblasť výskumu: *humanitné vedy*; študijný odbor: *filológia*; kategória publikácie do 2021: *AFD*

- Štruktúrno-pragmatické posuny vo vývine novinových tituliek v socialistickom a demokratickom období = Structural and pragmatic shifts in the development of newspaper headlines in the socialist and democratic period / Molnárová, Patrícia [Autorka, 100 %]. - [Recenzované]. - DOI 10.2478/jazcas-2023-0007. - SCO In: *Jazykovedný časopis* [elektronický dokument] [textový dokument (print)] : vedecký časopis pre otázky teórie jazyka = Scientific journal for the theory of language. - Bratislava (Slovensko) : SAP - Slovak Academic Press, Varšava (Poľsko) : De Gruyter. - ISSN 0021-5597. - ISSN (online) 1338-4287. - Roč. 73, č. 2 (2022), s. 233-251 [online] [tlačaná forma]

Dostupné na: <https://www.juls.savba.sk/ediela/jc/2022/2/jc22-02.pdf>

Kvartil: 2022, Scimago Linguistics and language – Q2. Bibliometria: Názov: Nordic List 1 – 2022

Názov: CiteScore 0,5 – 2022. Názov: SJR 0,296 – 2022. Názov: SNIP 0,712 – 2022

- Jazyk obdobia socializmu v sociokomunikačných a pragmakomunikačných *súvislostiach* [elektronický dokument] [Knižná publikácia] = Language of the Socialist Era from the Perspective of Social and Pragmatic Communication / Molnárová, Patrícia [Autorka, 100 %] ; David, Jaroslav [Recenzent] ; Sipko, Jozef [Recenzent]. – 1. vyd. – Banská Bystrica (Slovensko) : Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici - Belianum, 2022. – 362 s. [28,00 AH] [online]. – ISBN 978-80-557-1999-3. – DOI 10.24040/2022.9788055719993
Dvojazyková slovensko-anglická verzia.
Dostupné na: <https://repo.umb.sk/items/35973b15-185e-4aa7-b602-7f11da9d92d2>

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0662/22 - Hodnotový potenciál kontextovej expresivity v onlinových novinách a časopisoch / Axiological Potential of Context Expressiveness in Online Newspapers and Magazines
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Vladimír Patráš, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2022 - 2025
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0766/24 - Národný jazyk a jeho variety v dynamike a interakcii: západoslovanský a východoslovanský kontext / National language and its varieties in dynamics and interaction: The West Slavic and East Slavic context
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Viktoria Liashuk, CSc., univ. prof.
Zodpovedný spoluriešiteľ: prof. PaedDr. Vladimír Patráš, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2027
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0598/18 - Štylistika mienkotvornej elektronickej tlače stredoprúdového a alternatívneho typu / Stylistics of mainstream electronic media of the centrist and alternative type
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Vladimír Patráš, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2018 - 2020

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Sveučilište, Filozofski fakultet u Rijeci / Faculty of Humanities and Social Sciences University of Rijeka, Croatia
- Filološki fakultet, Universitet u Beogradu / Faculty of Philology, University of Belgrade, Belgrade, Serbia
- Wydział Filologiczny, Uniwersytet Opolski, Opole / Faculty of Philology, University of Opole, Opole, Poland
- Katedra Lingwistyki Kulturowej i Socjolingwistyki, Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków / Jagiellonian University, Kraków, Poland
- Filologičeskij fakultet, Rossijskij gosudarstvennyj pedagogičeskij universitet imeni A. I. Gercena Sankt Peterburg / Saint Petersburg State University, Russia

VÝSKUMNÉ TÍMY
PEDAGOGICKEJ FAKULTY
UMB V BANSKEJ BYSTRICI

RESEARCH TEAMS
OF FACULTY OF EDUCATION
OF UMB IN BANSKÁ BYSTRICA

PEDAGOGICKÁ
FAKULTA UNIVERZITY
MATEJKA BELA

Obsah / Content

- 156** Pedeutologický výskum s fokusom na učiteľa preprimárneho a primárneho vzdelávania
Pedeutological research with a focus on pre-primary and primary teachers
- 162** Kurikulum - výskum, analýzy a výzvy
Curriculum - research, analysis and challenges
- 167** Dieťa a rozvoj gramotnosti
Child and literacy development
- 174** Inklúzia vo vzdelávaní
Inclusion in education
- 180** Rizikové správanie
Risky behavior
- 184** Profesijný rozvoj pedagogických a odborných zamestnancov v školách a školských zariadeniach
Professional development of teaching and professional staff in schools and school facilities
- 189** Výchova, vzdelávanie a poradenstvo pre dospelých
Education, training and counseling for adults
- 193** Emócie, emocionálna inteligencia, regulácia emócií a emocionálna flexibilita ako prediktory životnej pohody
Emotions, emotional intelligence, emotion regulation and emotion flexibility as predictors of well-being
- 199** Dobrovoľníctvo a komunitná angažovanosť
Volunteering and community engagement

Pedeutologický výskum s fokusom na učiteľa preprimárneho a primárneho vzdelávania

~

Pedeutological research with a focus on pre-primary and primary teachers

Študijný odbor:

Učiteľstvo a pedagogické vedy

Study programme:

Teacher Training and Education Science

Výskumná špecializácia:

Pedeutológia, edukácia učiteľa

Research specialization:

Pedeutology, teacher training, education science

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. Mgr. Mariana Cabanová, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: mariana.cabanova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57212309028

Členovia / *Other members:*

prof. PhDr. Bronislava Kasáčová, CSc.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: bronslava.kasacova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57189267724

prof. PaedDr. Katarína Vancíková, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: katarina.vancikova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAO-3891-2020

SCOPUS Author ID: 57207915309

doc. PaedDr. Simoneta Babiaková, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: simoneta.babiakova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 33267540500

PaedDr. Monika Brozmanová, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: monika.brozmanova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 58080181500

Mgr. Zuzana Lynch, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: zuzana.lynch@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 58853944100

PaedDr. Marian Trnka, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: marian.trnka@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57216939963

Anotácia výskumu:

Výskumný tím rieši otázky pedeutológie, pričom cieľovou skupinou sú prioritne učitelia predprimárneho a primárneho vzdelávania. Problematikou sa výskumný tím zaoberá od roku 2007 na medzinárodnej úrovni. Originálnym výsledkom základného výskumu profesijných činností učiteľov predprimárneho a primárneho vzdelávania v troch etapách roka v edukačnom teréne bol vytvorený obraz o učiteľoch v stredoeurópskom priestore. Bola vyvinutá, overená a využitá originálna stratégia a batéria štruktúrovaných profesiografických výskumných nástrojov. Inovali sa doterajšie profesiografické konvencie. Vznikla báza pre skúmanie ďalších kategórií učiteľov a potenciálne ďalšie komparácie. Výskumný tím tiež analyzuje a zdôvodňuje potrebu autoevalvácie učiteľa. Má skúsenosti so skúmaním subjektívneho významu, ktorý pripisujú učitelia a študenti učiteľstva pojmu autoevalvácia a snímaním ich názorov o poradí dôležitosti autoevalvačných činností, ktoré v bežnej praxi vykonávajú. Ďalšou oblasťou skúmania je problematika postojov k inkluzívnemu vzdelávaniu, konkrétne vzťahov medzi postojmi učiteľov k inkluzívnemu vzdelávaniu a ich vnímanou profesijnou zdatnosťou. Výskumný tím sa tiež zaoberal tvorbou a overovaním depistážnych, diagnostických a výskumných diagnostických nástrojov pre učiteľov primárneho vzdelávania. Okrem toho má skúsenosti so skvalitňovaním prípravy učiteľov predprimárneho vzdelávania v Bosne a Hercegovine. Išlo o inovovanie kurikula študijného programu pre učiteľov predprimárneho vzdelávania na princípe zavedenia osnôv založených na kompetenciách. Tiež išlo o akreditáciu tohto programu a o modernizáciu výučby prostredníctvom vzdelávania učiteľov v oblasti nových metód pri rozvíjaní ich didaktických a prierezových kompetencií, ako aj o modernizáciu techniky a skvalitnenie praktickej prípravy študentov. Z aktuálne riešených tém možno spomenúť aj skúmanie subjektívne vnímanej náročnosti profesijných činností učiteľov verzus ich životnej spokojnosti.

Research annotation:

The research team focuses on issues related to pedeutology, with a primary emphasis on teachers in pre-primary and primary education. The team has been addressing this subject matter at an international level since 2007. A significant outcome of fundamental research into the professional activities of pre-primary and primary education teachers, conducted in three phases throughout the academic year in educational settings, was the development of a comprehensive profile of teachers within the Central European context. This was achieved

through the creation, validation, and application of an original strategy and a suite of structured profesigraphic research tools, leading to innovations in existing profesigraphic conventions. The findings established a foundation for studying other categories of teachers and enabled potential comparative analyses. Furthermore, the research team examines and justifies the necessity of teacher self-evaluation, leveraging their expertise in exploring the subjective meanings attributed by teachers and teacher education students to the concept of self-evaluation, as well as their perspectives on the prioritisation of self-evaluation activities in their professional practices. Another research area pertains to attitudes towards inclusive education, specifically exploring the relationship between teachers' attitudes towards inclusion and their perceived professional competence. Additionally, the team has developed and validated screening, diagnostic, and research-oriented diagnostic tools for primary education teachers. They have also contributed to the enhancement of pre-primary teacher education in Bosnia and Herzegovina by modernising the curriculum of teacher training programs based on competency-based frameworks. This included program accreditation, the integration of new teaching methods aimed at improving didactic and transversal competencies, the adoption of modern technologies, and the enhancement of practical training for students. Among current research topics, the team researched the perceived complexity of professional teaching activities in relation to teachers' overall life satisfaction.

Kľúčové slová:

autoevalvácia učiteľa, pedeutológia, profesijné činnosti učiteľa, učiteľ predprimárneho vzdelávania, učiteľ primárneho vzdelávania

Key words:

teacher self-evaluation, pedeutology, teacher's professional activities, pre-primary teacher, primary teacher

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Digitálne vzdelávacie platformy, platformy na spoluprácu a networking

Technologies used and/or research infrastructure:

Digital education platforms, collaboration and networking platforms

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Professional activities of primary education teachers in international comparison = Profesijné činnosti učiteľov primárneho vzdelávania v medzinárodnom porovnaní / Simoneta Babiaková. In: The New Educational Review. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2012. - ISSN 1732-6729. - Vol. 30, no. 4 (2012), pp. 150-162. (2012: JIF - 0.149, JIF kvartil - Q4, AIS - 0.012, CiteScore - 0.2, SJR - 0.213, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.373). [BABIÁKOVÁ, Simoneta (100%)]
Registrované v databáze: SCOPUS
- Difficulty of professional activities subjectively perceived by Slovak primary education teachers / Simoneta Babiaková, Monika Brozmanová ... [et al.]. In: The New Educational Review. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2023. - ISSN 1732-6729. - Vol. 73, no. 3 (2023), pp. 189-200. (2023: CiteScore - 0.7, SJR - 0.180, SJR kvartil - Q4, SNIP - 0.27, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://czasopisma.>

marszalek.com.pl/en/10-15804/tner/1325-tner2023/tner73/11620-tner2023314
[BABIAKOVÁ, Simoneta (25%) - BROZMANOVÁ, Monika (50%) - KASÁČOVÁ, Bronislava (25%)]

Registrované v databáze: SCOPUS

- Primary education teachers' subjectively perceived workload, job satisfaction, and emotional exhaustion / Henrieta Jonek, Mariana Cabanová.
In: The New Educational Review. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2024. - ISSN 1732-6729. - No. 76 (2024), pp. 165-177. Dostupné na: <https://czasopisma.marszalek.com.pl/en/10-15804/tner/1388-tner2024/1446-tner76/13172-tner2024212>
[JONEK, Henrieta (50%) - CABANOVÁ, Mariana (50%)]
Registrované v databáze: SCOPUS
- Slovak teachers' perception of professional self-efficacy and education of pupils from other languages and cultural backgrounds = Slovakijos mokytojų profesinės saviveiksmingumo suvokimas ir kitakalbių kitų kultūrų mokinių ugdymas / Mariana Cabanová, Zuzana Lynch.
In: Pedagogika = Pedagogy. - Kaunas : Vytautas Magnus University Education Academy, 2023. - ISSN 1392-0340. - Vol. 152, no. 4 (2023), pp. 63-78. (2023: CiteScore - 0.9, SJR - 0.171, SJR kvartil - Q4, SNIP - 0.25, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://ejournals.vdu.lt/index.php/Pedagogika/article/view/5100/3084>
[CABANOVÁ, Mariana (55%) - LYNCH, Zuzana (45%)]
Registrované v databáze: SCOPUS
- Slovak teachers' attitudes towards inclusive education / Mariana Cabanová ... [et al.].
In: The New Educational Review. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2022. - ISSN 1732-6729. - Vol. 67, no. 1 (2022), pp. 207-217. (2022: CiteScore - 0.7, SJR - 0.230, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.32, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://bibliotekanauki.pl/articles/2034193>
[CABANOVÁ, Mariana (60%) - KASÁČOVÁ, Bronislava (20%) - TRNKA, Marian (20%)]
Registrované v databáze: SCOPUS
- Pre-primary and primary teachers in theory and job-analysis / Bronislava Kasáčová, Simoneta Babiaková, Mariana Cabanová et al.; rec. Iveta Kovalčíková, Alicja Petrasová, Frances Bathgate. - 1. vyd. - Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, 2011. - 196 s. [13,80 AH]. - ISBN 978-80-557-0192-9.
[KASÁČOVÁ, Bronislava (24%) - BABIAKOVÁ, Simoneta (23%) - CABANOVÁ, Mariana (23%) - DOUŠKOVÁ, Alena (5%) - HANESOVÁ, Dana (10%) - KOSOVÁ, Beata (10%) - TABAČÁKOVÁ, Petronela (5%) - KOVALČÍKOVÁ, Iveta (rec.) - PETRASOVÁ, Alicja (rec.) - BATHGATE, Frances (rec.)]
- Profesia a profesiografia učiteľa v primárnom vzdelávaní / Bronislava Kasáčová ... [et al.]; rec. Peter Gavora, Milan Portik. - 1. vyd. - Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Pedagogická fakulta, 2010. - 148 s. [7,40 AH]. - ISBN 978-80-557-0096-0.
[KASÁČOVÁ, Bronislava (50%) - TABAČÁKOVÁ, Petronela (30%) - CABANOVÁ, Mariana (15%) - BABIAKOVÁ, Simoneta (5%) - GAVORA, Peter (rec.) - PORTIK, Milan (rec.)]

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0543/12 - Autoevalvácia učiteľa ako súčasť evalvácie školy / Teacher self-evaluation as part of school evaluation
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Simoneta Babiaková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2012 - 2014
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: APVV-0026-07 - Profesia "učiteľ predprimárnej edukácie" a "učiteľ primárnej edukácie" v dynamickom poňatí / The Profession of Pre-primary and Primary Teacher within a Dynamic Concept
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Bronislava Kasáčová, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2007 - 2011
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0415/22 - Subjektívne vnímaná náročnosť profesijných činností učiteľov verzus ich životná spokojnosť / Subjectively perceived difficulty of teachers' professional activities versus their life satisfaction
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Bronislava Kasáčová, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2022 - 2024
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0802/11 - Tvorba a overovanie depistážnych, diagnostických a výskumných diagnostických nástrojov pre učiteľov primárneho vzdelávania / Creation and verification of screening and diagnostic tools for primary teachers
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Mgr. Mariana Cabanová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2019 - 2021
- Schéma / Scheme: Erasmus+
Názov / Project name: TEACHER - Implementácia kurikula založeného na rozvoji profesijných kompetencií učiteľa v Bosne a Hercegovine / TEACHER - Introducing competence-based preschool teacher education curricula in Bosnia and Herzegovina
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Katarína Vančíková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2017 - 2019

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Pedagogická fakulta, Ostravská univerzita, Ostrava, Česká republika
- Univerzita Kazimiera Wielkiego w Bydgoszczy, Poľsko / Didactics Department, Institute of Pedagogy and Psychology, University of Kazimierz Wielki in Bydgoszcz, Poland
- Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji, Uniwersytet Śląski w Katowicach / University of Silesia, Katowice, Poland
- University of Mostar, Bosnia and Herzegovina
- University of Turzia, Bosnia and Herzegovina
- University of Travnik, Bosnia and Herzegovina

- Independent University Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
- University of Bihac, Bosnia and Herzegovina
- Herzegovina University, Bosnia and Herzegovina
- University of Zagreb, Croatia
- Manchester Metropolitan University, Manchester, United Kingdom
- "1 Decembrie 1918" University of Alba Iulia, Romania
- Association of preschool Institutions Employees in Federation. Bosnia and Herzegovina

Kurikulum - výskum, analýzy a výzvy

~

Curriculum - research, analysis and challenges

Študijný odbor:

Učiteľstvo a pedagogické vedy

Study programme:

Teacher Training and Education Science

Výskumná špecializácia:

Edukácia učiteľa, vzdelávanie

Research specialization:

Teacher training, education science

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. PaedDr. Ivana Rochovská, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: ivana.rochovska@umb.sk

WOS Researcher ID: JZU-0652-2024

SCOPUS Author ID: 57205157146

Členovia / *Other members:*

prof. PaedDr. Katarína Vančíková, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: katarina.vancikova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAO-3891-2020

SCOPUS Author ID: 57207915309

PaedDr. Monika Brozmanová, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: monika.brozmanova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 58080181500

Mgr. Ružena Čiliaková, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: ruzena.ciliakova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

PaedDr. Miroslava Gašparová, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: miroslava.gasparova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Zuzana Kováčová Švecová, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: zuzana.kovacova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Lýdia Simanová, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: lydia.simanova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Barbara Švidraň Basarabová, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: barbara.basarabova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

PaedDr. Marian Trnka, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: marian.trnka@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57216939963

Anotácia výskumu:

Prioritou tímu je výskum kurikula s akcentom na primárne a predprimárne vzdelávanie. Centrálnou kategóriou je kurikulum a jeho kvalita v projektovanej i realizovanej podobe. Výskumný tím má skúsenosti so skúmaním postupov implementácie kurikulárnej reformy v procese projektovania a realizácie školského vzdelávacieho programu v základnej škole a interpretácie zmien, ktoré má táto reforma v škole navodiť z perspektívy kľúčových aktérov - manažmentu školy a učiteľov. Bol vytvorený konceptuálny model implementácie kurikulárnej reformy v základných školách na Slovensku a boli v ňom identifikované špecifické národné a generické nadnárodné prvky. Následne bola posúdená miera úspechu kurikulárnej reformy ako identifikovateľná účinná determinácia zmeny pedagogickej činnosti učiteľov v procese výchovy a vzdelávania v intenciách kurikulumom projektovaných cieľov. V rámci výskumného snaženia boli vytvorené teoretické východiská pre projektovanie stratégií štátnej vzdelávacej politiky v oblasti ďalšieho smerovania systémovej reformy slovenského vzdelávacieho a školského systému s dôrazom na problematiku kurikulárnej transformácie. Výskum mal silný sociálny dopad a bol východiskom tvorby, implementácie a koordinácie súčasne prebiehajúcej kurikulárnej reformy na Slovensku. Snahou výskumného tímu je tiež zachytiť názory a postoje učiteľov primárneho vzdelávania k integrácii vzdelávacích obsahov v primárnom vzdelávaní, ktorá je jednou z priorít reformovaného kurikula. V súčasnosti výskumný tím obsahovou analýzou zisťuje potenciál kurikulárnych dokumentov pre integráciu obsahov v primárnom vzdelávaní a skúma názory a postoje učiteľov primárneho vzdelávania k integrácii vzdelávacích obsahov. Okrem toho výskumný tím riešil aj problematiku kurikula vo vysokoškolskej príprave v študijnom programe predškolská a elementárna pedagogika. Podarilo sa mu vystavať kurikulum povinného predmetu jazyková a literárna gramotnosť, a to na najnovšom teoretickom a výskumnom poznaní ontogenetických aspektov detskej psychiky a reči, na lingvodidaktickom poznaní integračnej komunikačno-kognitívnej a zážitkovej koncepcie rozvíjania jazykových a komunikačných spôsobilostí detí v materských školách a školských kluboch detí, na dôslednej

analýze obsahu štátnych vzdelávacích programov a metodík pre predprimárne a primárne vzdelávanie, na metodických aspektoch edukačnej praxe a na výsledkoch výskumu didaktických kompetencií študentov v oblasti jazykovej a literárnej gramotnosti pre rozvíjanie jazykových a komunikačných spôsobilostí detí v materských školách a školských kluboch detí. Výskumný tím, na základe analýzy špecifických potrieb v oblasti vzdelávania v slovenskom jazyku, tvoril aj edukačné a metodické materiály ku kurikulu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, a to v spolupráci s medzinárodnými organizáciami a vzdelávacími centrami v zahraničí.

Research annotation:

The primary focus of the research team is the study of curriculum, with a particular emphasis on primary and pre-primary education. Central to their work is the concept of curriculum and its quality in both its projected and implemented forms. The team has extensive experience in analysing the processes involved in curriculum reform during the design and realisation of school educational programmes in primary schools, as well as interpreting the changes intended by such reforms from the perspectives of key stakeholders, including school management and teachers. A conceptual model for the implementation of curriculum reform in Slovak primary schools was developed, identifying specific national and generic transnational elements. The success of the curriculum reform was subsequently evaluated, particularly its effectiveness as a determinant of changes in teachers' pedagogical practices aligned with the objectives outlined in the curriculum. The team's research has established theoretical foundations for shaping strategies in state education policy, guiding systemic reform of the Slovak educational system, with a strong focus on curriculum transformation. This work has had significant social impact and directly influenced the creation, implementation, and coordination of the ongoing curriculum reform in Slovakia. The team also examines the perspectives and attitudes of primary education teachers towards the integration of educational content, which is a key priority of the reformed curriculum. Through content analysis, they are currently assessing the potential of curriculum documents to support such integration and gathering insights into teachers' opinions on this process. Additionally, the team has addressed curriculum development in higher education within the study programme of pre-school and elementary pedagogy. They successfully designed the curriculum for the compulsory course *Language and Literary Literacy*, drawing on the latest theoretical and research-based understanding of the ontogenetic aspects of children's psyche and speech, linguistic didactic approaches, and integrative communication-cognitive and experiential concepts for developing language and communication skills in children. This curriculum was informed by a detailed analysis of state educational programmes, methodologies for pre-primary and primary education, methodological aspects of educational practice, and findings on students' didactic competencies in fostering language and communication skills in children. Furthermore, based on an analysis of specific educational needs in Slovak language instruction, the team developed educational and methodological materials for curricula aimed at Slovaks living abroad, in collaboration with international organisations and educational centres abroad.

Klíčové slová:

integrácia vzdelávacích obsahov, jazyková a literárna gramotnosť, kurikulum, reforma kurikula, Slováci žijúci v zahraničí

Key words:

integration of educational content, language and literacy, curriculum, curriculum reform, Slovaks living abroad

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Digitálne vzdelávacie platformy, platformy na spoluprácu a networking

Technologies used and/or research infrastructure:

Digital education platforms, collaboration and networking platforms

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Attributes of successful educational change in the background of reform efforts = Sėkmingų švietimo pokyčių požymiai reformų fone / Katarína Vančíková, Štefan Porubský ... [et al.]. In: Pedagogika = Pedagogy. - Kaunas : Vytautas Magnus University Education Academy, 2023. - ISSN 1392-0340. - Vol. 152, no. 4 (2023), pp. 45-62. (2023: CiteScore - 0.9, SJR - 0.171, SJR kvartil - Q4, SNIP - 0.25, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://ejournals.vdu.lt/index.php/Pedagogika/article/view/2974> [VANČÍKOVÁ, Katarína (44%) - PORUBSKÝ, Štefan (2%) - ŠVIDRAŇ BASARABOVÁ, Barbara (44%) - ŠUKOLOVÁ, Denisa (10%)]
- Reflexia kurikulárnej reformy v pedagogickej práci učiteľov základných škôl : (východiská výskumu) / Štefan Porubský, Marian Trnka ... [et al.] ; rec. Beata Kosová, Milan Portik. - 1. vyd. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2020. - 136 s. [7,73 AH]. - ISBN 978-80-557-1687-9. [PORUBSKÝ, Štefan (19%) - TRNKA, Marian (19%) - VANČÍKOVÁ, Katarína (12%) - POLIACH, Vladimír (21%) - FRIDRICHOVÁ, Petra (9%) - ŠUKOLOVÁ, Denisa (10%) - OSVALDOVÁ, Zuzana (0,5%) - PETRÍK, Štefan (7%) - SIMANOVÁ, Lýdia (2%) - ŠVIDRAŇ BASARABOVÁ, Barbara (0,5%) - KOSOVÁ, Beata (rec.) - PORTIK, Milan (rec.)]
- Kurikulum základnej školy očami učiteľov : (empirické zistenia) / Štefan Porubský ... [et al.] ; rec. Ľudovít Višňovský, Milan Portik. - 1. vyd. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2016. - 176 s. [8,81 AH]. - ISBN 978-80-557-1154-6. [PORUBSKÝ, Štefan (10%) - KOSOVÁ, Beata (9%) - DOUŠKOVÁ, Alena (2%) - TRNKA, Marian (17%) - POLIACH, Vladimír (20%) - SABO, Róbert (5%) - FRIDRICHOVÁ, Petra (11%) - ADAMCOVÁ, Eva (2%) - LYNCH, Zuzana (17%) - CACHOVANOVÁ, Radka (3%) - SIMANOVÁ, Lýdia (4%) - VIŠŇOVSKÝ, Ľudovít (rec.) - PORTIK, Milan (rec.)]
- Curriculum changes in the Slovak Republic: A country waiting for major reform / Štefan Porubský, Beata Kosová, Petra Fridrichová. In: Curriculum changes in the Visegrad Four: Three decades after the fall of communism : studies from Hungary, Poland, the Czech and Slovak Republics / ed. Tomáš Janík ... [et al.]. - 1. vyd. - Münster : Waxmann Verlag, 2020. - ISBN 978-3-8309-4162-0. - S. 121-143 [1,50 AH]. [PORUBSKÝ, Štefan (70%) - KOSOVÁ, Beata (20%) - FRIDRICHOVÁ, Petra (10%)]
- Curriculum changes in the V4 countries three decades after: A closer look / Tomáš Janík ... [et al.]. In: Curriculum changes in the Visegrad Four: Three decades after the fall of communism : studies from Hungary, Poland, the Czech and Slovak Republics / ed. Tomáš Janík ... [et al.]. - 1. vyd. - Münster : Waxmann Verlag, 2020. - ISBN 978-3-8309-4162-0. - S. 145-155 [1,05 AH]. [JANÍK, Tomáš (25%) - PORUBSKÝ, Štefan (25%) - CHRAPPÁN, Magdolna (25%) - KUSZAK, Kinga (25%)]

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0486/24 - Výskum potenciálu učiteľov a analýza kurikulárnych dokumentov z aspektu integrácie vzdelávacích obsahov primárneho vzdelávania / Research on teachers' potential and analysis of curriculum documents in terms of integration of primary education contents
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: PaedDr. Monika Brozmanová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: APVV 16-0458 - Reflexia kurikulárnej reformy v pedagogickej práci učiteľov základných škôl / Reflection of curriculum reform in the pedagogical work of primary school teachers
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Štefan Porubský, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2017 - 2021
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: APVV 0713-12 - Implementácia kurikulárnej reformy v základných školách v Slovenskej republike / Implementation of curriculum reform in primary schools in the Slovak Republic
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Štefan Porubský, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2013 - 2016
- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and Educational Grant Agency
Názov / Project name: KEGA č. 013UMB-4/2017 - Tvorba kurikula v oblasti jazykovej a literárnej gramotnosti v novoakreditovanom bakalárskom štúdiu / Development of curriculum in the field of language and reading literacy in the newly accredited bachelor study
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Milena Lipnická, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2017 - 2019
- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and Educational Grant Agency
Názov / Project name: KEGA č. 008UMB-4/2024 - Tvorba učebnicového a metodického materiálu na vyučbu slovenského jazyka pre deti Slovákov žijúcich v zahraničí / Creation of textbook and methodological material for teaching Slovak language to children of Slovaks living abroad
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Mgr. Zuzana Kováčová Švecová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Uniwersytet Ignatianum w Krakowie, Kraków, Poland
- WSEI University, Lublin, Poland
- Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie, Poland
- Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita, Brno, Česká republika

Dieťa a rozvoj gramotnosti

~

Child and literacy development

Študijný odbor:

Učiteľstvo a pedagogické vedy

Study programme:

Teacher Training and Education Science

Výskumná špecializácia:

Edukácia dieťaťa

Research specialization:

Child education

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. PaedDr. Milena Lipnická, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: milena.lipnicka@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 25926633500

Členovia / *Other members:*

prof. PhDr. Bronislava Kasáčová, CSc.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: bronislava.kasacova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57189267724

prof. PaedDr. Katarína Vancíková, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: katarina.vancikova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAO-3891-2020

SCOPUS Author ID: 57207915309

doc. PaedDr. Simoneta Babiaková, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: simoneta.babiakova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 33267540500

doc. Mgr. Mariana Cabanová, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: mariana.cabanova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57212309028

doc. PaedDr. Ivana Rochovská, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: ivana.rochovska@umb.sk

WOS Researcher ID: JZU-0652-2024

SCOPUS Author ID: 57205157146

PaedDr. Monika Brozmanová, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: monika.brozmanova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 58080181500

PaedDr. Miroslava Gašparová, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: miroslava.gasparova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Zuzana Kováčová Švecová, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: zuzana.kovacova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Zuzana Lynch, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: zuzana.lynch@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 58853944100

Mgr. Lýdia Simanová, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: lydia.simanova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Barbara Švidraň Basarabová, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: barbara.basarabova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

PaedDr. Marian Trnka, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: marian.trnka@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57216939963

Anotácia výskumu:

Výskumný tím sa zameriava na viaceré aspekty problematiky rozvíjania gramotnosti detí. Prioritou tímu bola doteraz najmä čitateľská a literárna gramotnosť. Bola skúmaná problematika čítateľstva u žiakov mladšieho školského veku, príčiny jeho znižovania s rastúcim vekom žiakov a možnosti stimulácie kognitívnej a receptívno-zážitkovej stránky čítateľstva. Boli identifikované

indikátory použiteľné pre výskum a včasné diagnostikovanie raného čitateľstva. Výskumný tím tiež reagoval na závažnú spoločenskú otázku nedostatočnej jazykovej podpory detí s odlišným materinským jazykom, ktoré používajú slovenčinu ako druhý alebo cudzí jazyk (deti jazykových menšín, ale aj deti dobrovoľných či nedobrovoľných migrantov najmä z Ukrajiny) a sú už na vstupe do vzdelávania významne znevýhodnené. Okrem toho sa výskumný tím zameriaval aj na skúmanie prekonceptov detí o fenoménoch čitateľskej gramotnosti na výstupe z predprimárneho vzdelávania cez pološtruktúrované rozhovory a interpretovanie získaných výsledkov pre rozvoj pedagogickej teórie a praxe. Fenomenologickou analýzou bolo zisťované, aký význam deti prisudzujú vybraným pojmom, a ako im rozumejú. Ďalšou skúmanou témou bola problematika umeleckej gramotnosti, a to cez skúmanie interpretácie umeleckého diela v predprimárnom vzdelávaní v sebareflexii učiteľov. Výskumný tím skúmal vzťah medzi možnosťami učiteľov materských škôl osvojiť si vedomosti z teórie a dejín umenia, ich vzťahom k umeniu a využívaním interpretácie umenia v rámci vlastnej pedagogickej praxe. Cez návrh a overenie metodických materiálov pre učiteľov materských škôl so zameraním na interpretáciu umeleckého diela a ich zavádzanie do praxe organizovaním odborných seminárov, súťažných prehliadok tvorivosti detí a vytvorením programu kontinuálneho vzdelávania pre učiteľov sa usiloval na základe výsledkov výskumu o zlepšenie súčasného stavu. Riešiteľský tím má potenciál aj na skúmanie rôznych otázok týkajúcich sa matematickej, prírodovednej, spoločenskovednej a technickej gramotnosti.

Research annotation:

The research team focuses on various aspects of literacy development in children, with a primary emphasis on reading and literary literacy. The team has explored issues related to reading habits among younger school-age children, the causes of declining readership with increasing age, and methods to stimulate the cognitive and experiential dimensions of reading. Indicators were identified for research and early diagnosis of emergent literacy. The team has also addressed a critical societal issue: the insufficient linguistic support provided to children whose native language differs from Slovak. This includes children from linguistic minorities, as well as voluntary or involuntary migrant children, particularly from Ukraine, who face significant disadvantages upon entering the education system. Additionally, the team examined children's preconceptions about literacy phenomena at the end of pre-primary education through semi-structured interviews, interpreting the findings to inform the development of pedagogical theory and practice. Using phenomenological analysis, the team assessed the meanings children attribute to selected concepts and their understanding of them. Another topic of interest was artistic literacy, studied through the interpretation of artistic works in pre-primary education, as reflected in teachers' self-assessments. The team examined the relationship between pre-primary teachers' capacity to acquire knowledge of art theory and history, their attitudes toward art, and their use of art interpretation within their teaching practice. By designing and validating methodological materials for pre-primary teachers focused on art interpretation, and implementing these through professional seminars, creativity exhibitions for children, and a programme for teachers' continuous education, the team sought to enhance current practices based on research findings. Furthermore, the research group has the potential to address questions related to mathematical, scientific, social, and technical literacy of a child.

Kľúčové slová:

dieťa, gramotnosť, jazyková a literárna gramotnosť, umelecká gramotnosť

Key words:

child, literacy, language and literary literacy, artistic literacy

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Experimentálna miestnosť pre jazykový rozvoj detí v predškolskom veku, elektrotechnické zabezpečenie experimentálnej miestnosti, FaceReader Base licence, Portable Lab Package, INTERACT Volume License Packages, termokamera pre hromadné bezkontaktné meranie telesnej teploty osôb, videorekordér IVS sieťový, Line interactive UPS zdroj nepretržitého napájania 230 V AC, výkon 850 VA, 28" UHD CCTV LED LCD monitor pre použitie v podmienkach 24/7, max. rozlíšenie 3840 x 2160 px, pomer strán 16:9, pozorovací uhol 178°/178° doba odozvy 5 ms, 2x reproduktor 2 W, 2x HDMI vstup, 1x DP vstup, 1x USB pre nabíjanie zariadení, kontrast 1000:1, jas 300 cd/m², napájanie 230 V AC, spotreba 40 W, stojan na stôl, uchytenie VESA 75 x 75 mm, pracovná teplota od 0 °C do +40 °C, rozmery 637,88 x 368,53 x 57,36 mm, hmotnosť 7 kg; Miniserver Gen2; Audioserver; RGBW 24V Dimmer Tree; RGBW LED pás 5 m IP20 (bez ochrany pred vodou); 24portový gigabitový menežovateľný switch so 4 SFP portami, cloudová správa. Funkcie: ACL, ochrana proti DoS, Storm Control, DHCP Snooping, IP-MAC-Port Binding, IGMP snooping, web GUI, CLI, Telnet, SSH, SNMP, RMON, QoS, VLAN, pracovná teplota od 0 °C do +45 °C, napájanie 100–240 V AC 50/60 Hz, spotreba max. 19,22 W, rozmery 440 x 180 x 44 mm, možnosť montáže do racku; 75" 4K DLED dotykový displej, max. rozlíšenie 3840 x 2160 px, pomer strán 16:9, pozorovací uhol 178°/178°, jas 350 cd/m², integrovaný Android 9.0, vstavaná 5 Mpx kamera, vstavaný mikrofón, 2x reproduktor 15 W, 1x HDMI vstup, 1x RS-232 vstup, 1x audio výstup, 3x USB 3.0, 1x Micro USB 1x RJ-45 1000 Mbps, 2,4 GHz / 5 Ghz Wi-Fi, napájanie 100–240 V AC, spotreba 300 W, rozmery 1707,2 x 87,1 x 1066,4 mm, hmotnosť 65 kg, držiak na stenu.

Technologies used and/or research infrastructure:

Experimental room for language development of preschool children, electrical equipment for the experimental room, FaceReader Base license, Portable Lab Package, INTERACT Volume License Packages, thermocamera for mass non-contact measurement of body temperature of persons, IVS network video recorder, Line interactive UPS continuous power supply 230 V AC, power 850 VA, 28" UHD CCTV LED LCD monitor for use in 24/7 conditions, max. 3840 x 2160 px resolution, 16:9 aspect ratio, 178°/178° viewing angle, 5 ms response time, 2x 2 W speaker, 2x HDMI input, 1x DP input, 1x USB for device charging, 1000 contrast: 1, brightness 300 cd/m², power supply 230 V AC, power consumption 40 W, desk stand, VESA mount 75 x 75 mm, working temperature from 0 °C to +40 °C, dimensions 637.88 x 368.53 x 57.36 mm, weight 7 kg; Miniserver Gen2; Audioserver; RGBW 24V Dimmer Tree; RGBW LED strip 5 m IP20 (without water protection); 24-port gigabit scalable switch with 4 SFP ports, cloud management. Features: ACL, DoS protection, Storm Control, DHCP Snooping, IP-MAC-Port Binding, IGMP snooping, web GUI, CLI, Telnet, SSH, SNMP, RMON, QoS, VLAN, operating temperature from 0 °C to +45 °C, power supply 100-240 V AC 50/60 Hz, power consumption max. 19.22 W, dimensions 440 x 180 x 44 mm, rack-mountable; 75" 4K DLED touchscreen, max. resolution 3840 x 2160 px, aspect ratio 16:9, viewing angle 178°/178°, brightness 350 cd/m², integrated Android 9.0, built-in 5 Mpx camera, built-in microphone, 2x 15 W speaker, 1x HDMI input, 1x RS-232 input, 1x audio output, 3x USB 3.0, 1x Micro USB 1x RJ-45 1000 Mbps, 2.4 GHz / 5 Ghz Wi-Fi, power supply 100-240 V AC, power consumption 300 W, dimensions 1707.2 x 87.1 x 1066.4 mm, weight 65 kg, wall mount.

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / *The most important works and results/outputs:*

- Deti na prahu vzdelávania : výskumné zistenia a pedagogické inšpirácie / Bronislava Kasáčová ... [et al.] ; rec. Eva Šmelová, Jana Duchovičová. - 1. vyd. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2017. - 302 s. [19,25 AH]. - ISBN 978-80-557-1292-5.
[KASÁČOVÁ, Bronislava (25%) - CABANOVÁ, Mariana (16%) - BABIAKOVÁ, Simoneta (16%) - HANESOVÁ, Dana (18%) - LIPNICKÁ, Milena (9%) - STEHLÍKOVÁ, Jana (10%) - KRŇÁČOVÁ, Ingrida (6%) - ŠMELOVÁ, Eva (rec.) - DUCHOVIČOVÁ, Jana (rec.)]
- Čítanie a čitateľstvo slovenských detí : výskum detského čítateľstva a medzinárodné komparácie / Simoneta Babiaková, Bronislava Kasáčová, Mariana Cabanová ; rec. Ľudmila Liptáková, Július Lomenčík. - 1. vyd. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2020. - 116 s. [7,05 AH]. - ISBN 978-80-557-1758-6. [BABIAKOVÁ, Simoneta (35%) - KASÁČOVÁ, Bronislava (35%) - CABANOVÁ, Mariana (30%) - LIPTÁKOVÁ, Ľudmila (rec.) - LOMENČÍK, Július (rec.)]
- International comparison of the social context of younger pupils' reading / Simoneta Babiaková, Bronislava Kasáčová. In: The New Educational Review. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2021. - ISSN 1732-6729. - Vol. 63, no. 1 (2021), pp. 99-110. (2021: CiteScore - 0.6, SJR - 0.219, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.43). Dostupné na: <https://tner.polsl.pl/e63/a8.pdf>
[BABIAKOVÁ, Simoneta (50%) - KASÁČOVÁ, Bronislava (50%)]
Registrované v databáze: SCOPUS
- Reading preferences of younger learners in Slovak-Czech-Polish comparison / Simoneta Babiaková, Bronislava Kasáčová. In: The New Educational Review. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2020. - ISSN 1732-6729. - Vol. 61, no. 3 (2020), pp. 38-50. (2020: CiteScore - 0.8, SJR - 0.233, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.457). Dostupné na: <https://tner.polsl.pl/e61/a3.pdf>
[BABIAKOVÁ, Simoneta (50%) - KASÁČOVÁ, Bronislava (50%)]
Registrované v databáze: SCOPUS
- The socio-cultural context of reading interest of younger learners / Lýdia Simanová, Simoneta Babiaková. In: The New Educational Review. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2022. - ISSN 1732-6729. - Vol. 70, no. 4 (2022), pp. 45-56. (2022: CiteScore - 0.7, SJR - 0.230, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.32, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://czasopisma.marszalek.com.pl/10-15804/tner/1128-tner2022/tner70/9880-tner2022404>
[SIMANOVÁ, Lýdia (70%) - BABIAKOVÁ, Simoneta (30%)]
Registrované v databáze: SCOPUS
- Preschool teachers' application of visual arts in kindergartens = Ikimokyklinio ugdymo mokytojų vizualijų menų taikymas vaikų darželiuose / Ivana Rochovská, Monika Brozmanová. In: Pedagogika = Pedagogy. - Kaunas : Vytautas Magnus University Education Academy, 2024. - ISSN 1392-0340. - Vol. 153, no. 1 (2024), pp. 144-164. Dostupné na: <https://ejournals.vdu.lt/index.php/Pedagogika/article/view/5302> [ROCHOVSKÁ, Ivana (50%) - BROZMANOVÁ, Monika (50%)]
Registrované v databáze: SCOPUS

- The use of creative drama methods within kindergartens from the perspective of the teaching staff / Ivana Rochovská, Božena Šváblová. In: Problems of education in the 21st century. - Šiauliai : Scientia Socialis, 2023. - ISSN 1822-7864. - Vol. 81, no. 3 (2023), pp. 388-400. (2023: JIF - 0.8, JIF kvartil - Q3, JCI - 0.39, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.137, AIS kvartil - Q4, Nordic List: Level 0). Dostupné na: <https://www.scientiasocialis.lt/pec/node/1659> [ROCHOVSKÁ, Ivana (80%) - ŠVÁBOVÁ, Božena (20%)]
Registrované v databáze: WoS Emerging Sources Citation Index
- The use of works of musical art in preschool education: A Slovak perspective / Ivana Rochovská, Eva Dolinská, Božena Šváblová. In: Educational Process : international journal. - Istanbul : Universitepark, 2023. - ISSN 2147-0901. - Vol. 12, no. 3 (2023), pp. 79-102. (2023: CiteScore - 3.4, SJR - 0.415, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.61, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://www.edupij.com/index/arsiv/59/307/the-use-of-works-of-musical-art-in-preschool-education-a-slovak-perspective> [ROCHOVSKÁ, Ivana (70%) - DOLINSKÁ, Eva (15%) - ŠVÁBOVÁ, Božena (15%)]
Registrované v databáze: SCOPUS
- The use of the interpretation of works of art in pre-school education / Ivana Rochovská, Božena Šváblová. In: Problems of education in the 21st century. - Šiauliai : Scientia Socialis, 2021. - ISSN 1822-7864. - Vol. 79, no. 6 (2021), pp. 956-970 [1,43 AH]. (2021: JCI - 0.39, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.114, AIS kvartil - Q3, SNIP - 1.18, Nordic List: Level 0). Dostupné na: <http://www.scientiasocialis.lt/pec/node/1510> [ROCHOVSKÁ, Ivana (70%) - ŠVÁBOVÁ, Božena (30%)]
Registrované v databáze: WoS Emerging Sources Citation Index
- Children's ideas about symbols of Slovak statehood / Milena Lipnická. In: Ad Alta : journal of interdisciplinary research. - Hradec Králové : Magnanimitas, 2024. - ISSN 1804-7890. - Vol. 14, no. 1 (2024), pp. 103-107. Dostupné na: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/1401/papers/A_lipnicka.pdf [LIPNICKÁ, Milena (100%)] (WOS Emerging Sources Citation Index) [LIPNICKÁ, Milena(100%)]
Registrované v databáze: WoS
- Self-evaluation of future teachers' didactic competencies / Milena Lipnická, Simoneta Babiaková, Mariana Cabanová. In: The New Educational Review. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2019. - ISSN 1732-6729. - Vol. 57, no. 3 (2019), pp. 115-126. (2019: CiteScore - 0.8, SJR - 0.250, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.57, Nordic List: Level 1). [LIPNICKÁ, Milena (34%) - BABIAKOVÁ, Simoneta (33%) - CABANOVÁ, Mariana (33%)]
Registrované v databáze: SCOPUS

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0455/18 - Výskum a rozvoj čitateľstva žiakov mladšieho školského veku / Research and development of reading enthusiasm with younger school-age learners.
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Simoneta Babiaková, PhD.Doba riešenia / Project period: 2018 - 2020
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0598/15 - Dieta na prahu vzdelávania a jeho svet

/ Children at the threshold of education and their world

Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Bronislava Kasáčová, CSc.

Doba riešenia / Project period: 2015 - 2017

- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: APVV-22-0450 - Program rozvoja jazykových spôsobilostí detí s odlišným materinským jazykom v slovenskom jazyku - tvorba a overovanie / Programme for the development of linguistic abilities of children with a different mother tongue in the Slovak language - creation and verification
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Katarína Vančíková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2023 - 2027
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0505/2024 - Detské prekoncepty o fenoménoch čitateľskej gramotnosti / Children's preconceptions about the phenomena of reading literacy
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Milena Lipnická, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026
- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and Educational Grant Agency
Názov / Project name: KEGA č. 004KU-4/2019 - Umelci v materskej škole – interpretácia umeleckého diela v predprimárnom vzdelávaní / Artists in Nursery School – Interpretation of Artwork in Pre-primary Education
Zodpovední riešitelia / Coordinator: doc. PaedDr. Ivana Rochovská, PhD.; PaedDr. Miroslava Gašparová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2019 - 2021

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Pedagogická fakulta, Palackého univerzita, Olomouc, Česká republika
- Uniwersytet Ignatianum w Krakowie, Kraków, Poland
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie, Poland
- Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova, Praha, Česká republika

Inklúzia vo vzdelávaní

~

Inclusion in education

Študijný odbor:

Učiteľstvo a pedagogické vedy

Study programme:

Teacher Training and Education Science

Výskumná špecializácia:

Inklúzia, vzdelávanie

Research specialization:

Inclusion, education

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PaedDr. Katarína Vančíková, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: katarina.vancikova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAO-3891-2020

SCOPUS Author ID: 57207915309

Členovia / *Other members:*

doc. Mgr. Mariana Cabanová, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: mariana.cabanova@umb.sk

WoS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57212309028

doc. PaedDr. Ivana Rochovská, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: ivana.rochovska@umb.sk

WOS Researcher ID: JZU-0652-2024

SCOPUS Author ID: 57205157146

Mgr. Zuzana Lynch, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: zuzana.lynch@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 58853944100

Mgr. Barbara Švidraň Basarabová, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: barbara.basarabova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

PaedDr. Marian Trnka, PhD.

Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: marian.trnka@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 57216939963

Anotácia výskumu:

Vedecký záujem výskumného tímu je orientovaný na problematiku inklúzie vo vzdelávaní. Problematiku riešil a rieši z viacerých aspektov. Komparačný kvalitatívno-quantitatívny výskum sa zamerával na skúmanie predstáv profesijných skupín (učiteľov, školských psychológov, špeciálnych pedagógov a pod.) o koncepte inkluzívnej školy ako východiska skvalitňovania dialógu v profesijne variabilných podporných tímoch na školách. Ďalší kvalitatívny reflexívne orientovaný výskum bol zameraný na identifikovanie podporných a zbrzdžujúcich činiteľov adaptácie inkluzívnych tímov ako nového prvku na základných školách. Výskumný tím sa zaoberal aj teoretickým rozpracovaním problematiky postojov k inkluzívnemu vzdelávaniu a následne hľadaním vzťahov medzi postojmi učiteľov k inkluzívnemu vzdelávaniu a vnímanou profesijnou zdatnosťou. Možno spomenúť tiež skúmanie postojov a profesijnej zdatnosti študentov učiteľských programov a učiteľov pôsobiach v regionálnom školstve k vybraným skupinám vzdelávaných a analýzu vzťahu ich postojov a profesijnej zdatnosti vo vzťahu k pregraduálnej príprave a kontinuálnemu vzdelávaniu. Ďalšou témou skúmania je reforma poradenského systému. Cez kvantitatívne výskumné šetrenie sa skúmal vzťah medzi diagnostickou kompetenciou učiteľa a vnímanou profesijnou zdatnosťou v inkluzívnej praxi. V kvalitatívnej rovine výskumného zámeru išlo o overovanie funkčnosti online platformy diagnostických nástrojov, ktorá umožňuje údaje o žiakoch nielen zadávať, ale ponúka aj diagnostické závery čím optimalizuje pracovnú záťaž učiteľa, zefektívňuje procesy pedagogického diagnostikovania, objektivizuje diagnostické závery a rozvíja diagnostické zručnosti. V neposlednom rade možno spomenúť súčasne prebiehajúci výskum možnosti inkluzívnej edukácie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorý je reakciou na potrebu konceptualizácie a sofistikácie pojmov inkluzívna edukácia a inkluzívna diagnostika v kontexte následnej stimulácie vývinu detí materských škôl a žiakov základných škôl vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Ide o longitudinálny výskum, ktorý sa zameriava na edukačnú trajektóriu detí zahrnutých do projektov na podporu inkluzívneho vzdelávania. Výskumné zistenia majú ambíciu prispieť ku skvalitneniu inkluzívnej edukácie, inkluzívnej diagnostiky a evalvácie úrovne inkluzivity škôl prostredníctvom podporných/inkluzívnych tímov, ktoré sú v súlade s konceptom inkluzívneho vzdelávania a pôsobia v prostredí bežných škôl a aj v súlade s aktuálnou školskou legislatívou.

Research annotation:

The research team focuses on issues related to inclusion in education, addressing this topic from multiple perspectives. A comparative qualitative-quantitative study explored the perceptions of professional groups (teachers, school psychologists, special educators, etc.) regarding the concept of an inclusive school, aiming to enhance dialogue within professionally diverse support teams in schools. Another reflexively oriented qualitative study examined the enabling and constraining factors affecting the adaptation of inclusive teams as a new element in primary schools. The team has also undertaken theoretical work on attitudes toward inclusive education and examined the relationship between teachers' attitudes and their perceived professional competence. Further attention was devoted to analysing

the attitudes and professional competence of student teachers and in-service teachers in regional schools concerning specific learner groups, as well as exploring how these factors relate to pre-service training and continuous professional development. Another focus has been the reform of the educational counselling system. Through quantitative research, the relationship between teachers' diagnostic competence and their perceived professional capacity in inclusive practice was evaluated. On a qualitative level, efforts were directed at assessing the functionality of an online platform for diagnostic tools, which facilitates data entry on students while offering diagnostic conclusions. This platform optimises teachers' workloads, enhances the efficiency of pedagogical diagnostics, improves the objectivity of diagnostic outcomes, and develops diagnostic skills. Current research also studies the potential for inclusive education for students with special educational needs, addressing the need for the conceptual refinement and sophistication of the terms *inclusive education* and *inclusive diagnostics*. This work aims to support the development of children in pre-primary education and students in primary schools, including those with special educational needs. A longitudinal study is examining the educational trajectories of children involved in projects promoting inclusive education. The findings are expected to contribute to improving inclusive education, inclusive diagnostics, and the evaluation of school inclusivity through support and inclusive teams. These teams, aligned with the principles of inclusive education, operate in mainstream schools in accordance with current school legislation.

Kľúčové slová:

inkluzívne vzdelávanie, podporný tím, poradenský systém, špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby

Key words:

inclusive education, support team, counselling system, special educational needs

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Digitálne vzdelávacie platformy, platformy na spoluprácu a networking

Technologies used and/or research infrastructure:

Digital education platforms, collaboration and networking platforms

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Various perceptions of inclusive school: Q methodological study / Katarína Vančíková, Barbara Basarabová ... [et al.]. In: Journal of Educational and Social Research. - London: Richtmann Publishing, 2021. - ISSN 2239-978X. - Vol. 11, no. 5 (2021), pp. 1-10. (2021: CiteScore - 0.7, SJR - 0.143, SJR kvartil - Q4, SNIP - 0.34, Nordic List: Level 0). Dostupné na: <https://www.richtmann.org/journal/index.php/jesr/issue/view/297>
[VANČÍKOVÁ, Katarína (50%) - ŠVIDRAŇ BASARABOVÁ, Barbara (30%) - SABO, Róbert (10%) - ŠUKOLOVÁ, Denisa (10%)]
- Grasping the concept of inclusive school in Slovakia and England - Q study / Katarína Vančíková ... [et al.]. In: The New Educational Review. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2021. - ISSN 1732-6729. - Vol. 66, no. 4 (2021), pp. 157-167. (2021: CiteScore - 0.6, SJR - 0.219, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.41,

- Nordic List: Level 1). [VANČÍKOVÁ, Katarína (50%) - PORUBSKÝ, Štefan (25%) - ŠUKOLOVÁ, Denisa (10%) - SABO, Róbert (10%) - VANÍKOVÁ, Terézia (5%)]
- Social representations of inclusive school from the point of view of Slovak education actors / Robert Sabo, Katarína Vančíková ... [et al.]. In: The New Educational Review. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2018. - ISSN 1732-6729. - Vol. 54, no. 4 (2018), pp. 247-260. (2018: CiteScore - 0.6, SJR - 0.205, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.57, Nordic List: Level 1).
 - Mnohoraké podoby inkluzívnej školy : alebo Predstavy o inkluzívnom vzdelávaní na Slovensku / Katarína Vančíková, Barbara Basarabová ; rec. Jozef Miškolci, Andrej Rajský. - 1. vyd. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2022. - 138 s. [8,30 AH]. - ISBN 978-80-557-2001-2. Dostupné na: https://repo.umb.sk/bitstream/handle/123456789/199/MNOHORAKE_PODOBY_INKLUZIVNEJ_SKOLY_A5_ONLINE.pdf?sequence=1&isAllowed=y [VANČÍKOVÁ, Katarína (80%) - ŠVIDRAŇ BASARABOVÁ, Barbara (20%) - MIŠKOLCI, Jozef (rec.) - RAJSKÝ, Andrej (rec.)]
 - Inkluzívne vzdelávanie - skúsenosť slovenských škôl / Katarína Vančíková, Robert Sabo ... [et al.] ; rec. Marta Horňáková, Jurina Rusnáková. - 1. vyd. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2018. - 262 s. [17,80 AH]. - ISBN 978-80-557-1474-5. [ŠVIDRAŇ BASARABOVÁ, Barbara (2%) - CABANOVÁ, Mariana (7%) - KOSOVÁ, Beata (13%) - LYNCH, Zuzana (6%) - SABO, Róbert (18%) - TRNKA, Marian (25%) - VANČÍKOVÁ, Katarína (27%) - VANÍKOVÁ, Terézia (2%) - HORŇÁKOVÁ, Marta (rec.) - RUSNÁKOVÁ, Jurina (rec.)]
 - Inkluzívne vzdelávanie : dilemy a perspektívy / Katarína Vančíková, Štefan Porubský, Beata Kosová ; rec. Andrej Rajský, Rastislav Rosinský. - 1. vyd. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Mateja Bela - Belianum, 2017. - 102 s. [7,00 AH]. - ISBN 978-80-557-1278-9. [VANČÍKOVÁ, Katarína (50%) - PORUBSKÝ, Štefan (17%) - KOSOVÁ, Beata (33%) - RAJSKÝ, Andrej (rec.) - ROSINSKÝ, Rastislav (rec.)]
 - The roles and responsibilities of the school support team in inclusive education in kindergartens / Ivana Rochovská, Vladimír Klein, Viera Šilonová. In: Problems of education in the 21st century. - Šiauliai : Scientia Socialis, 2024. - ISSN 1822-7864. - Roč. 82, č. 4 (2024), pp. 521-538 [1,60 AH]. Dostupné na: <https://www.scientiasocialis.lt/pec/node/1743> [ROCHOVSKÁ, Ivana (33,33%) - KLEIN, Vladimír (33,34%) - ŠILONOVÁ, Viera (33,33%)]
Registrované v databáze: WoS Emerging Sources Citation Index
 - The analysis of the kindergarten teachers' and teaching assistants' attitudes to their own experiences in the process of inclusive education = Vaikų darželio auklėtojų ir auklėtojų padėjėjų nuostatų į savo patirtį inkluzinio ugdymo procese analizė / Ivana Rochovská ... [et al.]. In: Pedagogika = Pedagogy. - Kaunas : Vytautas Magnus University Education Academy, 2023. - ISSN 1392-0340. - Vol. 149, no. 1 (2023), pp. 185-216. (2023: CiteScore - 0.9, SJR - 0.171, SJR kvartil - Q4, SNIP - 0.25, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://ejournals.vdu.lt/index.php/Pedagogika/article/view/4678> [ROCHOVSKÁ, Ivana (25%) - KUŠNÍROVÁ, Veronika (25%) - ČARNICKÁ, Marcela (25%) - ŠILONOVÁ, Viera (25%)]
Registrované v databáze: SCOPUS
 - Attitudes of teaching staff in kindergartens towards inclusion and their opinions on inclusive education = Ikimokyklinio ugdymo pedagogų požiūris į įtrauktį ir įtraukųjį

ugdymą / Marcela Čarnická ... [et al.]. In: Specialusis ugdymas = Special education. - Vilnius : Vilnius University, 2023. - ISSN 2424-3299. - No. 45 (2023), pp. 35-50. (2023: CiteScore - 0.3, SJR - 0.113, SJR kvartil - Q4, SNIP - 0.23). Dostupné na: <https://www.journals.vu.lt/special-education/article/view/28041/32345> [ČARNICKÁ, Marcela (25%) - KUŠNÍROVÁ, Veronika (25%) - ROCHOVSKÁ, Ivana (25%) - ŠILONOVÁ, Viera (25%)]
Registrované v databáze: SCOPUS

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
 Názov / Project name: VEGA č. 1/0642/20 - Predstavy aktérov vzdelávania o inkluzívnej škole ako východisko hľadania dialógu v profesijne variabilných tímoch / Educational actors' perceptions of an inclusive school as a starting point for seeking dialogue in professionally variable teams
 Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Katarína Vančíková, PhD.
 Doba riešenia / Project period: 2020 - 2022
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
 Názov / Project name: VEGA č. 1/0765/16 - Kvalita vybraných komponentov školskej kultúry ako podmienka tvorby inkluzívneho školského prostredia / Quality of selected components of school culture as a condition for creating an inclusive school environment
 Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Katarína Vančíková, PhD.
 Doba riešenia / Project period: 2015 - 2018
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
 Názov / Project name: VEGA č. 1/0714/24 - Výskumná reflexia reformy poradenského systému v podmienkach školskej praxe v kontexte tvorby o overovania platformy diagnostických nástrojov pre učiteľov / Research reflection on the reform of the guidance system in the conditions of school practice in the context of the development and validation of a platform of diagnostic tools for teachers
 Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. Mariana Cabanová, PhD.
 Doba riešenia / Project period: 2024 - 2027
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
 Názov / Project name: VEGA č. 1/0732/19 - Postoje učiteľov k diverzite vo vzdelávaní vo vzťahu k vybraným charakteristikám učiteľov / Teachers' attitudes to diversity in relation to the selected characteristics of teachers
 Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. Mariana Cabanová, PhD.
 Doba riešenia / Project period: 2019 - 2021
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
 Názov / Project name: VEGA č. 1/0114/23 - Možnosti inkluzívnej edukácie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami / Possibilities of inclusive education of pupils with special educational needs
 Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Ivana Rochovská, PhD. (za PdF UMB, projekt je riešený na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove)
 Doba riešenia / Project period: 2023 - 2026

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Department of Pedagogy, Administration and Special Education, Institute of management and psychology, University of Educational Management, Kiev, National Academy of Educational Sciences, Ukraine
- Department of Pedagogy and Special Education, Department of Psychology and Special Education, Gonchar Dnipro National University, Ukraine
- Instytut Humanistyczny, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu, Poland
- Pedagogická fakulta, Ostravská univerzita, Ostrava, Česká republika

Rizikové správanie

~

Risky behavior

Študijný odbor:

Učiteľstvo a pedagogické vedy

Study programme:

Teacher Training and Education Science

Výskumná špecializácia:

Sociálna pedagogika

Research specialization:

Social pedagogy

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PhDr. Miriam Niklová, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: miriam.niklova@umb.sk

WOS Researcher ID: JBS-1611-2023

SCOPUS Author ID: 35362254100

Členovia / *Other members:*

prof. PaedDr. Dana Hanesová, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: dana.hanesova@umb.sk

WOS ResearcherID: AAJ-2801-2021

SCOPUS Author ID: 36632003200

doc. PhDr. Mário Dulovics, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: mario.dulovics@umb.sk

WOS Researcher ID: ADY-6344-2022

SCOPUS Author ID: 56272307100

Mgr. Michaela Beran Sládkayová, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: michaela.slackayova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAN-8185-2020

SCOPUS Author ID: 57217422649

Mgr. Karina Zošáková, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: karin.zosakova@umb.sk

WOS Researcher ID: KKB-5398-2024

SCOPUS Author ID: 57221120042

PaedDr. Simona Dulovics Sámellová, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: simona.samelova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

Anotácia výskumu:

Tím má silný výskumný profil v oblastiach rozvoja sociálnej pedagogiky. V aplikačnej rovine sa venuje monitorovaniu, analýze súvislostí rizikového správania, vrátane online rizikového správania, a možnosti jeho prevencie s akcentom na deti a mládež (generácia Z). Zameriava sa na komparačnú, teoreticko-empirickú analýzu rizikového správania detí a mládeže vo virtuálnom prostredí a možností jeho efektívnej prevencie, so zreteľom na kyberšikanovanie žiakov základných a stredných škôl. Okrem toho sa vedecko-výskumne zameriava na rozvoj prierezových spôsobilostí (spoločenské a občianske spôsobilosti, iniciatíva a podnikavosť, digitálne spôsobilosti) vo vzdelávacom systéme, na skúmanie vplyvu elektronických médií na správanie generácie Z, ako aj na odbornú prípravu sociálnych pedagógov základných a stredných škôl v podobe ich aktualizácie vzdelávania. Tím aplikuje výskumnú stratégiu založenú na interdisciplinárnom a holistickom prístupe kombináciou kvantitatívnej a kvalitatívnej metodológie.

Research annotation:

The team has a strong research profile in social pedagogy development. At the application level, it is dedicated to monitoring, and analyzing the context of risky behavior, including online risky behavior, and the possibility of its prevention with an emphasis on children and youth (Generation Z). It focuses on a comparative, theoretical-empirical analysis of the risky behavior of children and youth in a virtual environment and the possibilities of its effective prevention of cyberbullying of primary and secondary school students. In addition, the scientific research focuses on the development of cross-cutting skills (social and civic skills, initiative and entrepreneurship, digital skills) in the educational system, on the investigation of the influence of electronic media on the behavior of Generation Z, as well as on the professional training of social pedagogues of primary and secondary schools in the form of their updating education. The team applies a research strategy based on an interdisciplinary and holistic approach by combining quantitative and qualitative methodology.

Kľúčové slová:

sociálny pedagóg, riziká, online riziká, prevencia, škola, žiaci

Key words:

social pedagogue, risks, online risks, prevention, school, pupils

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Digitálne vzdelávacie platformy, platformy na spoluprácu a networking

Technologies used and/or research infrastructure:

Digital education platforms, collaboration and networking platforms

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / *The most important works and results/outputs:*

- Niklová Miriam - Hanesová Dana: Religious education as a platform for pupils' social development and prevention of internet addiction: The case of Slovakia. In: Religions : interdisciplinary, peer-reviewed, open access journal. - Basel : Multidisciplinary Digital Publishing Institute, 2024. - ISSN 2077-1444. - Vol. 15, no. 5 (2024), pp. [1-19]. Dostupné na: <https://www.mdpi.com/2077-1444/15/5/585>. (CCC)
- Dulovics Mário - Kollárová Soňa: Monitoring the prevalence of eating disorder symptoms in Slovak secondary school students. In: The New Educational Review. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2023. - ISSN 1732-6729. - Vol. 72, no. 2 (2023), pp. 38-48. (2023: CiteScore - 0.7, SJR - 0.180, SJR kvartil - Q4, SNIP - 0.27, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://czasopisma.marszalek.com.pl/images/pliki/tner/202302/tner7203.pdf>
- Hanesová Dana: Young children's concepts of good and evil before and during the COVID-19 pandemic : qualitative research study. In: Religions : interdisciplinary, peer-reviewed, open access journal. - Basel : Multidisciplinary Digital Publishing Institute, 2021. - ISSN 2077-1444. - Vol. 12, no. 9 (2021), pp. [1-24]. (2021: CCC - A, JCI - 1.79, JCI kvartil - Q1, AIS - 0.369, AIS kvartil - Q2, CiteScore - 1.0, SJR - 0.336, SJR kvartil - Q1, SNIP - 1.13, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://www.mdpi.com/2077-1444/12/9/714>
- NIKLOVÁ Miriam - NOVOCKÝ Michal - DULOVICS Mário: Risk aspects of online activities in victims of cyberbullying. In: European Journal of Mental Health. - Budapest : Semmelweis University, 2019. - ISSN 1788-4934. - Vol. 14, no. 1 (2019), pp. 156-167. (2019: JCI - 0.12, JCI kvartil - Q4, CiteScore - 0.7, SJR - 0.158, SJR kvartil - Q4, SNIP - 0.28).
ohlasy WoS/Scopus: 3
- NIKLOVÁ Miriam - ŠEVČÍKOVÁ Jana - ŠIMŠÍKOVÁ Annamária: Internet addiction among primary school pupils. In: Ad Alta : journal of interdisciplinary research. - Hradec Králové : Magnanimitas, 2022. - ISSN 1804-7890. - Vol. 12, no. 2 (2022), pp. 176-180. (2022: JIF - 0.7, JCI - 0.27, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.028, AIS kvartil - Q4, Nordic List: Level 1). Dostupné na: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/1202/papers/A_niklova.pdf.
ohlasy WoS/Scopus: 1

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Medzinárodný vyšehradský fond (MVF) / International Visegrad Fund
Názov / Project name: The risks of the virtual environment in the V4
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Miriam Niklová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 11/2017 - 10/2018
- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and Educational Grant Agency
Názov / Project name: KEGA č. 024UMB-4/2022 - Prevencia online rizikového správania / Prevention of online risk behavior
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Mário Dulovics, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01/2022 - 12/2024

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0396/20 - Vplyv elektronických médií na správanie a rozvíjanie prierezových spôsobilostí generácie Z / Influence of electronic media on the behaviour and development of cross-cutting capabilities in the Z generation
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Miriam Niklová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01/2020 - 12/2022
- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and Educational Grant Agency
Názov / Project name: KEGA č. 027UMB-4/2019 - Aktualizačné vzdelávanie pre sociálnych pedagógov základných a stredných škôl / Refresher training for social pedagogues in primary and secondary schools
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Miriam Niklová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01/2019 - 12/2020
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/4527/07 - Profesijné kompetencie sociálnych pedagógov v oblasti prevencie sociálnej patológie u detí a mládeže
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PhDr. Jolana Hroncová, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2007 - 2009

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Katedra sociálnej pedagogiky, Debrecínska univerzita, Maďarsko / Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar, Szociálpedagógiai Tanszék, Debreceni Egyetem, Hungary
- Ústav sociálnych štúdií, Pedagogická fakulta, Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové, Česká republika
- Ústav pedagogiky a sociálnych štúdií, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého, Olomouc, Česká republika
- Ústav pedagogických vied, Fakulta humanitných štúdií, Univerzita Tomáše Bati, Zlín, Česká republika

Profesijný rozvoj pedagogických a odborných zamestnancov v školách a školských zariadeniach

~

Professional development of teaching and professional staff in schools and school facilities

Študijný odbor:

Učiteľstvo a pedagogické vedy

Study programme:

Teacher Training and Education Science

Výskumná špecializácia:

Pedagogika, edukácia učiteľa

Research specialization:

Education, teacher training

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. PaedDr. Lenka Rovňanová, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: lenka.rovnanova@umb.sk

WOS ResearcherID: DPV-1982-2022

SCOPUS Author ID: 57194071542

Členovia / *Other members:*

prof. PaedDr. Dana Hanesová, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: dana.hanesova@umb.sk

WOS ResearcherID: AAJ-2801-2021

SCOPUS Author ID: 36632003200

prof. PaedDr. Ivan Pavlov, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: ivan.pavlov@umb.sk

WOS ResearcherID: JVP-6272-2024

SCOPUS Author ID: 56574814100

doc. Mgr. Lívia Nemcová, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: livia.nemcova@umb.sk

WOS Researcher ID:LTE-9741-2024

SCOPUS Author ID: 5719406379

doc. Mgr. Ján Kaliský, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: jan.kalisky@umb.sk

WOS Researcher ID: AAD-9994-2022

SCOPUS Author ID: 37087273900

PhDr. Patrícia Zolyomiová, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: patricia.zolyomiova@umb.sk

WOS Researcher ID: CIA-4769-2022

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Petra Fridrichová, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: petra.fridrichova@umb.sk

WOS Researcher ID: JIS-2560-2023

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Karina Zošáková, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: karin.zosakova@umb.sk

WOS Researcher ID: KKB-5398-2024

SCOPUS Author ID: 57221120042

Anotácia výskumu:

Podstata práce vedeckého tímu spočíva v rozvíjaní pregraduálnej profesiografickej prípravy budúcich odborných a pedagogických zamestnancov. Skúma taktiež javy súvisiace s psychodidaktickou podstatou pomáhajúcich profesií, diverzitou a inkluzívnym vzdelávaním v školách a školských zariadeniach, profesijnú zdatnosť, ako aj postoje k vybraným skupinám vzdelávaných vo vzťahu k pregraduálnej príprave a kontinuálnemu vzdelávaniu. Tieto poznatky potom aplikuje do študijných programov pregraduálnej prípravy študentstva učiteľských i neučiteľských študijných programov, a inovuje aj samotnú edukačnú prax v podobe vytvárania nových poradenských a podporných modelov a vzdelávacích programov podporujúcich profesijný rozvoj pedagogických a odborných zamestnancov v praxi. Tím vytvára aj podporné edukačné a metodické materiály určené pre aktérov vzdelávania a poradenstva (poradcov, manažmenty škôl a učiteľov). Tím využíva interdisciplinárny a holistický prístup založený na dôkladnej analýze súčasného stavu poznania a kombinácii kvantitatívnej a kvalitatívnej metodológie.

Research annotation:

The essence of the work of the scientific team consists in developing the undergraduate professional training of future professional and pedagogical employees. It also examines phenomena related to the psycho-didactic nature of helping professions, diversity, and inclusive education in schools and school facilities, professional fitness, as well as attitudes toward selected groups of students about undergraduate training and continuing education. This knowledge is then applied to the study programs of undergraduate student preparation for teaching and non-teaching study programs. Also, it innovates the educational practice itself by creating new counseling and support models and educational programs that support the professional development of teaching and experienced staff in practice. The team also creates supporting educational and methodical materials intended for actors of education and counseling (counselors, school management, and teachers). The team uses an interdisciplinary

and holistic approach based on a thorough analysis of the current state of knowledge and a combination of quantitative and qualitative methodology.

Kľúčové slová:

psychodidaktická podstata učiteľstva, učiteľský základ, profesijné štandardy, kompetenčný profil, profesijný rozvoj, pedagogický zamestnanec, odborný zamestnanec, inklúzia, žiak so ŠVVP, diferenciácia, personalizácia, individualizácia, mäkké zručnosti, hodnotenie, evalvácia, wellbeing

Key words:

psycho-didactic nature of teaching, teacher base, professional standards, competence profile, professional development, teaching staff, professional staff, inclusion, pupil with SEN, differentiation, personalization, individualization, soft skills, assessment, evaluation, wellbeing

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Digitálne vzdelávacie platformy, platformy na spoluprácu a networking

Technologies used and/or research infrastructure:

Digital education platforms, collaboration and networking platforms

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Novocký Michal - Rovňanová Lenka: Relation between the implementation frequency of reflexive methods and self-efficacy of lower secondary school teachers. In: Ad Alta : journal of interdisciplinary research. - Hradec Králové : Magnanimitas, 2021. - ISSN 1804-7890. - Vol. 11, no. 1 (2021), pp. 214-222. (2021: JCI - 0.14, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.028, AIS kvartil - Q4). Dostupné na: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/1101/papers/A_novocky.pdf
ohlasy WoS/Scopus: 1
- Rovňanová Lenka - Nemcová Lívia: Integration of theoretical and practical undergraduate training in the processes of developing student teachers' professional competences. In: The New Educational Review. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2017. - ISSN 1732-6729. - Vol. 47, no. 1 (2017), pp. 176-186. (2017: CiteScore - 0.4, SJR - 0.207, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.58, Nordic List: Level 1).
citácie WoS/Scopus: 4
- BELKOVÁ Vlasta - ZOLYOMIOVÁ Patrícia - PETRÍK Štefan: Inclusive education in practice: Teachers' opinions and needs. In: Žurnal Sibirskogo federal'nogo universiteta. Gumanitarnye nauki = Journal of Siberian Federal University. Humanities & Social Sciences. - Krasnoyarsk : Sibirskiy Federalnyy Universitet, 2021. - ISSN 1997-1370. - Vol. 14, no. 9 (2021), pp. 1286-1298. (2021: CiteScore - 0.7, SJR - 0.271, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.66, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <http://elib.sfu-kras.ru/handle/2311/144196>
- BELKOVÁ Vlasta - PETRÍK Štefan - ZOLYOMIOVÁ Patrícia: Teachers' opinions and experiences with an inclusive school environment / Vlasta Belková, Štefan Petrík, Patrícia Zolyomiová. In: Ad Alta : journal of interdisciplinary research. - Hradec Králové : Magnanimitas, 2020. - ISSN 1804-7890. - Vol. 10, no. 2 (2020), s. 261-268. (2020: JCI - 0.07, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.021, AIS kvartil - Q4). Dostupné na: <http://www.magnanimitas.cz/currently-published>

- ZELENKOVÁ Anna - HANESOVÁ Dana: Intercultural competence of university teachers: a challenge of internationalization. In: Journal of Language and Cultural Education = JoLaCE. - S. l. : De Gruyter Open, 2019. - ISSN 1339-4045. - Vol. 7, no. 1 (2019), pp. 1-18. (2019: JCI - 0.20, JCI kvartil - Q4). Dostupné na: <https://www.slovakedu.com/journal/on-line-issues-degruyter/a7-1-june-2019/>.
ohlasý WoS/Scopus: 7

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0446/19 - Stredoškolská mládež a jej potreby a ohrozenia vo voľnom čase v 21. storočí
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. Mgr. Lívia Nemcová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01/2019 - 12/2021
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0409/21 - Neformálne vzdelávanie ako súčasť modernej vzdelávacej paradigmy v pregraduálnej príprave budúcich profesionálov pomáhajúcich profesií
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Lenka Rovňanová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01/2021 - 12/2023
- Schéma / Scheme: Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) / Slovak Research and Development Agency
Názov / Project name: APVV-16-0573 - Aplikácia modelu andragogického poradenstva v kontexte profesionalizácie učiteľstva
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Ivan Pavlov, PhD.
Doba riešenia / Project period: 07/2017 - 06/2021
- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and Educational Grant Agency
Názov / Project name: KEGA č. 006UMB-4/2023 - Rozvoj kompetencií pre učenie sa dospelých modernými elektronickými učebnými prostriedkami
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Ivan Pavlov, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01/2023 - 12/2025
- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and Educational Grant Agency
Názov / Project name: KEGA č. 046UMB-4/2018 - Ako rozumieme inkluzívnej edukácii? Tvorba optimálneho výučbového modelu
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Vlasta Belková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2018 - 2020

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova, Praha, Česká republika
- Pedagogická fakulta, Univerzita J. E. Purkyně, Ústí nad Labem, Česká republika
- Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita, Brno, Česká republika
- Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého, Olomouc, Česká republika
- Pedagogická fakulta, Ostravská univerzita, Ostrava, Česká republika

- Pedagogická fakulta, Univerzita Hradec Králové, Česká republika
- Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Technická univerzita, Liberec, Česká republika
- Pedagogická fakulta, Západočeská univerzita, Plzeň, Česká republika
- Faculty of Postgraduate and Pre-university Education, Faculty of Social Sciences, Faculty of Philology, Uzhorod National University, Uzhorod, Ukraine
- Jagiellonian University, Kraków, Poland
- Windesheim University of Applied Sciences, Zwolle, Netherlands

Výchova, vzdelávanie a poradenstvo pre dospelých

~

Education, training and counseling for adults

Študijný odbor:

Učiteľstvo a pedagogické vedy

Study programme:

Teacher Training and Education Science

Výskumná špecializácia:

Edukácia dospelých

Research specialization:

Adult education

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. PaedDr. Ivan Pavlov, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: ivan.pavlov@umb.sk

WOS Researcher ID: JVP-6272-2024

SCOPUS Author ID: 56574814100

Členovia / *Other members:*

doc. PhDr. Dominika Temiaková, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: dominika.temiakova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAF-9772-2020

SCOPUS Author ID: n/a

Mgr. Michaela Beran Sládkayová, PhD.

Katedra pedagogiky a andragogiky / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: michaela.sladkayova@umb.sk

WOS Researcher ID: AAN-8185-2020

SCOPUS Author ID: 57217422649

Anotácia výskumu:

Tím realizuje základný aj aplikovaný andragogický výskum zameraný na teóriu a prax výchovy, vzdelávania a poradenstva dospelým. Venuje sa cieľovým skupinám mladých dospelých a dospelých, a témam, ako sú potreby vzdelávania, funkčná gramotnosť mladých resp. ohrozených dospelých a kľúčové kompetencie vo vzdelávaní dospelých. Skúma i aktuálnu tému zneužívania sociálnych médií a posilnenie mediálnych kompetencií ako prostriedku eliminácie vplyvu fake news v teórii a praxi občianskeho vzdelávania dospelých. Tím rozvíja aj oblasť andragogickej diagnostiky v podobe docility dospelého ako schopnosti učiť sa, aktívne vstupovať do procesu

učenia sa, získavať nové vedomosti, rozvíjať zručnosti a návyky a získavať nové kompetencie v podobe vytvorenia teoretického modelu docility dospelého a následného diagnostického nástroja s využitím neurovedných poznatkov, ktoré zakomponoval do andragogickej teórie. Vytvára teoretické modely, a v aplikačnej rovine aj rôzne metodiky pre prax edukácie dospelých vrátane poradenstva, pričom využíva interdisciplinárny prístup.

Research annotation:

The team conducts basic and applied andragogic research focused on the theory and practice of education, training, and counseling for adults. It deals with target groups of young adults and adults, topics such as educational needs, functional literacy of young people or at-risk adults, and key competencies in adult education. It also examines the current topic of social media abuse and the strengthening of media competencies as a means of eliminating the influence of fake news in the theory and practice of civic education for adults. The team also develops the field of andragogic diagnostics in the form of adult docility as the ability to learn, actively enter the learning process, acquire new knowledge, develop skills and habits, and acquire new competencies in the form of creating a theoretical model of adult docility and a subsequent diagnostic tool using neuroscientific knowledge, which he incorporated into the andragogic theory. It creates theoretical models and, at the application level, various methodologies for the practice of adult education, including counseling, while using an interdisciplinary approach.

Kľúčové slová:

edukácia dospelých, gramotnosť, docilita, kľúčové kompetencie

Key words:

adult education, literacy, docility, key competencies

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Digitálne vzdelávacie platformy, platformy na spoluprácu a networking

Technologies used and/or research infrastructure:

Digital education platforms, collaboration and networking platforms

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- EGER Ludvík - EGEROVÁ Dana - MIČÍK Michal - VARGA Erika - CZEGLÉDI Csilla - TOMCZYK Łukasz - BERAN SLÁDKAYOVÁ Michaela: Trust building and fake news on social media from the perspective of university students from four Visegrad countries / Ludvík Eger, Dana Egerová ... [et al.]. In: Communication today : scientific journal of the Faculty of Mass Media Communication at the University Ss. Cyril and Methodius in Trnava. - Trnava : Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Fakulta masmediálnej komunikácie, 2020. - ISSN 1338-130X. - Vol. 11, no. 1 (2020), pp. 70-89. (2020: JCI - 0.81, JCI kvartil - Q2, AIS - 0.344, AIS kvartil - Q2, CiteScore - 1.4, SJR - 0.289, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.85).
ohlasý WoS/Scopus: 11
- SKÚPA Michaela - ŠUKOLOVÁ Denisa – PAVLOV Ivan: Ethical competences of trainers continuing professional development. In: The New Educational Review. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2021. - ISSN 1732-6729. - Vol. 63, no. 1 (2021), pp. 191-202. (2021: CiteScore - 0.6, SJR - 0.219, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.41, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://tner.polsl.pl/e63/a15.pdf>

- CZEGLÉDI Csilla - TOMCZYK Łukasz - ČARVAŠOVÁ Alena - ŘEHOŘ Petr - BERAN SLÁDKAYOVÁ Michaela - JUHÁSZOVÁ Tímea: The family support systems operating in the Visegrád Group countries (V4). In: Eastern Journal of European Studies : EJES. - Iași : Editura Universitatii Alexandru Ioan Cuza, 2022. - ISSN 2068-651X. - Vol. 13, no. 2 (2022), pp. 226-245. (2022: JIF - 0.6, JCI - 0.67, JCI kvartil - Q3, AIS - 0.122, AIS kvartil - Q3, CiteScore - 1.0, SJR - 0.198, SJR kvartil - Q1, SNIP - 0.38, Nordic List: Level 1). Dostupné na: https://ejes.uaic.ro/articles/EJES2022_1302_CZE.pdf
ohlasý WoS/Scopus: 3
- TOMCZYK Łukasz - VANĚK Barbora - PAVLOV Ivan - KARIKOVÁ Soňa - BÍREŠOVÁ Barbora - KRYSTOŇ Miroslav: Critical thinking, problem-solving strategies and individual development assessment among NEETs - research conducted in Slovakia, Poland and Estonia. In: International Journal of Lifelong Education. - Abingdon : Routledge, 2018. - ISSN 0260-1370. - Vol. 37, no. 6 (2018), 1-18. (2018: JCI - 1.02, JCI kvartil - Q2, CiteScore - 1.7, SJR - 0.461, SJR kvartil - Q2, SNIP - 1.05, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02601370.2018.1550446>
ohlasý WoS/Scopus: 5

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Erasmus+
Názov / Project name: ALBIE - Adults Literacies as Benefit for Inclusion and Equity
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Ivan Pavlov, PhD.
Doba riešenia / Project period: 10/2016 - 12/2018
- Schéma / Scheme: Medzinárodný vysehradský fond (MVF) / International Visegrad Fund
Názov / Project name: Social media and trust building
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. PaedDr. Miroslav Krystoň, CSc.
Doba riešenia / Project period: 02/2019 - 01/2020
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0526/18 - Konštrukt docility v teórii edukácie dospelých
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Mgr. Martin Schubert, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01/2018 - 12/2020
- Schéma / Scheme: Erasmus+ KA2
Názov / Project name: DANUBE - Development of new andragogical diagnostic approaches and interventions of the adult docility phenomenon
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Mgr. Martin Schubert, PhD.
Doba riešenia / Project period: 09/2020 - 12/2022
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0523/23 - Mediálna gramotnosť ako prostriedok eliminácie vplyvu fake news v teórii a praxi občianskeho vzdelávania dospelých
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Mgr. Michaela Beran Sládkayová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 01/2023 - 12/2025

Spolupracující zahraniční pracoviště / *International cooperation:*

- Pedagogická fakulta, Západočeská univerzita, Plzeň, Česká republika
- Univerzita Karlova, Praha, Česká republika
- Jagiellonian University, Kraków, Poland
- Ostravská univerzita, Ostrava, Česká republika

Emócie, emocionálna inteligencia, regulácia emócií a emocionálna flexibilita ako prediktory životnej pohody

~

Emotions, emotional intelligence, emotion regulation and emotion flexibility as predictors of well-being

Študijný odbor:

Psychológia

Study programme:

Psychology

Výskumná špecializácia:

Pedagogická, poradenská a školská psychológia

Research specialization:

Educational, school and counselling psychology

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. PaedDr. Lada Kaliská, PhD.

Katedra psychológie / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: lada.kaliska@umb.sk

WOS Researcher ID: AAA-5637-2022

SCOPUS Author ID: 56499187700

Členovia / *Other members:*

doc. PhDr. Ľubor Pilárik, PhD.

Katedra psychológie / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: lubor.pilarik@umb.sk

WOS Researcher ID: AAG-7795-2020

SCOPUS Author ID: 35318527000

doc. PaedDr. Lucia Pašková, PhD.

Katedra psychológie / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: lucia.paskova@umb.sk

WOS Researcher ID: FTO-1354-2022

SCOPUS Author ID: 36150336900

doc. Mgr. Lenka Ďuricová, PhD.

Katedra psychológie / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: lenka.duricova@umb.sk

WOS Researcher ID: ETR-7052-2022

SCOPUS Author ID: 33467509200

Mgr. Zuzana Heinzová, PhD. univ. doc.

Katedra psychológie / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: zuzana.heinzova@umb.sk

WOS Researcher ID: ADC-0002-2022

SCOPUS Author ID: 33267647600

Mgr. Ing. Eva Virostková Nábělková, PhD.

Katedra psychológie / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: eva.nabelkova@umb.sk

WOS Researcher ID: DIW-6864-2022

SCOPUS Author ID: 55351824300

Mgr. Miroslava Galasová, PhD.

Katedra psychológie / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: miroslava.galasova@umb.sk

WOS Researcher ID: CRN-5512-2022

SCOPUS Author ID: 57224542631

PhDr. Beata Žitniaková Gurgová, PhD.

Katedra psychológie / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: beata.zitniakova-gurgova@umb.sk

WOS Researcher ID: EIY-9725-2022

SCOPUS Author ID: 54994052000

PaedDr. Jana Stehlíková, PhD.

Katedra psychológie / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: jana.stehlikova@umb.sk

WOS Researcher ID: JRB-1535-2023

SCOPUS Author ID: 57336855500

Anotácia výskumu:

Členovia Katedry psychológie PdF UMB sa intenzívne aj v podobe výskumných projektov venujú problematike emócií a konštruktom, ktoré s nimi súvisia (emocionálna inteligencia, emocionálna regulácia, nástroje na ich meranie, ich štandardizácia v slovenskom prostredí). Prvý výskum v oblasti emocionálnej inteligencie (EI) sa realizoval pod vedením doc. V. Salbota (VEGA – 2010-2011), kde sa overovali psychometrické vlastnosti nástrojov na meranie črtovej EI. V rámci tohto výskumu boli vyvinuté a validované psychometrické nástroje na posudzovanie miery črtovej EI. Zistenia preukázali, že EI je kľúčovým faktorom ovplyvňujúcim medziľudské vzťahy a psychické zdravie, čo akcentuje potrebu jej integrácie do vzdelávacích programov a intervencií realizovaných (nielen) v prostredí školy. Pokračovanie vedecko-výskumného záujmu vyústilo do nasledujúceho projektu (pod vedením dr. E. Nábělkovej a kol. VEGA – 2013-2015), kde sa verifikovali ďalšie psychometrické vlastnosti nástrojov EI na dospelú populáciu a preukázalo sa ich široké uplatnenie aj v klinickej praxi. Medzi hlavné zistenia patrí, že vysoká úroveň EI súvisí s lepšími výsledkami v oblasti zamestnania a osobného rozvoja, čo má potenciál ovplyvniť politiku zamestnávania a formovanie stratégií na podporu duševného zdravia. Nasledujúci projekt (pod vedením doc. L. Kaliskej a kolektívu, VEGA – 2017-2019) sa zameriaval na teoretickú a empirickú analýzu komplementarity viacerých modelov EI v rôznych (aj) medzinárodných a socio-kultúrnych kontextoch. Zistenia preukázali, že je nevyhnutné zdôrazňovať multidisciplinárny prístup k štúdiu EI, čo prispieva k lepšiemu pochopeniu dynamiky EI v rôznych prostrediach. V rámci projektu sa prehĺbila spolupráca

s prof. Johnom Pellitterim z City University of New York, Queens College, United States. A v roku 2021 členovia katedry spoločne s ním vydali kolektívnu monografiu v zahraničnom renomovanom vydavateľstve Routledge Francis & Taylor Group <https://www.routledge.com/Eastern-European-Perspectives-on-Emotional-Intelligence-Current-developments/Kaliska-Pellitteri/p/book/9780367673208>.

Následne sa viaceré zistenia verifikovali v ďalšom medzinárodnom tíme EIVET (EIVET-emotional intelligence for more effective training process, projekt Erasmus+, pod vedením doc. L. Kaliskej, 2021-2023), kde v medzinárodnom kontexte (Taliansko, Grécko, Bulharsko, Slovensko) sa verifikovalo využitie EI v tréningových procesoch u ľudí s rôznymi špecifikami (napr. NEET, maloletí, nezamestnaní, závislí a i.). Zistenia naznačili, že implementácia EI do vzdelávacích programov zvyšuje efektivitu učenia a zlepšuje medziludské interakcie medzi učiacimi sa. Uvedené zistenia sa stali inšpiráciou pre pokračujúci projekt (pod vedením dr. B. Žitniakovej, KEGA – 2024-2026), kde návrh elektronickej platformy zážitkového programu (*E)motion* sa zameriava na subjektívnu pohodu, s cieľom vytvoriť praktické nástroje na rozvoj emocionálnych schopností, čo vedie k zvýšeniu celkovej pohody a úspechu vo vzdelávaní. Tieto projekty vytvorili potenciál transformovať prax vo vzdelávaní cez cieľný rozvoj kľúčových kompetencií. Okrem rozvíjania kompetencií sa záujem presúva aj na emocionálnu flexibilitu ako strategický faktor regulácie emócií v meniacich sa podmienkach s cieľom podporiť duševné zdravie jednotlivca (projekt pod vedením doc. L. Pilárika a kol. VEGA – 2022-2024). Zistenia z projektu naznačujú, že schopnosť adaptívne regulovať emócie je kľúčová pre ochranu psychického zdravia, najmä v stresových situáciách. Aktuálne výsledky môžu byť využité pri následnom vývoji intervencií zameraných na podporu duševného zdravia populácie.

Research annotation:

At the Department of Psychology at the Faculty of Education of UMB, several members of the department have been intensively involved in research projects on the issue of emotions and other relevant constructs (emotional intelligence, emotional regulation, instruments for its measurement and their standardization in the Slovak conditions). The first research project on emotional intelligence (EI) was carried out under the principal investigator of Assoc. Prof. V. Salbot (VEGA project, 2010-2011). It was devoted to validating the psychometric properties of instruments for measuring trait EI. Psychometric instruments were developed and validated as part of this research. The findings demonstrated that EI is a crucial factor influencing interpersonal relationships and mental health, accentuating the need for integration into educational programs and interventions implemented (not only) in the schools. The continuation of the follow-up project (principal investigator was Dr. E. Nábělková et al. VEGA - 2013-2015) further validated the psychometric properties of EI instruments on the adult population and demonstrated their wide application also in the clinical practice. Key findings include those high levels of EI are associated with better employment and personal development outcomes, potentially influencing employment policies and training strategies influencing people's mental health. The following project (principal investigator was Assoc. prof. L. Kaliska et al. VEGA - 2017-2019) focused on the theoretical and empirical analysis of the complementarity of several EI models in different international and socio-cultural contexts. The findings demonstrated that it is essential to emphasize a multidisciplinary approach to the study of EI, which can lead to a better understanding of its dynamics in different settings. The project has deepened collaboration with Professor John Pellitteri from City University of New York, Queens College, United States. In 2021, members of the department, together with him, published a collective monograph through the renowned international publisher Routledge

Francis & Taylor Group. <https://www.routledge.com/Eastern-European-Perspectives-on-Emotional-Intelligence-Current-developments/Kaliska-Pellitteri/p/book/9780367673208>. Subsequently, the above findings were verified in an international EIVET team (EIVET-emotional intelligence for more effective training process, Erasmus+ project, principal investigator Assoc. Prof. L. Kaliska - 2021-2023), where the use of EI in training process for people with different specificities (e.g. NEET, minors, unemployed, addicts etc.) was verified in the international context (Italy, Greece, Bulgaria, Slovakia). Findings indicated that implementing EI in training programs increases learning effectiveness and improves interpersonal interactions among learners. The above findings became the inspiration for an ongoing project (principal investigator is Dr. B. Žitniaková - KEGA - 2024-2026), where the design of an electronic experiential (*E*)motion platform focuses on subjective well-being and the creation of practical tools for the development of emotional skills leads to an increase in overall well-being and success in learning. These projects have created the potential to transform practice in education through the targeted development of key competencies. In addition to key competencies, the focus has been shifted into emotional flexibility as a strategic factor for regulating emotions in changing circumstances to promote individual mental health (principal investigator Assoc. Prof. L. Pilárik et al. VEGA project - 2022-2024). The current findings suggest that the ability to regulate emotions adaptively is crucial for protecting mental health, especially in stressful situations. The results can be used to develop interventions to promote mental health in the population.

Kľúčové slová:

emócie, emocionálna inteligencia, regulácia emócií, well-being, výskumné a diagnostické nástroje

Key words:

emotions, emotional intelligence, emotional regulation, well-being, research and diagnosis tools

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Psychologické laboratórium (napr. Biofeedback) a pod.

Technologies used and/or research infrastructure:

Psychological laboratory (e.g. Biofeedback)

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- Eastern European perspectives on emotional intelligence : current developments and research / ed. Lada Kaliská, John Pellitteri. - 1. vyd. - London : Routledge, 2021. - 296 s. - ISBN 978-0-367-67320-8.
POZN.: *participácia viacerých členov z tímu na jednotlivých kapitolách*
- Trait emotional intelligence predicts self-esteem and trait anxiety in adolescents / Lada Kaliská, John Pellitteri. In: Revista de Psicología Clínica con Niños y Adolescentes. - Elche : Universidad Miguel Hernández, 2023. - ISSN 2340-8340. - Vol. 10, no 3 (2023), pp. 1-7. (2023: JIF - 0.8, JIF kvartil - Q4, JCI - 0.57, JCI kvartil - Q4, AIS - 0.365, AIS kvartil - Q4, CiteScore - 4.4, SJR - 0.685, SJR kvartil - Q2, SNIP -

0.78). Dostupné na: https://www.revistapcna.com/sites/default/files/2259_1_1.pdf [KALISKÁ, Lada (90%) - PELLITTERI, John (10%)]

- The role of framing effect and social value orientation in cooperation in repeated social dilemmas = El papel del efecto de encuadre y la orientación del valor social en la cooperación en dilemas sociales repetidos / Matúš Grežo, Lubor Pilárik. In: Psykhe. - Santiago : Pontificia Universidad Católica de Chile, 2023. - ISSN 0717-0297. - Vol. 32, no. 1 (2023), pp. [1-19]. (2023: CiteScore - 1.4, SJR - 0.246, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.51, Nordic List: Level 0). Dostupné na: <https://ojs.uc.cl/index.php/psykhe/article/view/25227>
- A Czech version of the overall anxiety severity and impairment scale (OASIS): standardization and psychometric properties / Petr Mikoška, Lukáš Novák ... [et al.]. In: BMC Psychiatry : BioMed Central psychiatry. - Londýn : BioMed Central. - ISSN 1471-244X. - Vol. 22, no. 1 (2022), pp. [1-13]. (2022: CCC - A, JIF - 4.4, JIF kvartil - Q2, JCI - 0.96, JCI kvartil - Q2, AIS - 1.346, AIS kvartil - Q2, CiteScore - 5.4, SJR - 1.291, SJR kvartil - Q1, SNIP - 1.48, Nordic List: Level 2). Dostupné na: <https://bmcp psychiatry.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12888-022-04365-5>
- Global level of trait emotional intelligence as a predictor of achievement motivation in students of physical and sports education / Miroslav Sližik ... [et al.]. In: European journal of contemporary education : international bilingual scientific journal. - Bratislava : Academic Publishing House Researcher, 2020. - ISSN 2304-9650. - Vol. 9, no. 4 (2020), pp. 886-892. (2020: JCI - 1.18, JCI kvartil - Q2, AIS - 0.597, AIS kvartil - Q1, CiteScore - 3.0, SJR - 0.517, SJR kvartil - Q2, SNIP - 1.29)

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0711/10 - Overovanie psychometrických vlastností nástroja na meranie črtovej emocionálnej inteligencie / Validation of the psychometric properties of a trait emotional intelligence instrument
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Vladimír Salbot, CSc.
Doba riešenia / Project period: 2010 - 2011
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0945/13 - Overovanie psychometrických vlastností nástrojov na meranie črtovej emocionálnej inteligencie: pokračujúci projekt – 2. časť / Validating the psychometric properties of trait emotional intelligence measurement instruments: an ongoing project - Part 2
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: Mgr. Ing. Eva Virostková Nábělková, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2013 - 2015
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0654/17 - Teoretická a empirická analýza komplementarity modelov emocionálnej inteligencie v kognitívnom, biologickom a socio-kultúrnom kontexte – 3. časť / Theoretical and empirical analysis of the complementarity of models of emotional intelligence in cognitive, biological and socio-cultural contexts - Part 3
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PaedDr. Lada Kaliská, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2017 - 2019

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: VEGA č. 1/0569/22 - Emočná flexibilita: stratégie regulácie emócií v meniacich sa podmienkach ako protektívne faktory psychického zdravia / Emotional flexibility - emotion regulation strategies in changing conditions as mental health protective factors
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Ľubor Pilárik, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2022 - 2024
- Schéma / Scheme: Kultúrna a edukačná grantová agentúra (KEGA) / Cultural and Educational Grant Agency
Názov / Project name: KEGA č. 016UMB-4/2024 - Elektronická platforma zážitkového programu (E)motion zameraného na podporu subjektívnej pohody u študentov / An electronic platform for an experiential (E)motion programme aimed at promoting subjective well-being in students
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: PhDr. Beáta Žitniaková Gurgová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2024 - 2026

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- Department of Educational and Community Programs, Queens College-City University, New York, USA
- Department of Psychology, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka, Rijeka, Croatia
- Department of Psychology, Faculty of Philosophy, University of Belgrade, Belgrade, Serbia
- Department of Developmental and Educational Psychology, Faculty of Education, University of Granada, Granada, Spain
- Department of Psychology "Renzo Canestrari", Bologna University, Bologna, Italy
- Università LUMSA - Libera Università Maria Ss. Assunta, Roma, Italy

Dobrovoľníctvo a komunitná angažovanosť

~

Volunteering and community engagement

Študijný odbor:

Sociálna práca / Psychológia

Study programme:

Social work / Psychology

Výskumná špecializácia:

Dobrovoľníctvo, service-learning

Research specialization:

Volunteering, service-learning

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

doc. PhDr. Alžbeta Brozmanová Gregorová, PhD.

Katedra sociálnej práce / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: alzbeta.gregorova@umb.sk

WOS Researcher ID: F-2636-2017

SCOPUS Author ID: 57222510670

Členovia / *Other members:*

Mgr. Zuzana Heinzová, PhD., univ. doc.

Katedra psychológie / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: zuzana.heinzova@umb.sk

WOS Researcher ID: ADC-0002-2022

SCOPUS Author ID: 33267647600

Mgr. Jana Šolcová, PhD., univ. doc.

Katedra sociálnej práce / Pedagogická fakulta UMB

e-mail: jana.solcova@umb.sk

WOS Researcher ID: H-4392-2014

SCOPUS Author ID: 57208404130

Anotácia výskumu:

Výskumný tím sa zameriava na dve úzko súvisiace témy. Prvou je skúmanie dobrovoľníckej participácie ľudí a jej rôznych aspektov, ako je napríklad sociálny profil dobrovoľníkov, motivácia k dobrovoľníctvu či špecifická dobrovoľníctva v čase krízy. Táto problematika vytvára širší rámec pre výskum témy komunitnej angažovanosti. Túto tému skúma tím primárne v kontexte vysokoškolského prostredia a aplikácie stratégie service learning a jej efektov na rôzne zainteresované strany.

Research annotation:

The research team is focusing on two closely related topics. The first is the investigation of people's volunteer participation and its different aspects, such as the social profile of volunteers, motivation to volunteer or specific volunteering in times of crisis. This issue creates a broader framework for research on community engagement. The team is exploring this topic primarily in the context of the university setting and the application of service learning strategies and their effects on different stakeholders.

Kľúčové slová:

dobrovoľníctvo, komunitná angažovanosť, service learning

Key words:

volunteering, community engagement, service-learning

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Pre výskum nie je potrebná špeciálna infraštruktúra, okrem PC a programov na spracovanie kvantitatívnej a kvalitatívnej analýzy

Technologies used and/or research infrastructure:

No special infrastructure is required, except for PCs and software for processing quantitative and qualitative analysis

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- The Civic-Minded Graduate Construct in the Context of the Engaged University - A Case Study of a University From Slovakia / Alžbeta Brozmanová Gregorová, Zuzana Heinzová. In: Journal of Higher Education Outreach and Engagement. - Athens : University of Georgia, 2023. - ISSN 1534-6104. - Vol. 27, no. 4 (2023), pp. 65-77 [0,91 AH]. (2023: CiteScore - 1.1, SJR - 0.246, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.51). Dostupné na: <https://openjournals.libs.uga.edu/jheoe/article/view/2973/3136>
- Service-learning as a novelty experience at Central and Eastern European universities: students' narratives of satisfaction and premises of change / Bojana Čulum Ilić, Alžbeta Brozmanová Gregorová, Alina Simona Rusu. In: Frontiers in Education. - Lausanne : Frontiers Media S.A., 2021. - ISSN 2504-284X. - Vol. 6 (2021), pp. [1-13]. (2021: JCI - 0.89, JCI kvartil - Q2, CiteScore - 2.0, SJR - 0.579, SJR kvartil - Q2, SNIP - 1.20, Nordic List: Level 1). Dostupné na: https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/feduc.2021.606356/full?utm_source=Email_to_authors&utm_medium=Email&utm_content=T1_11.5e1_author&utm_campaign=Email_publication&field=&journalName=Frontiers_in_Education&id=606356
citácie WoS/Scopus: 5/2
- Specifics of measuring social and personal responsibility of university students after completion of a service-learning course in Slovak conditions / Alžbeta Brozmanová Gregorová, Zuzana Heinzová. In: Journal of Higher Education Outreach and Engagement. - Athens : University of Georgia, 2019. - ISSN 1534-6104. - Vol. 23, no. 3 (2019), pp. 104-123. (2019: CiteScore - 1.1, SJR - 0.382, SJR kvartil - Q2, SNIP - 0.75).
citácie WoS/Scopus: 4/3

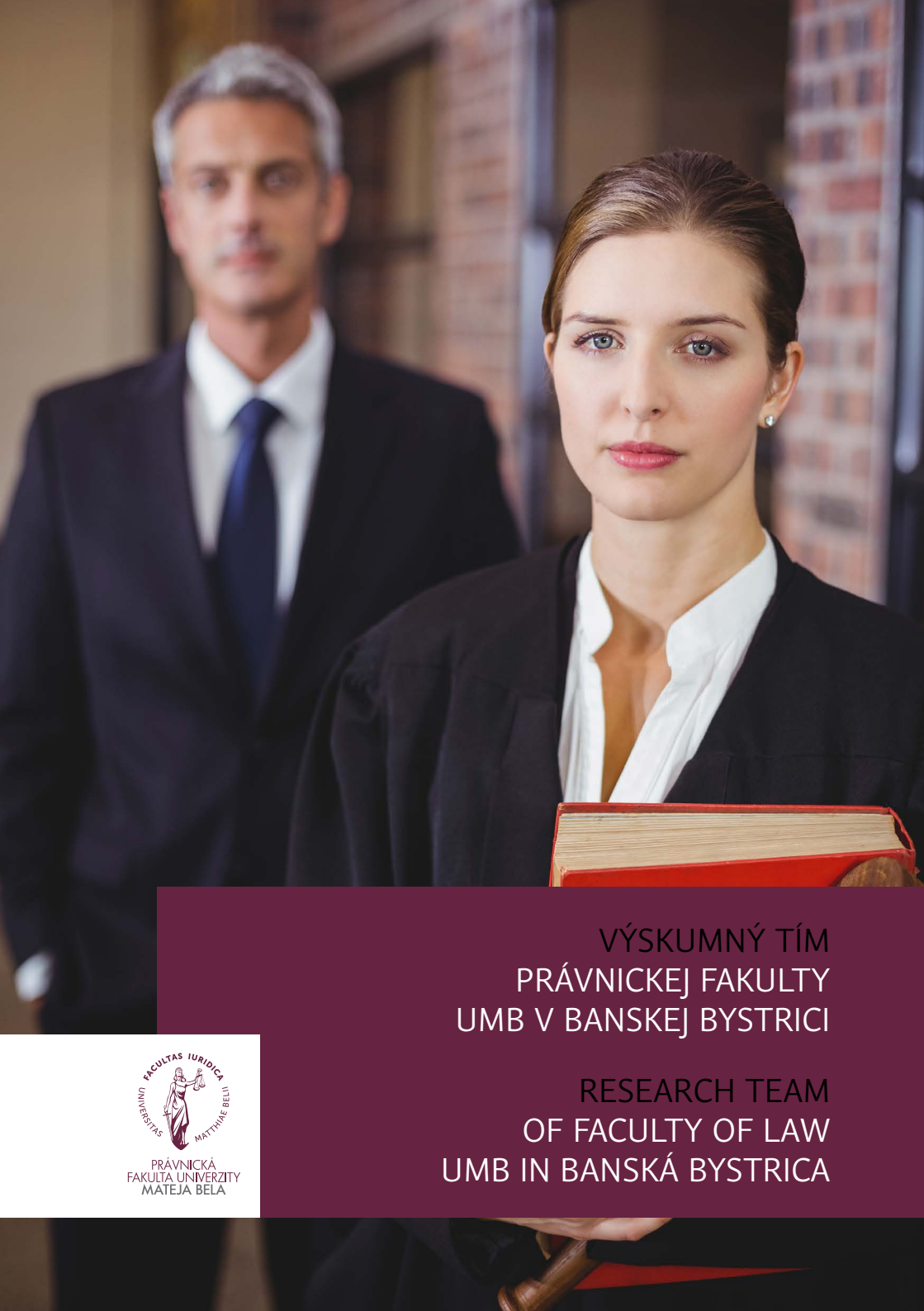
- The impact of service-learning on students' key competences / Alžbeta Brozmanová Gregorová, Zuzana Heinzová, Katarína Chovancová. In: International journal of research on service-learning and community engagement. - New Orleans : Tulane university center for public service, 2016. - ISSN 2374-9466. - Vol. 4, no. 1 (2016), pp. 1-10. Dostupné na: <http://journals.sfu.ca/iarslce/index.php/journal/article/view/246>
citácie WoS/Scopus: 4/3
- Önkéntesség Szlovákiában = Volunteering in Slovakia - Research findings about the extent of volunteering and reflection of new trends / Alžbeta Brozmanová-Gregorová. In: Civil Szemle = Civil Review. - Budapešť : Civil szemle alapítvány-due Press, 2011. - ISSN 1786-3341. - Č. 4 (2011), s. 93-103. (2011: JIF - 0.137, JIF kvartil - Q4, SJR - 0.100, SJR kvartil - Q4, SNIP - 0.00)

Najvýznamnejšie výskumné projekty / *The most important research projects:*

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Dobrovoľníctvo na Slovensku v čase krízy / Volunteering in Slovakia in times of crisis
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Alžbeta Brozmanová Gregorová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2023 - 2025
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Vplyv inovatívnej stratégie vzdelávania service learning na rozvoj kľúčových kompetencií a občianskej angažovanosti študentov a študentiek vysokej školy / Impact of service-learning on development of key competencies and civic engagement of university students
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. PhDr. Alžbeta Brozmanová Gregorová, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2017 - 2019

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / *International cooperation:*

- University Center Sint-Ignatius Antwerp (UCSIA), Belgium
- Rotterdam School of Management Erasmus University, Rotterdam, Netherlands
- University of Zagreb, Zagreb, Croatia
- Hochschulnetzwerk Bildung durch Verantwortung e.V. (HBdV), Germany
- Universitatea Politehnica din Bucuresti (UPB), Romania
- Asociacion de Aprendizaje-Servicio Universitario (ApS(U), Spain
- Pädagogische Hochschule Wien (PHW), Austria
- Università LUMSA - Libera Università Maria Ss. Assunta, Roma, Italy
- European Association of Service-Learning in Higher Education (EASLHE), Belgium
- Latin American Center for Service-Learning (CLAYSS), Buenos Aires, Argentina

VÝSKUMNÝ TÍM
PRÁVNICKEJ FAKULTY
UMB V BANSKEJ BYSTRICI

RESEARCH TEAM
OF FACULTY OF LAW
UMB IN BANSKÁ BYSTRICA

Obsah / *Content*

206	Ochrana veriteľa v korporačnom a insolvenčnom práve <i>Creditor protection in Corporate Law and Insolvency Law</i>
-----	---

Ochrana veriteľa v korporačnom a insolvenčnom práve

~

Creditor protection in Corporate Law and Insolvency Law

Študijný odbor:

Právo

Study programme:

Law

Výskumná špecializácia:

Obchodné právo, insolvenčné právo

Research specialization:

Commercial Law, Insolvency Law

Zloženie tímu / *Team members*

Hlavný garant / *Team leader:*

prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.

Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva / Právnická fakulta UMB

e-mail: milan.durica2@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: 59138685200

Členovia / *Other members:*

doc. JUDr. Ing. Martin Kubinec, PhD., univ. prof.

Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva / Právnická fakulta UMB

e-mail: martin.kubinec@umb.sk

WOS Researcher ID: D-6084-2019

SCOPUS Author ID: 57304419700

JUDr. Monika Némethová, PhD., univ. doc.

Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva / Právnická fakulta UMB

e-mail: monika.nemethova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

JUDr. Lenka Ušiaková, PhD., univ. doc.

Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva / Právnická fakulta UMB

e-mail: lenka.usiakova@umb.sk

WOS Researcher ID: EDI-0062-2022

SCOPUS Author ID: 58682666400

JUDr. Jakub Dzimko, PhD.

Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva / Právnická fakulta UMB

e-mail: jakub.dzimko@umb.sk

WOS Researcher ID: HKV-2455-2023

SCOPUS Author ID: 58682666500

JUDr. Ing. Zuzana Maruškinová

Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva / Právnická fakulta UMB

e-mail: zuzana.maruskinova@umb.sk

WOS Researcher ID: n/a

SCOPUS Author ID: n/a

Anotácia výskumu:

Členovia Katedry obchodného práva a hospodárskeho práva Právnickej fakulty UMB sa dlhodobo venujú výskumu právnej úpravy ochrany veriteľa v korporáčnom práve, ako aj insolvenčnom práve. Cieľom tohto výskumu je analyzovať právne mechanizmy ochrany veriteľov v kontexte korporáčného práva a insolvenčného práva, pričom pozornosť je venovaná aj skúmaniu možností právnej ochrany veriteľa pred rizikami spojenými s úpadkom dlžníkov (právnických osôb aj fyzických osôb). Rovnako sa zameriavame aj na analýzu právnych nástrojov, ktoré právny poriadok poskytuje veriteľovi na minimalizáciu jeho potenciálnych strát. Výskum sa zameriava na právne povinnosti obchodných spoločností voči veriteľom, zodpovednosť štatutárnych orgánov, ako aj preventívne opatrenia pred úpadkom (napr. spoločnosť v kríze a pod.).

V oblasti insolvenčného práva sa analyzujú inštitúty upravené zákonom č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov, ako aj ďalších súvisiacich právnych predpisov. V tomto zmysle chce Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva Právnickej fakulty UMB prispieť k rozvoju právnej doktríny v danej oblasti výmenou informácií a poznatkov výskumníkov, odborníkov z praxe z domácich a zahraničných univerzít a štátnych inštitúcií.

Research annotation:

Members of the Department of Commercial Law and Economic Law of the Faculty of Law UMB have long been researching the legal regulation of creditor protection in corporate law and insolvency law. This research aims to analyze the legal mechanisms of creditor protection in corporate law and insolvency law. At the same time, attention is also paid to exploring the possibilities of the legal protection of creditors against the risks associated with the bankruptcy of debtors (both legal entities and natural persons). We also focus on analyzing the legal instruments that the legal system provides to the creditor to minimize potential losses. The research focuses on companies' legal obligations towards creditors, the liability of statutory bodies, and preventive measures against bankruptcy (e.g., a company in crisis, etc.). In insolvency law, the institutes regulated by Act No. 7/2005 Coll. on Bankruptcy and Restructuring, as amended, and other related legislation are analyzed.

In this sense, the Department of Commercial Law and Economic Law of the Faculty of Law UMB wishes to contribute to developing legal doctrine in this area by exchanging information and knowledge of researchers and practitioners from domestic and foreign universities and state institutions.

Kľúčové slová:

ochrana veriteľa, pohľadávka, úpadok, obchodné spoločnosti, obchodné právo, insolvenčné právo

Key words:

creditor protection, claim, bankruptcy, commercial companies, commercial law, insolvency law

Využívané technológie a/alebo výskumná infraštruktúra:

Výskumné materiálno-technické vybavenie Právnickej fakulty UMB a iných fakúlt univerzity, privátne hardvérové a softvérové vybavenie

Technologies used and/or research infrastructure:

Research material and technical equipment of the Faculty of Law UMB and other faculties of the university, private hardware and software equipment

Najvýznamnejšie publikácie a/alebo výsledky/výstupy / The most important works and results/outputs:

- V1 Zákon o konkurze a reštrukturalizácii : komentár : v znení účinnom do 31. decembra 2011, od 1. januára 2012, od 1. januára 2015, od 29. apríla 2015, od 1. októbra 2015 a od 1. januára 2016, od 15. novembra 2016, od 1. januára 2017, od 1. februára 2017, od 1. marca 2017, od 1. januára 2018 a od 1. januára 2019, od 1. januára 2020, od 28. decembra 2020, od 1. januára 2021 a od 1. marca 2021 / Milan Ďurica ; rec. Mária Patakyová, Oľga Ovečková. - 4. [doplň. a aktualiz.] vyd. - Praha : C. H. Beck, 2021. - 1496 s. [124,82 AH]. - ISBN 978-80-7400-846-7 [ĎURICA, Milan (100%) - PATAKYOVÁ, Mária (rec.) - OVEČKOVÁ, Oľga (rec.)]
typ výstupu: monografia; výstup: zahraničný; oblasť výskumu: právo a medzinárodné vzťahy; Kategória publikácie do 2021: AAA
- V3 Statutory bar on the right to exercise a mortgage under the conditions applicable in the Slovak Republic and comparison with the legal regulation of the Czech Republic / Nikola Pacalajová, Martin Kubinec.
In: DANUBE : law, economics and social issues review. - Warsaw : De Gruyter Poland, 2021. - ISSN 1804-6746. - Vol. 12, no. 3 (2021), pp. 224-238.
(2021: CiteScore - 0.7, SJR - 0.191, SJR kvartil - Q3, SNIP - 0.44). Dostupné na: <https://sciendo.com/article/10.2478/danb-2021-0015>
[PACALAJOVÁ, Nikola (50%) - KUBINEC, Martin (50%)]
typ výstupu: článok; výstup: zahraničný; Registrované v databáze: SCOPUS; oblasť výskumu: právo a medzinárodné vzťahy; Kategória publikácie do 2021: ADM
- V3 Vplyv rozhodnutia Súdného dvora Európskej únie vo veci plošného odhaľovania informácií o konečných užívateľoch výhod na právny poriadok Slovenskej republiky = The impact of the decision of the Court of Justice of the European Union in the matter of widespread disclosure of information about the final users of benefits on the legal order of the Slovak Republic / Martin Kubinec ... [et al.].
In: Právny obzor : teoretický časopis pre otázky štátu a práva. - Bratislava : Slovenská akadémia vied, 2023. - ISSN 0032-6984. - Roč. 106, č. 5 (2023), s. 447-460.
(2023: CiteScore - 0.0, SJR - 0.102, SJR kvartil - Q4, SNIP - 0.00, Nordic List: Level 1). Dostupné na: <http://www.pravnyobzor.sk/index.php?id=po52023-kubinec-usiakova-dzimko-kristiakova-the-impact-of-the-decision-of-the-court-of-justice-of-the-european-union>
[KUBINEC, Martin (25%) - UŠIAKOVÁ, Lenka (25%) - DZIMKO, Jakub (25%) - KRIŠTIAKOVÁ, Klára (25%)]
typ výstupu: článok; výstup: domáci; Registrované v databáze: SCOPUS; oblasť výskumu: právo a medzinárodné vzťahy; študijný odbor: právo; Kategória publikácie do 2021: ADN
- O1 Obchodná spoločnosť v kríze / Martin Kubinec ; rec. Milan Ďurica, Mojmír Mamojka, Kristián Csach. - 1. vyd. - Praha : C. H. Beck, 2022. - 184 s. [12,76 AH]. - ISBN 978-80-7400-870-2
[KUBINEC, Martin (100%) - ĎURICA, Milan (rec.) - MAMOJKA, Mojmír (rec.) - CSACH, Kristián (rec.)]

typ výstupu: knižná publikácia; výstup: zahraničný; oblasť výskumu: právo a medzinárodné vzťahy; študijný odbor: právo; Kategória publikácie do 2021: BAA

- O1 Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii : (3. prepracované a doplnené vyd. s európskou a národnou judikatúrou. Výklad právnej úpravy konaní začatých do 1. januára 2012 a po 1. januári 2012) / Milan Ďurica ; rec. Mojmir Mamojka. - 3. preprac. a dopl. vyd. - Žilina : Eurokodex, 2012. - 1024 s. [51,20 AH]. - ISBN 978-80-89447-82-4

[ĎURICA, Milan (100%) - MAMOJKA, Mojmir (rec.)]

typ výstupu: knižná publikácia; výstup: domáci; oblasť výskumu: právo a medzinárodné vzťahy; Kategória publikácie do 2021: BAB

Najvýznamnejšie výskumné projekty / The most important research projects:

- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Prierezová analýza mimoriadnych intervenčných zásahov štátu a ich aplikácie v období krízy spôsobenej ochorením COVID-19 na súkromnoprávne vzťahy v Slovenskej republike
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: doc. JUDr. Ing. Martin Kubinec, PhD., univ. doc.
Doba riešenia / Project period: 2021 - 2023
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Právne postavenie veriteľa pri vymáhaní pohľadávok
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2011 - 2014
- Schéma / Scheme: Vedecká grantová agentúra (VEGA) / Scientific Grant Agency
Názov / Project name: Insolvenčné právo ako prostriedok na ochranu trhovej ekonomiky
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2009 - 2011
- Schéma / Scheme: Prechodný fond EÚ pre Slovenskú republiku
Názov / Project name: Odborné legislatívne poradenstvo a vzdelávanie v oblasti súťažného a konkurzného práva
Zodpovedný riešiteľ / Coordinator: prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
Doba riešenia / Project period: 2007 - 2008

Spolupracujúce zahraničné pracoviská / International cooperation:

- Právnická fakulta Karlova univerzita, Praha, Česká republika / Faculty of Law, Charles University, Prague, Czech Republic
- Právnická fakulta Masarykova univerzita, Brno, Česká republika / Faculty of Law, Masaryk University, Brno, Czech Republic
- Právnická fakulta Univerzita Palackého, Olomouc, Česká republika / Faculty of Law, Palacký University, Olomouc, Czech Republic

Názov: Medzinárodne akceptované výskumné tímy
Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
Internationally recognized research teams of Matej Bel University
in Banská Bystrica

Materiál bol prerokovaný na zasadnutí Komisie pre vedu a výskum UMB dňa 21. 2. 2025

Publikácia je výstupom projektu konzorcia Univerzity Mateja Bela
v Banskej Bystrici a Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre s názvom
Strategický rozvoj infraštruktúry konzorcia UMB a UKF

Kód projektu: 08I01-20-V05-00002

Doba realizácie projektu: január 2024 – marec 2026

Vydavateľ: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Zostavovateľ: prof. PhDr. Peter Terem, PhD.
Technická spolupráca: Mgr. Eva Hollá, Ing. Dana Straková
Grafický dizajn a spracovanie: Vydavateľstvo UMB - Belianum, Mgr. art. Zuzana Ceglédýová

Formát: A5
Rozsah: 212 strán
Náklad: 200 ks

UNIVERZITA V ♥ SLOVENSKA UNIVERZITA SO ♥

Podrobné informácie o vedeckovýskumnej, vývojovej, umeleckej
a ďalšej tvorivej činnosti UMB v Banskej Bystrici:

<https://www.umb.sk/univerzita/>

<https://www.umb.sk/veda-a-vyskum/>

PONUKA ŠTÚDIA

VYHĽADÁVANIE
ŠTUDIJNÝCH
PROGRAMOV

PRIHLÁŠKA
NA ŠTÚDIUM

Adresa:

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Národná 12

974 01 Banská Bystrica

Tel.: +421 48 446 11 11

umb UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

www.umb.sk